

Clearinghouse – forskningsserien

2011 nummer 09

Forskning om effekt af uddannelses- og erhvervsvejledning

Et systematisk review

af

Michael Søgaard Larsen
Gerd Christensen
Neriman Tiftikci
Sven Erik Nordenbo

**Dansk Clearinghouse
for Uddannelsesforskning**

DANMARKS PÆDAGOGISKE
UNIVERSITETSSKOLE
ÅRHUS UNIVERSITET

København 2011

Forskning om effekt af uddannelses- og erhvervsvejledning
Et systematisk review

Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning
er en enhed ved Aarhus Universitet

Titel	Forskning om effekt af uddannelses- og erhvervsvejledning Et systematisk review
Copyright	© 2011 by Danish Clearinghouse for Educational Research
ISBN	978-87-7684-335-9
ISSN	1904-52-55
Sektion	Teknisk rapport
Reviewgruppe	Seniorforsker, Berit Lødding, Nordisk institutt for studier av innovasjon forskning og utdanning (NIFU), Norge Lektor, PhD Peter Plant, Aarhus Universitet, Danmark Adjunkt, PhD Rie Thomsen, Aarhus Universitet, Danmark Professor, PhD Gudbjörg Vilhjálmsdóttir, Háskóli Íslands, Island PhD Peter Weber, Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg, Institut für Bildungswissenschaft, Tyskland
Clearinghouse	Professor Sven Erik Nordenbo Lektor Michael Søgaard Larsen, daglig leder Lektor Gerd Christensen Evidenskonsulent Neriman Tiftikçi Kommunikationskonsulent Mette Thornval <i>Videnskabelige assistenter:</i> Rune Müller Kristensen Anne Bang-Olsen Hanna Bjørnøy Sommersel Anne Grosen Pedersen Henriette Nobili Christiansen <i>Studertermedhjælper:</i> Heidi Chytræus
Projektnummer	534235
Publikationsmåned og -år	Februar, 2011
Denne rapport citeres som	Søgaard Larsen, M., Christensen, G., Tiftikçi, N. & Nordenbo, S.E. (2011) Forskning om effekt af uddannelses- og erhvervsvejledning. Et systematisk review. København: Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning, DPU, Aarhus Universitet.
Kontaktadresse (adresse, telefon, e-mail)	Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning Aarhus Universitet Tuborgvej 164 2400 København NV Telefon: +45 8888 9980 mst@dpu.dk www.dpu.dk/clearinghouse

Forord

Hermed udsendes et systematisk review om effekt af uddannelses- og erhvervsvejledning. Projektet er gennemført ved *Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning, Aarhus Universitet* med *Afdelingen for erhvervsfaglige uddannelser, Kontor for vejledning, Undervisningsministeriet* som opdragsgiver. Projektet er gennemført i perioden 01.12.2009-21.02.2011.

Reviewgruppen har deltaget ved datauddragning og som peer review gruppe. Rapporten er udarbejdet i et samarbejde mellem reviewgruppen og medarbejdere ved *Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning*. I alt har 16 personer deltaget i arbejdet med den foreliggende rapport.

Clearinghouse ønsker at udtrykke sin tak til medlemmerne af reviewgruppen, der beredvilligt har stillet sig til rådighed som deltagere i projektets første del. Reviewgruppen takkes tillige for et godt samarbejde i projektets forskellige faser.

Clearinghouse ønsker også at takke *Danmarks Pædagogisk Bibliotek* for en forbilledlig hjælp med søgninger og fremskaffelse af de mange dokumenter, som undersøgelsen bygger på. En særlig tak skal rettes til bibliotekar Susanne Jacobsen for søgninger og reformateringer af søgehits.

Endelig ønsker Clearinghouse at takke *Afdelingen for erhvervsfaglige uddannelser, Kontor for vejledning, Undervisningsministeriet* for den tildelte opgave og specielt for samarbejdet med kontorchef Steffen Jensen.

Michael Søgaard Larsen

København, 21-02-2011

Sammenfatning

Hvad ønsker vi at få at vide?

Hvilke vejledningsmetoder/redskaber kan påvises at bidrage bedst til vejledning i forbindelse med unges overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse, unges overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse samt voksne i beskæftigelse?

Hvem ønsker at vide det og hvorfor?

Afdelingen for erhvervsfaglige uddannelser, Kontor for vejledning, Undervisningsministeriet, der har til opgave dels at tilrettelægge den bedste praksis på vejledningsområdet og dels at følge og indarbejde forskning om effekt af uddannelses- og erhvervsvejledning i det lovforberedende arbejde om uddannelses- og erhvervsvejledning, er opdragsgiver.

Hvad fandt vi frem til?

Vi fandt i alt 71 danske og internationale undersøgelser publiceret i 87 referencer fra og med år 2000, som har undersøgt effekten af overgangsvejledning. 39 af disse undersøgelser blev ved en forskningsvurdering fundet at være af medium eller høj forskningskvalitet. Kun disse 39 undersøgelser kan indgå i en forskningssyntese. I forskningssyntesen er fire forhold af betydning identificeret: 1) *Vejledningens form og indhold*; 2) *Vejledningens strukturering*; 3) *Vejledningens interessenter* og endelig 4) *Vejledningens aktører*.

Hvad er implikationerne?

Det har været muligt at udarbejde en forskningssyntese med udgangspunkt i de 39 identificerede undersøgelser med medium eller høj evidensvægt.

På baggrund af syntesen konkluderes det, at det, der bidrager mest til effekt af vejledning i overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse og mellem ungdomsuddannelse og videregående uddannelse er *en kombination af flere interventionsformer*, som indgår som *en del af læseplanen (curriculum)*. Den *personlige relation* mellem vejleder/lærer og den vejledte er af væsentlig betydning, ligesom det er vigtigt, at vejledningen tager udgangspunkt i den enkeltes behov. Den personlige relation etableres i *den individuelle samtale*, men kan formentlig også etableres i grupper, der ledes/faciliteres af en vejleder. Den, der vejleder, skal *være opdateret*, og kan med fordel være *uddannet som vejleder*. Der bør etableres *samarbejder på tværs* imellem institutioner og imellem institutioner og erhvervsliv, hvor også *forældrene* indgår som resourcepersoner. Vejledning er af *størst betydning for elever fra uddannelsesfremmede miljøer*, men kan ikke i sig selv betyde et brud med negativ social arv. Der er ikke fundet faktorer, der knytter sig alene til etnicitet, kun for så vidt som etnicitet er knyttet til sociale problemer. Den vejledtes relationer som fx *forældre og kammerater bør medtænkes* i vejledningsinterventionen. Dette peger på, at vejledning skal ses i *helheder* frem for som et forhold, der alene vedrører den enkelte uddannelsesinstitution.

For gruppen af voksne er den personlige relation mellem vejleder og vejledte ligeledes vigtig, ligesom det for denne gruppe er fokuseret på, at arbejdslivet er en del af et identitetsprojekt.

Hvordan kom vi frem til disse resultater?

Forskningskortlægningen og den efterfølgende syntese er gennemført systematisk på det grundlag, der er beskrevet i Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning's *Konceptnotat*.

Den er skabt ved et gennemløb af en række trin og processer på eksplicit og transparent vis.

I den narrative syntese er der anvendt en syntesemodel, der betegnes *narrativ syntese i systematiske forskningsreviews*. Den narrative synteseproces består af fire trin, herunder udvikling af en teoretisk model, afsøgning af facilitatorer og barrierer for vejledning, afsøgning af sammenhænge i data og endelig testning af robustheden af synteseproduktet.

Hvor kan der findes mere information?

Undersøgelsen indgår i *Evidensbasen*, som Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning har etableret. Her kan man også finde et link til det forskningsgrundlag, *Konceptnotatet*, som styrer forskningsprocessen i *Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning*, se www.dpu.dk/clearinghouse.

Indhold

1	INTRODUKTION	13
1.1	BAGGRUND OG PROBLEMSTILLING	13
1.2	REVIEWSPØRGSMÅL	14
1.3	HISTORIE, TEORI OG EFFEKT	15
1.4	REVIEWGRUPPE	19
1.5	RAPPORTENS OPBYGNING	19
2	METODER ANVENDT I REVIEWET	21
2.1	DESIGN OG METODE ANVENDT I KORTLÆGNINGEN	21
2.2	BEGREBSMÆSSIGE AFGRÆNSNINGER	21
2.3	SØGNING	24
2.4	SCREENING	27
2.4.1	<i>Fase 1: referencescreening</i>	28
2.4.2	<i>Fase 2: fuldtekstscrening</i>	29
2.5	GENBESKRIVELSE/DATAUDDRAGNING AF UNDERSØGELSER	29
2.6	SAMLET OVERSIGT OVER REVIEWPROCESSEN	30
3	FORSKNINGSKORTLÆGNING OG FORSKNINGSVURDERING	33
3.1	ALMEN KARAKTERISTIK	33
3.2	METODISK/DESIGNMÆSSIG KARAKTERISTIK	35
3.3	REVIEWSPECIFIK KARAKTERISTIK	38
3.4	KARAKTERISTIKA VED VEJLEDNINGEN	38
3.5	UNDERSØGTE EFFEKTER	40
3.6	VURDERING AF FORSKNINGSKVALITET	41
4	SYNTESEMULIGHEDER I DEN KORTLAGTE FORSKNING MED MEDIUM OG HØJ EVIDENSVÆGT	45
4.1	DE UNDERSØGTE VEJLEDNINGSINTERVENTIONER OG EFFEKTER	45
4.2	DE ANVENDTE FORSKNINGSDESIGN	48
4.3	KONKLUSIONER OM SYNTESEMULIGHEDER	51
5	NARRATIV SYNTESE	55
5.1	METODE TIL SYNTESE	55
5.2	EN TEORETISK MODEL - FRA FORSKNINGSPØRGSMÅL TIL PROGRAMTEORI	56
5.3	NARRATIV SYNTESE PÅ BAGGRUND AF DEN TEORETISKE MODEL	58
5.3.1	<i>Vejledningens form og indhold</i>	59
5.3.2	<i>Vejledningens strukturering</i>	65
5.3.3	<i>Vejledningens interessenter</i>	67
5.3.4	<i>Vejledningens aktører</i>	69
5.4	RETNING OG STYRKE AF DE UNDERSØGTE EFFEKTER	74
5.4.1	<i>Påvirkningens retning og styrke</i>	74
5.4.2	<i>Undersøgelsens eksterne validitet (kontekst)</i>	75
5.5	DEN NARRATIVE SYNTESES ROBUSTHED	77

5.5.1	<i>De primære studiers metodologiske kvalitet</i>	77
5.5.2	<i>Metode ved syntesedannelse</i>	78
5.5.3	<i>Screenere og revieweres informationsniveau</i>	79
5.5.4	<i>Samlet vurdering</i>	79
5.6	AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER	79
6	KONKLUSIONER	81
7	APPENDIKS 1: SØGEPROFILER	83
8	APPENDIKS 2: ET EKSEMPEL PÅ EN GENBESKRIVELSE	87
8.1	EPPI-CENTRE DATA EXTRACTION AND CODING TOOL FOR EDUCATION UNDERSØGELSE V2.0 -REVISED.....	87
8.2	DEC 7 REVIEW SPECIFIC EXTRA QUESTIONS.....	109
9	APPENDIKS 3: REFERENCER TIL KAPITEL 4 OG 5: SYNTSEMULIGHEDER OG SYNTSE	111
10	APPENDIKS 4: ABSTRACTS AF ALLE UNDERSØGELSER OMTALT I KAPITEL 4 OG 5	115
11	APPENDIKS 5: FACILITATORER OG BARRIERER FOR VEJLEDNING FOR DE TRE OVERGANGE	143
12	SAMLET REFERENCEOVERSIGT OVER DE KORTLAGTE UNDERSØGELSER	161
13	REFERENCER TIL KOMMENTARTEKST	167

Tabeller

Tabel 2.1: Databaser/ressourcer, der er afsøgt	25
Tabel 2.2: Referencer i EPPI reviewer sorteret efter kategorier	28
Tabel 3.1: Undersøgelserne fordelt på de lande, de er gennemført i.....	34
Tabel 3.2: Undersøgelsesernes publiceringsprog.....	35
Tabel 3.3: Undersøgelsesernes overordnede anvendte design.....	35
Tabel 3.4: Undersøgelsesernes overordnede sigte.....	36
Tabel 3.5: Forskningsdesign anvendt	37
Tabel 3.6: Dataindsamlingsmetoder	38
Tabel 3.7: Undersøgelsesernes fordeling på vejledningsintervention	39
Tabel 3.8: Undersøgelsesernes fordeling på vejledningsintervention	39
Tabel 3.9: Undersøgte effekter	40
Tabel 3.10: Tidspunkt for måling af effekt	41
Tabel 3.11: Undersøgelsesernes egen forskningskvalitet.....	42
Tabel 3.12: Undersøgelsesernes evidensvægt.....	43
Tabel 4.1: Undersøgelsesernes fordeling på vejledningsintervention	45
Tabel 4.2: Undersøgelsesernes fordeling på vejledningsintervention	46
Tabel 4.3: Undersøgte effekter	46
Tabel 4.4: Undersøgte interventioner / undersøgte effekter	47
Tabel 4.5: Undersøgt vejledning / undersøgte effekter	48
Tabel 4.6: Undersøgelsesernes overordnede anvendte design.....	49
Tabel 4.7: Forskningsdesign anvendt	49
Tabel 4.8: Vejledningsintervention / Anvendt overordnet forskningsdesign	50
Tabel 4.9: Vejledningsintervention / Anvendt forskningsdesign	51
Tabel 5.1: Forskningsdesign anvendt	78

Figurer

Figur 2.1: Filtrering af referencer fra søgning over kortlægning til mulig syntese.....	31
Figur 5.1: Programteorien	56
Figur 5.2: Den reviderede programteori	57
Figur 5.3: Relationen mellem form, indhold og effekt	59
Figur 5.4: Relationen mellem strukturering og effekt.....	65
Figur 5.5: Relationen mellem interessenter og effekt.....	68
Figur 5.6: Relationen mellem aktører og effekt	69

1 Introduktion

1.1 Baggrund og problemstilling

Denne rapport er udformet på baggrund af en kontrakt mellem *Afdelingen for erhvervsfaglige uddannelser, Kontor for vejledning, Undervisningsministeriet (UVM)* og *Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning, Aarhus Universitet (DCU)*.

Afdelingen for erhvervsfaglige uddannelser, Kontor for vejledning, Undervisningsministeriet har til opgave dels at tilrettelægge den bedste praksis på vejledningsområdet og dels at følge og indarbejde forskning om effekt af uddannelses- og erhvervsvejledning i det lovforberedende arbejde om uddannelses- og erhvervsvejledning.

Allerede i beretningen fra Folketingets Uddannelsesudvalg af 20. september 2000 vedrørende forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af en ny institutionsuafhængig uddannelses- og erhvervsvejledning konstaterer flertallet i Uddannelsesudvalget,

at uddannelses- og erhvervsvejledning er blevet en stadig vigtigere faktor i overgangen mellem grundskolen og ungdomsuddannelserne og for de unges efterfølgende valg af uddannelse og erhverv. Vejledning er en vigtig forudsætning for at sikre sammenhæng i uddannelsessystemet (Rapport om tværsektoriel vejledning - Opfølgning på B 131, 4).

I den gældende lovbekendtgørelse om lov om vejledning om uddannelse og erhverv, jf. LBK nr 671 af 21/06/2010, hedder det i § 1 om *Mål for vejledningen*, at den "skal bidrage til, at valg af uddannelse og erhverv bliver til størst mulig gavn for den enkelte og for samfundet, herunder at alle unge gennemfører en erhvervskompetencegivende uddannelse", og i særlig grad skal den "målrettes unge, som uden en særlig vejledningsindsats har eller vil få vanskeligheder ved at vælge, påbegynde eller gennemføre en uddannelse eller vælge et erhverv". Det fremhæves desuden i stk. 3, at "vejledningen skal inddrage såvel den enkeltes interesser og personlige forudsætninger, herunder uformelle kompetencer og hidtidige uddannelses- og beskæftigelsesforløb, som det forventede behov for uddannet arbejdskraft og selvstændige erhvervsdrivende".¹

Formålet med vejledning er bl.a. at bidrage til, at "frafald fra og omvalg i uddannelserne begrænses mest muligt, og at den enkelte elev eller studerende fuldfører den valgte uddannelse med størst muligt fagligt og personligt udbytte". Derfor skal vejledningen bidrage til, at "den enkelte selv kan søge og anvende informationer, herunder it-baserede informations- og vejledningstilbud, om uddannelse, uddannelsesinstitutioner og fremtidig beskæftigelse".

Loven om vejledning skal samtidig fremme det overordnede mål om, at mindst 95 % af en ungdomsårgang gennemfører en kompetencegivende uddannelse. Dette kan bl.a. ske ved, at man gennem vejledning af de

¹ For en beskrivelse af vejledningspolitik og -lovgivning frem til 2006, se Heie (2006, kap. 3). Se også Plant (2008).

unge sikrer, at overgangen mellem de enkelte uddannelsesformer forløber mest hensigtsmæssigt. Man taler om 'overgangsvejledning'.

Skal vejledning på bedste vist medvirke hertil, er det nærliggende at undersøge den eksisterende forskning om vejledning med henblik på, hvilke fremgangsmåder eller metoder for vejledning der bedst bidrager hertil. Dette kræver følgelig indsigt i, hvad effekten af de anvendte vejledningsmetoder er.² Man taler også om, om man 'med evidens' kan påvise fremgangsmåder, der fremtræder som mere velbegrundede at anvende end andre.

Det er for at opnå denne indsigt i, hvad den eksisterende nationale og internationale forskning siger herom, at UVM har henvendt sig til DCU. Ønsket er mere præcist samlet om at få afdækket mulige effekter af den vejledning, der finder sted i forbindelse med unges overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse, unges overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse, samt vejledning af voksne i beskæftigelse.

1.2 Reviewspørgsmål

Det er dette ønske om indsigt i forskningen om vejledning, som i det følgende er omformuleret til et reviewspørgsmål, dvs. et spørgsmål til den eksisterende primærforskning om vejledning. Opgaven er at afdække, hvilke vejledningsmetoder/redskaber som primærforskningen har vist, virker bedst

- ved unges overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse
- ved unges overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse, samt
- ved vejledning af voksne i beskæftigelse

Denne opgave foreslås besvaret ved at gennemføre et systematisk review med følgende præciserede reviewspørgsmål:

Hvilke vejledningsmetoder/redskaber kan påvises at bidrage bedst til vejledning i forbindelse med unges overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse, unges overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse, samt vejledning af voksne i beskæftigelse?

En besvarelse af dette systematiske review falder i følgende to dele

² Blandt praktikere føles behovet for afklaring af, hvad 'der virker' da også at være ganske påtrængende. Således udtaler direktør Peter Amstrup, EUC Vest, herom: "Det store spørgsmål inden for vejledningssektoren i disse år er jo: Hvad virker? Siden den forrige regering fastslog, at Danmark for at klare sig i den globale konkurrence må sikre sig det højst mulige uddannelsesniveau og dermed sikre, at alle får som minimum en ungdomsuddannelse, har det ikke skortet på tiltag for at opfylde målsætningen om, at 95 % skal gennemføre en sådan [...] Som udgangspunkt for enhver vurdering af disse mangfoldige tiltag, mener jeg dog bør ligge en vurdering af samme tiltags empiriske belæg. Altså – hvilken videnskabelighed er et givet tiltag båret af, og i hvilket omfang kan vi dermed forvente en succes?" (Amstrup, 11).

- *Systematisk forskningskortlægning*: Hvilken empirisk forskning er der gennemført til belysning af effekten af vejledning i forbindelse med unges overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse, unges overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse, samt vejledning af voksne i beskæftigelse?
- *Systematisk syntese*: Hvilke vejledningsmetoder/redskaber bidrager bedst til vejledning i forbindelse med unges overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse, unges overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse, samt vejledning af voksne i beskæftigelse?

Den foreliggende opgave gennemføres i to dele: 1. del omfatter den systematiske forskningskortlægning og 2. del omfatter den systematiske syntese, der bygger på den gennemførte systematiske forskningskortlægning. Denne rapport omfatter begge.

1.3 Historie, teori og effekt

Historien om vejledning og teorier herom kan groft set opdeles i tre 50-års perioder (Savickas, 2008). Fra 1850-1899, der markerer perioden, hvor forvandlingen fra landbrugs- til industrisamfund sætter ind, bliver vejledningen af ungdommen båret af en moralsk etos om hårdt arbejde og etisk optræden. Det grundlæggende syn på det unge menneske er, at det er nødvendigt at udvikle personens *karakter*. I pædagogikken findes en tilsvarende retning også i samme periode i form af 'karakteropdragelse', hvor begrebet om 'karakter' kan føres tilbage til filosofen Aristoteles. Vejlederne i denne periode er ofte inspireret af religiøse målsætninger.

I første halvdel af det 20. århundrede (1900-1949) begynder vejledning af unge mennesker i de industrialiserede byer. Opgaven er at finde et *job*, et nyt begreb som rummer en henvisning til den nye tekniske udvikling. Relationen mellem individ, job og industri underkastes for første gang tilgange, der anvender videnskabelige fremgangsmåder. For det første forsøger man at finde frem til den 'bedste måde' at udføre et job på ved introduktion af '*scientific management*' gennem det såkaldte taylorssystem eller taylorisering, hvor man har som mål at forøge arbejdernes præstation på jobbet ved hjælp af minutiøs rationalisering. For det andet begynder den videnskabelige psykologi at udvikle teorier om 'individuelle forskelle', der bygger på den erfaring, at der er forskelle i de enkelte personers ydeevne.³

Denne nye interesse i psykologien fører til udvikling af psykometriske mål og klassificeringssystemer, der især vedrører individets intelligens og personlighedstræk. Den franske psykolog Alfred Binet opfinder i et samarbejde med Théodore Simon den første brugbare intelligenstest, den såkaldte Binet-Simon-intelligensskala. Den danske psykolog Alfred Lehmann introducerer den tyske psykofysik, der defineres som 'den eksakte lære mellem sjæl og legeme'. Psykofysikken kommer til at udgøre det teoretiske fundament for de såkaldte psykotekniske prøver, der bliver brugt til at teste, hvilke erhverv unge mennesker bedst

³ I Danmark markeres denne nye udvikling i psykologien med R. H. Pedersens disputats 'Om individuelle sjælelige forskelle: Eksperimentale undersøgelser som grundlag for deres udmåling' (Pedersen, 1913).

egner sig til. I 1923 etableres en psykoteknisk afdeling ved Københavns lærlingeansvning, og senere bliver der oprettet psykotekniske kontorer andre steder i landet.⁴

I perioden 1950-1999 starter udviklingen af de første teorier om vejledning. Samtidig optræder en ny interesse for ikke blot at forholde sig til personen som et individ, der søger job, men som et menneske i et livsløb. I den udstrækning dette livsløb forbindes med personens kontakt med uddannelse og arbejdsmarked, introduceres begrebet om *karriere*. Vejledning begrænses ikke længere alene til at være erhvervsvejledning, men rummer også opgaven at hjælpe personen til at udvikle sin karriere, hvorved begrebet om '*career development*' opstår.

Mens forestillinger om, hvad vejledningens opgaver er, tidligere drejede sig om at hjælpe person og arbejdsmarked til at indgå i en relation, der er tilfredsstillende for begge parter, udvikles der nu teorier, der forsøger at forstå og forklare, hvad der faktisk sker, når unge vælger fremtidig beskæftigelse. Teorierne betragtes derfor først og fremmest som teoretiske rammer for at forstå og forklare faktiske uddannelses- og erhvervsvalg, dvs. de repræsenterer "karriereforskning". Derefter bliver teorierne anvendt som faglige begrundelser for, hvorledes vejledningen som praksis bør gribes an og hvilke redskaber, fx i form af test, der kan anvendes med fordel. I dette perspektiv kan vejledningsopgaven for den professionelle vejleder betragtes som anvendelse af faglig/teoretisk indsigt/forskning, altså som et teori-praksis forhold, hvorved vejlederjobbet fra nu af kan klassificeres som en profession.

Når vejledning i relation til overgange imellem hhv. uddannelse og erhverv, grunduddannelse og videregående uddannelse og endelig imellem forskellige erhverv vurderes som væsentligt i dag, begrundes det hovedsageligt med fire forhold:

- 1) Modernitet: Det er ikke længere givet, at man følger i sine forældres fodspor og vælger det erhverv, som de har haft. Der er mange muligheder og den enkelte skal have mulighed for at vælge det, der giver mest mening for vedkommende.
- 2) Brud med den sociale arv: Et velfærdssamfund skal sørge for optimale betingelser for alle borgere uanset køn, hudfarve og social baggrund og gøre det muligt for den enkelte at bryde med konventioner og negativ social arv.
- 3) Samfundsøkonomiske aspekter: Samfundet profiterer af, at unge kommer så hurtigt som muligt igennem deres uddannelse.
- 4) Fokus på livslang læring og udvikling: Jf. OECD (1996) skal det være muligt for den enkelte at udvikle sig livet igennem. Dette fordrer, at det er muligt at skifte ikke alene arbejdsplads, men også erhverv og livsbane.

Ad. 1) Den tidsalder, vi lever i, betegnes i teoretisk sammenhæng hhv. som 'moderniteten' (Ziehe, 1989), 'det senmoderne' (Giddens, 1991) og 'det postmoderne' (Baumann, 2000; Lyotard, 1996). Med disse betegnelser understreges den samfundsmæssige udvikling, der er foregået i den vestlige verden i tiden fra anden verdenskrig og frem. Her tales der om 'individuel frisættelse' og 'kontingens'. I uddannelses- og er-

⁴ I løbet af 1960'erne og 70'erne glider psykoteknikken og de psykotekniske prøver mere og mere i baggrunden. De psykotekniske kontorer bliver i første omgang lagt ind under Arbejdsmarkedsstyrelsen, inden de i 1984 endelig bliver afviklet.

hvervsmæssig sammenhæng henviser dette til, at det ikke længere betragtes som en selvfølge, at individet følger i forældrenes fodspor og vælger erhverv efter, hvad der er tradition i familien. At det så ofte reelt forholder sig sådan, at der er en betydelig rigiditet forbundet med valg af uddannelse og erhverv er en anden sag (Hansen, 2003). Uanset: Der er i dag en stigende forståelse af, at det er individet selv, der vælger livsbane, uddannelse og karriere. Det er ikke længere umuligt at blive akademiker, selv om man kommer fra en baggrund i en arbejderfamilie.

Ud over, at dette åbner en lang række muligheder, lægger det også et øget pres på den enkelte. Som Giddens udtrykker det: Vi har intet andet valg end at vælge (Giddens, 1991, s. 100). Valget er således ikke alene en mulighed – det er i lige så stor udstrækning et krav. Og ethvert valg er samtidig et fravalg. Dette er det moderne individ smerteligt bevidst om, hvilket naturligvis vanskeliggør hele situationen for den enkelte. Vælger man forkert uddannelse eller erhverv og har man ikke succes med sit liv, er det alene ens egen skyld. Det er ikke muligt at skyde ansvaret fra sig med henvisning til tradition, familie og begrænsede muligheder. I teorien.

Disse forståelser påpeger væsentligheden af øget oplysning til den enkelte om de muligheder, der er for at vælge uddannelse og erhverv og dermed livsbane ud fra individuelle interesser. Hvad vil jeg gerne beskæftige mig med, hvilken livsførelse ønsker jeg, hvor mange timer om dagen vil jeg gerne arbejde m.m. er spørgsmål, der rejser sig i forlængelse af, at moderniteten fritstiller individet. Det er disse, vejledningen blandt andet har til formål at bevidstgøre den enkelte om og hjælpe vedkommende med at svare på, og det på en sådan måde, at de valg, den enkelte træffer, er rationelle og gennemtænkte i relation til deres konsekvens.

Ad. 2) Reelt forholder det sig imidlertid anderledes for mange mennesker – også i 'det senmoderne'. Selv om mulighederne i teorien er ubegrænsede, forekommer der en betydelig rigiditet. Dette er på overbevisende vis påpeget af blandt andet sociologen Pierre Bourdieu (1977) og i Danmark af blandt andet Erik Jørgen Hansen (2003). Sandsynligheden for at vælge en længere videregående uddannelse er størst, hvis man har forældre, der selv har en længere videregående uddannelse, ligesom sandsynligheden for at blive optaget og gennemføre, er størst, hvis man er mand (Henningsen, 2008). Og sandsynligheden for at man bliver ufaglært er størst, hvis man kommer fra et hjem, hvor forældrene er ufaglærte. Dette ses tillige som et forhold, der har en slagside i relation til etnicitet. Dertil kommer rigiditeten i relation til køn: Selv om det i princippet er muligt for kvinder at vælge uddannelser og erhverv, hvor mænd har været dominerende, gøres det sjældent. Derimod kan andre forhold som arbejdstid, erhvervets relative prestige m.m. have indflydelse på, om et erhverv over tid ændrer sig fra at være et 'mandeerhverv' til at være et 'kvindeerhverv', sådan som vi igennem den seneste tid har set med professioner som læge og folkeskole- og gymnasielærere.

I denne sammenhæng anses vejledning for at have dels til opgave at bidrage med at bryde med den sociale arv, således at flere, også fra ikke-studievante miljøer, tager en uddannelse. Dernæst anses vejledning for at kunne bidrage til, at ingen begrænses af deres køn i relation til valg af erhverv.

Ad. 3) Valget af uddannelse har tillige samfundsøkonomiske aspekter. Samfundet profiterer således af, at unge kommer så hurtigt som muligt igennem deres uddannelse. Udskydelse af studiestart, og flere forkerte valg af uddannelse eller erhverv, kan koste samfundet dyrt – også i et samfund, hvor uddannelse, til forskel fra Danmark, er selvbetalt. I Danmark ses dette aktuelt i tiltag, hvor gymnasieelever belønnes med at kunne

gange deres eksamensgennemsnit med 1,08, hvis de påbegynder deres uddannelse inden for de første to år efter eksamen og 'klippekort' til SU, der gør det dyrt for den enkelte at forlænge studierne meget ud over normeret tid. Dertil kommer incitamentsstrukturen overfor universiteterne, hvor økonomiske midler tildeles i kraft af antal STÅ, hvilket blandt andet kommer til udtryk i, at man ønsker at få så mange studerende til at gennemføre deres uddannelse inden for normeret tid, herunder skrive deres speciale inden for 6 måneder. I dette perspektiv får vejledning til opgave at sikre, at den unge vælger rigtigt første gang og at de gennemfører deres uddannelse på normeret tid.

Ad. 4) Endelig er der i dag en forståelse af, at udvikling og læring er et livslangt projekt, der foregår i en social kontekst, hvilket vil sige i relationer til andre mennesker. Det betyder ikke alene, at individet er bevidst om, at der er et utal af muligheder for at forme sit liv, og at det er op til den enkelte at gøre det, men også, at det er et endeløst projekt, som er influeret af de sociale sammenhænge, hvori man indgår. Hermed aktualiseres nyere, og mere socialpsykologisk og konstruktivistisk inspirerede perspektiver på vejledning, hvor den grundlæggende forståelse er, at individet skaber sig selv i relationer og igennem sin selvfortælling. Dette er fundamentet for socialkognitive vejledningsteorier (SCCT – inspireret af Bandura), for livsbuebegrebet (Fjord Jensen 1996), for de narrative tilgange og for Peavy konstruktivistiske vejledningsteori (Peavy, 2006).

Ser vi specielt på de teoretiske rammer, taler man undertiden om 'the big five career theories' (jf. Leung, 2008), der alle er af amerikansk oprindelse, nemlig *The Theory of Work Adjustment* (TWA) udviklet af R.V. Davis; J.L. Hollands *Theory of Vocational Personalities in Work Environment*; D.E. Supers *Theory of Career Development*; L.S. Gottfredsons *Theory of Circumscription and Compromise*; og R.W. Lents *Social Cognitive Career Theory* (SCCT), der bygger på A. Banduras socialkognitive teori. Hertil kommer i periodens sidste halvdel karriereteorier, der tager udgangspunkt i konstruktivisme (jf. Patton, 2008). Teoriernes forskellighed til trods synes de alle at tage udgangspunkt i en kobling af psykologisk indsigt i den person, der skal vejledes, og de omgivelser/uddannelser/det arbejdsmarked, som vejledningen skal orientere om. Mens synsvinklen tidligere var fra arbejdsmarked mod personen, så opgaven var at finde det rette job under de givne betingelser, betones nu meget mere et perspektiv, der tager udgangspunkt i individets livsløb og de stadig skiftende interaktioner og tilpasninger mellem person og marked.⁵

Ser vi derefter på empiriske undersøgelser, som vedrører vejledning, kan en anden tilgang – anvendt i Plant et al. (2007), hvor nordisk forskning omtales – være mere hensigtsmæssig. Her skelnes mellem tre grupper af forskning baseret på henholdsvis sociologiske, psykologiske og etnografiske tilgange, hvor især de sociologisk baserede undersøgelser anvender et kvantitativt datamateriale.

Mens en undersøgelses teoretiske rammer er bedst til at karakterisere de interventioner, som er undersøgt, kræver besvarelsen af spørgsmålet om bestemte interventioners effekt, at der foreligger empiriske undersøgelser heraf.

⁵ I Højdal & Poulsen (2007) findes gode gennemgange og diskussioner af de nævnte teorier (med undtagelse af TWA), suppleret med en række andre teoretiske tilgange.

Som det fremgår af Afsnit 1.2, sigter dette systematiske review netop mod at inddrage forskning, der vedrører effekter af vejledning.⁶ Et systematisk review gennemført i Canada fremhæver, at skønt alle involverede instanser anser vurderingen af, om en vejledningsinstitution eller -praksis gør en forskel, anses de faktisk anvendte fremgangsmåder til vurdering heraf for inadækvate (Lalande et al., 2006, 6). Den canadiske undersøgelse formulerer tre krav til sådanne effektmål: For det første bør der anvendes outcome-indikatorer, der er relevante for de berørte interessentgrupper. For det andet må der udvikles redskaber og ressourcer, der sikrer valide og reliable effektdata. Endelig er der behov for at udvikle en robust og omfattende begrebsramme til vurdering af udbyttet af en given vejledningspraksis.

Det her gennemførte review har ikke set det som sin opgave at opstille en sådan begrebsramme. Den har i stedet lagt vægt på at afdække, hvilke former for effektmål den eksisterende forskning faktisk betjener sig af.

1.4 Reviewgruppe

Til løsning af opgaven har Clearinghouse nedsat en *reviewgruppe* med følgende medlemmer:

Seniorforsker, dr.polit. Berit Lødding, Norsk institutt for undersøgelser av innovasjon, forskning og utdanning, Norge

Lektor, PhD Peter Plant, Institut for didaktik, Aarhus Universitet, Danmark

Adjunkt, PhD Rie Thomsen, Institut for didaktik, Aarhus Universitet, Danmark

Professor, PhD Gudbjörg Vilhjálmisdóttir, Háskóli Íslands, Island

PhD Peter Weber, Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg, Institut für Bildungswissenschaft, Tyskland.

I forbindelse med udarbejdelsen af denne rapport kan følgende bemærkes. Rapporten er for det første blevet til i et samarbejde mellem reviewgruppen og Clearinghouse. For det andet har der ikke været interessekonflikter for noget reviewmedlems vedkommende i forbindelse med udarbejdelsen af dette systematiske review. Har et reviewmedlem deltaget i udarbejdelsen af en undersøgelse, som er med i den indledende kortlægning, er genbeskrivelse og kvalitetsvurdering af dette arbejde gennemført af andre medlemmer af reviewgruppen.

1.5 Rapportens opbygning

I Kapitel 2 beskrives indledningsvist de databaser og profiler, som er anvendt til at finde de relevante undersøgelser. Derpå behandles den fremgangsmåde, der er anvendt til at udtrække data af relevante undersøgelser.

⁶ Hvilke effektmål, der faktisk er anvendt i den eksisterende forskning, vil fremgå nedenfor i Afsnit 3.5.

Kapitel 3 giver en almen karakteristik af alle indgående undersøgelser, som er fundet ved hjælp af de fremgangsmåder, som er omtalt i kapitel 2. Her gives i første omgang en karakteristik af hele materialet uden at inddrage overvejelser om forskningskvalitet. Dernæst omtales resultatet af forskningsvurderingen.

I kapitel 4 behandles de undersøgelser, som forskergruppen og Clearinghouse har vurderet som pålidelige, dvs. de undersøgelser, der er blevet tillagt en middel eller høj evidensvægt. Formålet med dette kapitel er at vurdere, hvorvidt det afdækkede materiale muliggør forskningssynteser og angive, af hvilke typer de forventes at være. Kapitel 5 består af syntesen, mens kapitel 6 indeholder rapportens konklusioner på baggrund heraf.

Der er fem appendikser i rapporten. Kapitel 7 gengiver de søgeprofiler, som er anvendt i tilknytning til Kapitel 2. I kapitel 8 gives et eksempel på, hvordan en genbeskrivelse af en undersøgelse er gennemført.

Kapitel 9 gengiver referencerne til de 39 undersøgelser med evidensvægt medium eller høj, hvis syntesemuligheder diskuteres i Kapitel 4 og som syntesen i kapitel 5 bygger på.

Kapitel 10 består af abstracts til de 39 primærstudier, mens kapitel 11 består af en oversigt over de registrerede facilitatorer og barrierer i forholdet mellem intervention og effekt.

Kapitel 12 giver en samlet oversigt over alle de undersøgelser, der indgår i denne forskningskortlægning. Kapitel 13 opstiller de referencer, som kommentarteksten i denne rapport henviser til.

2 Metoder anvendt i reviewet

2.1 Design og metode anvendt i kortlægningen

Forskningskortlægningen er gennemført på det grundlag, der er beskrevet i Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskningens konceptnotat: <http://dpu.dk/site.aspx?p=9864>.

Kortlægningen er skabt ved gennemløb af en række trin og processer på eksplicit og transparent vis. Dette vil fremgå af redegørelsen i dette kapitel.

Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning har anvendt et særligt software til arbejdet, EPPI-Reviewer. Softwaren er nærmere beskrevet på producentens hjemmeside:

http://eppi.ioe.ac.uk/cms/Portals/0/PDF%20reviews%20and%20summaries/EPPI-Reviewer_Feb_06.pdf

Det transparente og eksplicitte er et princip, der også gælder efter gennemførelsen af denne analyse. Alle genbeskrivelser (se nedenfor Afsnit 2.5) af forskning, der indgår i dette review, er tilgængelige i følgende database: <http://eppi.ioe.ac.uk/webdatabases/Intro.aspx?ID=6>

2.2 Begrebsmæssige afgrænsninger

I dette review er der i udgangspunktet ledt efter svar på det opstillede reviewspørgsmål, jf. side 14:

Hvilken empirisk forskning er der gennemført til belysning af effekten af vejledning i forbindelse med unges overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse, unges overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse, samt vejledning af voksne i beskæftigelse?

Der er således fra starten fokuseret på undersøgelser, der angår *overgangsvejledning* fra grundskole til ungdomsuddannelse eller fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse, samt vejledning af voksne i beskæftigelse.

Der er ved gennemførelsen af opgaven anvendt følgende begrebsbestemmelser:

Vejledning

Vejledningsbegrebet anvendes med den betydning, som det er udformet i og anvendt af Verdensbanken, OECD og EU:

Career guidance refers to services and activities intended to assist individuals, of any age and at any point throughout their lives, to make educational, training and occupational choices and to manage their careers [...] The activities may take place on an individual or group basis, and may be face-to-face or at a distance (including help lines and web-based services). They include career information provision (in print, ICT-based and other forms), assessment and self-assessment tools, counseling interviews, career education programmes (to help individuals develop their self awareness, opportunity awareness, and career management skills), taster

programmes (to sample options before choosing them), work search programmes, and transition services. (OECD, 2004)

Vi har som 'vejledning' i dette systematiske review kun medtaget undersøgelser, der behandler vejledning, hvor effekter er dokumenteret.

Dernæst er der arbejdet med vejledning i forbindelse med de ovennævnte overgange, 'overgangsvejledning'. Vejledning som del af en proces, som har til formål at fastholde elever og studerende, 'fastholdelsesvejledning', indgår ikke. Fx indgår vejledning, der tilbydes i en skole rettet mod forhold i selvsamme skole, ikke.

De vejledningsformer der indgår, kan sorteres således:

- Individuel vejledning
- Gruppevejledning
- Vejledningsoplevelser (hvor den unge selv er den aktive)
- Vejledningsredskaber (Fx uddannelsesplaner)
- Andet (som iterativt tilpasses faktisk fundne undersøgelser)

Effekt

Begrebet 'effekt' forstås i denne sammenhæng som:

- Effekt i form af afklaring. 'Afklaring' i to varianter:
 - *Afklaring som en subjektiv fornemmelse* at 'føle' sig oplyst. Dvs. individets *oplevelse* af, hvorvidt det *føler* sig oplyst, men uden at det har konkrete og håndgribelige handlinger til følge, fx effekt i form af 'tilfredshed' med en vejledning.
 - Her overfor står *afklaring forstået som handlings- og beslutningskompetence*, dvs. som den sum af viden og færdigheder, det enkelte individ skal være i besiddelse af for at kunne vælge og begrunde valg mellem flere alternativer
- *Effekt i form af "at man er kommet godt i gang"* med en uddannelse. Dette er baseret på et mål, som er foretaget umiddelbart efter påbegyndt uddannelse, fx hyppige statusmål – et sådant effektmål vil forøge sandsynligheden for at den effekt, der måtte kunne påvises, med rimelighed kan tilskrives vejledningen.
- *Effekt i form af gennemført uddannelse*. Dette effektmål kan være problematisk. Det kan fx være vanskeligt at skelne mellem om virkningen skyldes virkningen af en vejledningsindsats og/eller virkningen af kvaliteten af en given uddannelse.

Når der som her er sat fokus på 'effekt', har dette også betydning for de *forskningsdesign*, der med rimelighed kan antages at kunne bidrage med viden om effekt. I dette review er der arbejdet ud fra en relativ bred vifte af design, der potentielt, for så vidt de er gennemført og rapporteret på ordentlig vis, kan bidrage med viden. Kun de deskriptive design, sådanne som *alene* sigter mod at beskrive forhold og fænomener, er det besluttet ikke at inddrage i kortlægningen.

Om end effektmålene i rapporten udspringer af arbejdet med primærstudierne, er de i et betydeligt omfang i overensstemmelse med Law & Watts (1977) fire formål med vejledning (Law & Watts, 1977, s. 8-10):

- 1) Decision making skills. Her oversat til *'beslutningskompetence'*, hvormed der henvises til individets forståelse af handledygtighed i relation til at træffe beslutninger. Dette indebærer bevidsthed om forskellige måder, hvorpå beslutninger kan træffes og en bevidsthed om, hvilke former for beslutningstagen, der er hensigtsmæssige.
- 2) Opportunity awareness. Her oversat til *'mulighedsopmærksomhed'*, hvilket vil sige individets opmærksomhed på de muligheder, der eksisterer og hvad mulighederne indebærer. Dette hænger sammen med at gøre sig erfaringer med arbejdslivet.
- 3) Transition skills. Her oversat til *'overgangskompetence'*. Hermed henvises der til individets succes med at gå fra uddannelse til arbejdsliv eller fra et uddannelsesniveau til et andet. Dette indbefatter forståelsen af, hvordan skole er forskellig fra arbejdslivet og forskellige uddannelsesniveauer adskiller sig fra hinanden.
- 4) Self-awareness. Her oversat til *'selvopfattelse'*, hvilket vil sige, hvorvidt individet er i stand til selv at identificere egne interesser og behov. Dette indbefatter forståelsen af, hvem man er som person, hvilke styrker og svagheder, man er i besiddelse af, og hvilke krav, man stiller til sit arbejdsliv.

Beslutningskompetence præciserer de forhold, der i kortlægningen betegnes *'afklaring som beslutningskompetence'*. Det effektmål, der i kortlægningen kaldes *'afklaring som følelse'* er at sidestilles med Law & Watts' begreb *'mulighedsopmærksomhed'*, mens *'overgangskompetence'* jævnføres med det, der i kortlægningen omtales som *'komme godt i gang med en uddannelse'*. Dertil kommer effektmålet *'gennemført uddannelse'*, som anvendes i kortlægningen (3 undersøgelser), men hvor det problematiske i dette kriterium diskuteres i kortlægningen, ud fra, at det kan være vanskeligt at henføre denne effekt entydigt til vejledning. Derudover anvendes der i kortlægningen effekten *'andre effekter'*, der indbefatter elevtilfredshed med vejledningen, virkningen på vejledningssystemet, virkninger på etnisk/klasse-mæssige barrierer for uddannelsesvalg og karakterer i efterfølgende uddannelsesforløb.

Kortlægningen inddrager ikke specifikt Law & Watts' effekt *'selvopfattelse'*. Dette skyldes, at denne effekt er meget vanskelig at konceptualisere i form af *'what works'*. Om end det ikke har været en parameter for kortlægningen, må det antages, at øget selvopfattelse er resultatet af flere af de vejledningstiltag, som kortlægningen omfatter. Således indeholder *'afklaring som følelse'* elementer heraf, ligesom det må antages, at øget *'beslutningskompetence'* har en sammenhæng med øget selvopfattelse.

Aktører

De primære aktører på feltet er to målgrupper af unge samt en gruppe voksne:

- Unge set i forhold til deres overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse
- Unge set i forhold til deres overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse
- Voksne i beskæftigelse, der modtager vejledning

For de unges vedkommende er der alene interesse for at medtage undersøgelser om unge, der modtager vejledning, før de bliver 20 år. Vejledere er også aktører, men fokus er på aktiviteter, som de indgår i og virkningerne heraf på de primære aktører.

Tidsrum

Vejledning varierer med *tid* og *sted*. I dette review er det besluttet alene at inddrage forskning udgivet fra år 2000 og frem. Hensigten har været at sikre, at de vejledningsfænomener der undersøges, minder om dem, vi kender i dag, og ikke er del af en for længst forladt praksis. Dernæst har det også spillet en rolle, at der findes en udmærket forskningsoversigt vedrørende den tidligere forskning, jf. Athanasou & van Esbroeck (2008).

Geografisk afgrænsning

Geografisk er der afgrænset således, at undersøgelser fra de nordiske lande, de angelsaksiske lande (England, USA, Canada, Australien, New Zealand) og Vesteuropa (men ikke Sydeuropa) er medtaget. Undersøgelser fra Østeuropa, Sydeuropa, Asien, Sydamerika, samt udviklingslande i almindelighed er ikke medtaget. Den geografiske afgrænsning er begrundet med et ønske om at undersøge effekten af vejledningsinitiativer i nationale kontekster, der ikke afviger for meget fra de nordiske landes. Det har også spillet en rolle at sikre, at de vejledningsroller, der sættes i spil i landene, ikke afveg for meget fra de nordiske.

2.3 Søgning

På baggrund af de begrebsmæssige valg beskrevet ovenfor, er det derefter besluttet, hvilke databaser og ressourcer der skulle afsøges, samt hvilke søgeprofiler, der skulle anvendes.

Søgninger er foretaget af Danmarks Pædagogiske Bibliotek i samarbejde med Clearinghouse og omfatter perioden 2000-ff. Reviewgruppen har haft lejlighed til at kommentere og tilpasse alle søgninger. Desuden har de haft mulighed for at supplere søgninger med referencer. Gruppen har udnyttet disse muligheder.

I Tabel 2.1 herunder er vist hvilke databaser/ressourcer, der er afsøgt, hvornår de er afsøgt og med hvilke antal fund.

Ressource	Søgedato	Hits
Evidensbasen	05/02/2010	3
ERIC1(CSA)	10/12/2009	997
ERIC2(CSA)	12/01/2010	1180
Sociological abstracts(CSA)	22/12/2009	642
Canadian Education Index	13/01/2010	452
AEI	28/01/2010	789
Fis-Bildung	28/01/2010	536
Norbok	15/02/2010	103
Norbok2	15/03/2010	13
Libris	21/01/2010	107
Dansk pædagogisk base	25/01/2010	546
Jykdok	18/02/2010	30
forskningsdatabase.dk	18/01/2010	27
bibsysforskdoc (Norge)	20/01/2010	127
Bibsysforskdoc2(Norge)	15/03/2010	132
BEI	28/01/2010	258
Psychinfo1(CSA)	28/01/2010	1000
Psychinfo2(CSA)	28/01/2010	2217
Referencer fra Review Group	Continuous	1
Referencer fra Referencer	Continuous	6
Håndøgning af tidsskrifter	16/03/2010	0
GoogleScholar update search	27/04/2010	198

Tabel 2.1: Databaser/ressourcer, der er afsøgt

De valgte baser og ressourcer kan beskrives således:

- *Evidensbasen* er Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforsknings database, der indeholder opdaterede beskrivelser af de udenlandske og internationale systematiske reviews, der er tilgængelige i fuldttekst på pædagogik- og uddannelsesforskningens område.

- ERIC er verdens største pædagogiske database. Den er søgt med to forskellige profiler i versionen hos databaseudbyderen, CSA. ERIC er mest dækkende på amerikansk og angelsaksisk forskning, men indeholder også anden uddannelsesforskning.
- *Sociological abstract* er søgt i versionen hos CSA. Det er verdens største fagsociologiske database.
- *Canadian Education Index*, er afsøgt via Canadian Business and Current Affairs, er den canadiske pædagogikdatabase. Den dækker både engelsk- og fransksproget litteratur.
- AEI, *Australian Education Index* er den australske database med pædagogisk litteratur. Den har et vist, men ikke fuldstændigt overlap med ERIC
- *Fisbildung* er den store database for tysksproget pædagogisk litteratur. Den indeholder udover litteraturen fra Tyskland, også litteratur fra Østrig, Svejts og andre lande med udgivelser på tysk.
- NORBOK er den norske bogfortegnelse, som også indeholder norsk pædagogisk litteratur. Den er søgt med to forskellige profiler.
- *Libris* indeholder den svenske bogfortegnelse, som også indeholder svensk pædagogisk litteratur.
- *Dansk Pædagogisk Base* er en database produceret af Danmarks Pædagogiske Bibliotek, som indeholder dansk pædagogisk litteratur.
- *Jykdok* er bibliotekskataloget for det finske ansvarsbibliotek for pædagogik. Her findes den finske pædagogiske litteratur.
- *Forskningsdatabase.dk* er den danske database over dansk forskning, som også indeholder pædagogik- og uddannelsesforskning
- *Bibsysforskdok* er den norske database over norsk forskning, som også indeholder pædagogik og uddannelsesforskningen. Basen er afsøgt med to profiler.
- BEI, *British Education Index*, er den britiske database med pædagogisk litteratur. Den har et vist, men ikke fuldstændigt overlap med ERIC.
- *Psychinfo* er den førende internationale psykologiske database. Den er afsøgt i versionen hos CSA med to forskellige profiler.
- *Referencer fra Reviewgruppen*: Undervejs i processen kom et enkelt forslag fra Reviewgruppen, som ikke allerede var fundet.
- *Referencer fra referencer*: Efter screeningen (se Afsnit 2.4) er alle inkluderede referencers referencelister tjekket for yderligere referencer.
- *Håndøgning af tidsskrifter*: Efter gennemførelsen af søgningerne i databaserne er der håndøgt de centrale internationale vejledningstidsskrifter for at sikre at intet er overset. Håndøgningerne gav ingen nye hits, som ikke allerede var fundet. Disse tidsskrifter blev håndøgt: *British Journal of Guidance and Counselling* ISSN 0306-9885, *International Journal for educational and vocational Guidance* ISSN 1873-0388, *Career Development Quarterly* ISSN 0889-4019
- *GoogleScholar Update search*: Efter gennemførelsen af alle søgninger i de traditionelle bibliografiske databaser er der søgt her for at få det nyeste materiale med. En sådan søgning er gennemført for at tage højde for den produktionstid, som traditionelle bibliografiske databaser har. Ved søgningen blev der fundet 198 hits. Kun 2 af disse var relevante for denne analyse.

Ved at anvende disse ressourcer er der i reviewet åbnet for inddragelse af feltets forskning fra den største del af den industrialiserede verden. I sproglig henseende er der søgt efter forskning på engelsk, tysk, fransk og skandinaviske sprog.

De faktisk anvendte søgeprofiler er udformet, så forskningskortlægningens begrebsmæssige univers er udtrykt i hvert af de afsøgte ressourcers grænseflade (emneord, klassifikationssystemer og/eller fritekstsøgning).

I søgningerne er der ikke søgt efter forskellige navngivne virkninger af vejledningsindsatser. En sådan søgning vil ikke kunne gennemføres med sikkert resultat. Derimod er der søgt efter vejledning, således som begrebet er bestemt ovenfor.

I den udstrækning de enkelte databaser har muliggjort dette, er der søgt efter empirisk forskning. Med baggrund i den relativt åbne bestemmelse af de forskningsdesign, der finder anvendelse i dette review, er der ikke søgt efter bestemte forskningsdesign.

Der er derfor i søgningerne fundet overordentlig meget materiale. I screeningen (se Afsnit 2.4) har der derfor været meget materiale, der skulle sorteres fra på grund af manglende relevans, hvad angår virkning og design.

Det samlede søgte og fundne materiale er dermed hele den nyere vejledningsforskning begrænset i tid og rum som foran beskrevet. Det er dette samlede store materiale, som efter screening er grundlaget for denne forskningskortlægning og dermed har dannet grundlag for efterfølgende syntese.

De anvendte søgeprofiler er anført i Kapitel 7, Appendiks 1.

2.4 Screening

Den måde, der er søgt på, sikrer at al den ønskede litteratur findes. De anvendte søgeprofiler er udformet således, at der også blev fundet megen ikke relevant litteratur. Dette er omkostningen ved at forsøge at identificere al den ønskede litteratur.

En del af de afsøgte databaser har et vist overlap. Derfor har det været nødvendigt at fjerne dubletter, så en given reference kun optræder én gang. Der er fjernet 813 dubletter.

Screening af referencer er udelukkende sket på grundlag af relevans. Her har alene det begrebsmæssige, som det er bestemt for dette review, spillet en rolle: Fx, Er der tale om rapportering af en primær undersøgelse af vejledning i forbindelse med overgang? Er undersøgelsen af vejledning en sådan, som inddrager vejledningens virkning? Er undersøgelsen gennemført med et ikke-deskriptivt design? Kvaliteten af forskningsrapporteringen har således *ikke* spillet en rolle i screeningen. Dette indgår først i genbeskrivelsen af de undersøgelser, som referencerne omtaler.

Screeningen er udført af medarbejdere fra Clearinghouse i samarbejde med Reviewgruppen.

Efter fjernelse af dubletter var der 8551 unikke referencer tilbage. Disse er screenet i en proces med to faser: referencescreening og fuldtekstscreening.

Det samlede resultatet af screeningens to processer er i Tabel 2.2 herunder:

Reason for inclusion/Exclusion	Reason described	Number
EXCLUDE Wrong scope	Not on the effects of vocational or educational transitional guidance	7433
EXCLUDE Wrong paper	Not a paper with data from empirical research: Editorials, commentaries, book reviews, policy documents, resources, guides, manuals, bibliographies, opinion papers, theoretical papers, philosophical papers, research-methodology papers	401
EXCLUDE Wrong research	Not offering data from original research i.e. only summarizing research done by others. (Systematic reviews can be included)	36
EXCLUDE Wrong actors	Not on guidance and counselling directed at children or youth below 20 years of age or directed at adults in employment	129
EXCLUDE Wrong context	Guidance and counselling taking place in higher education institutions	252
EXCLUDE Wrong social context	The document only deals with guidance and counselling in developing countries or in Eastern or southern Europe	165
EXCLUDE Wrong research scope	Research which only aims at describing phenomena	37
EXCLUDE Wrong time of publication	Document published before 2000	9
MARKER Insufficient information at present	New information is necessary. Fulltext document must be obtained	1
Included	Original empirical research on the effects of vocational or educational guidance in transitions directed at children or youth below 20 OR Systematic reviews on 'effects of vocational or educational guidance for youth in transitions	87

Tabel 2.2: Referencer i EPPI reviewer sorteret efter kategorier

2.4.1 Fase 1: referencescreening

Alle 8551 referencer er i EPPI-revieweren sorteret i de kategorier, som er opregnet i Tabel 2.2.

I første omgang er der sorteret på baggrund af oplysninger, der er til rådighed om referencerne direkte i de afsøgte databaser dvs. titler, abstracts mv. Selve sorteringen, eksklusion eller inklusion, er sket systematisk – startende med første eksklusionskriterium, wrong scope, hvis dette ikke kunne anvendes, er det næste, wrong paper, søgt anvendt, osv.

Der er kun blevet ekskluderet, hvis det kunne ske på sikkert grundlag. Undervejs i processen har mange – især, men ikke kun nordiske – referencer været midlertidigt placeret under: *'Marker insufficient information at present'*. Først når der var skaffet yderligere informationer om referencen, eller når det dokument, som referencen viser hen til blev skaffet, har referencen kunnet fjernes fra denne placering.

Ved afslutningen af fase 1 screeningen var der 269 inkluderede referencer.

Som det fremgår af tabel 2.2 er eksklusions- og inklusionskriterier formuleret i overensstemmelse med forskningskortlægningens begrebsmæssige univers.

Andre bestemmelser af dette univers er i princippet mulige med afsæt i den systematiske sortering.

2.4.2 Fase 2: fuldtekstscrening

Alt der ikke var ekskluderet i fase 1 screningen, dvs. foreløbigt inkluderet, er derefter forsøgt fremskaffet. Kun en enkelt reference har det ikke været mulig at få fat i. Alle fremskaffede bøger, rapporter og artikler er derefter screenet på baggrund af den fulde tekst.

Efter fuldtekstscreningen var der 87 inkluderede referencer.

Screeningsprocessen som helhed indgår i Figur 2.1.

2.5 Genbeskrivelse/datauddragning af undersøgelser

I de 87 referencer rapporteres 71 forskellige undersøgelser. Disse 71 undersøgelser er genbeskrevet og vurderet i et samarbejde mellem medlemmer af reviewgruppen og medarbejdere fra Clearinghouse.

I arbejdet er der for det første anvendt et særligt genbeskrivelses- og vurderingssystem, 'EPPI Centre data extraction and coding tool for education undersøgelses v2.0'. Systemet er udviklet af EPPI Centre ved Institute of Education, London University. Der er af Clearinghouse foretaget enkelte redaktionelle ændringer til brug for løsning af den foreliggende opgave. Eppi systemet må anses for velegnet til genbeskrivelse af den type undersøgelser, der indgår i denne forskningskortlægning. Det muliggør genbeskrivelse og vurdering af både mere kvantitativt og mere kvalitativt orienterede undersøgelser.

Ved siden af det almene genbeskrivelses- og vurderingssystem, er der af Clearinghouse skabt og anvendt et system specifikt til dækning af det her undersøgte vejledningsfelt.

Både det almene og det specifikke system er anvendt på alle undersøgelser. De kommer således til at fungere som tertio comparationis, hvorved det bliver muligt at sammenligne og sammenholde data og resultater fra de forskellige undersøgelser.

Et eksempel på anvendelse i forhold til en bestemt undersøgelse af både det almene og det specifikke system findes i Kapitel 8: Appendiks 2.

Begge genbeskrivelsessystemer er opbygget med en række af spørgsmål, der skal besvares for hver enkelt undersøgelse.

Det almene system er strukturelt opbygget i sektioner, som indeholder spørgsmål, som er ordnet i multiple choice svarmuligheder. Overalt er der mulighed for at koble uddybende noter til givne afkrydsningsvar. Systemet dækker en undersøgelses formål, kontekst, design, metode, resultater og forsknings- og rapporteringskvalitet. Dette system indeholder 83 spørgsmål.

Det specifikke system er strukturelt opbygget som det almene. Det dækkede indhold er: vejledningens effekter, -former/indsatser, -målgruppe, -kontekster. Desuden dækkes vejlederens kompetence samt facilitation

tor og barriere i vejledningen. Systemet indeholder 9 spørgsmål. Der er altså i alt besvaret 92 spørgsmål ved datauddragningen af hver af de 71 undersøgelser.

Den enkelte undersøgelse er genbeskrevet i samarbejde mellem en medarbejder fra Clearinghouse og et medlem af Reviewgruppen.

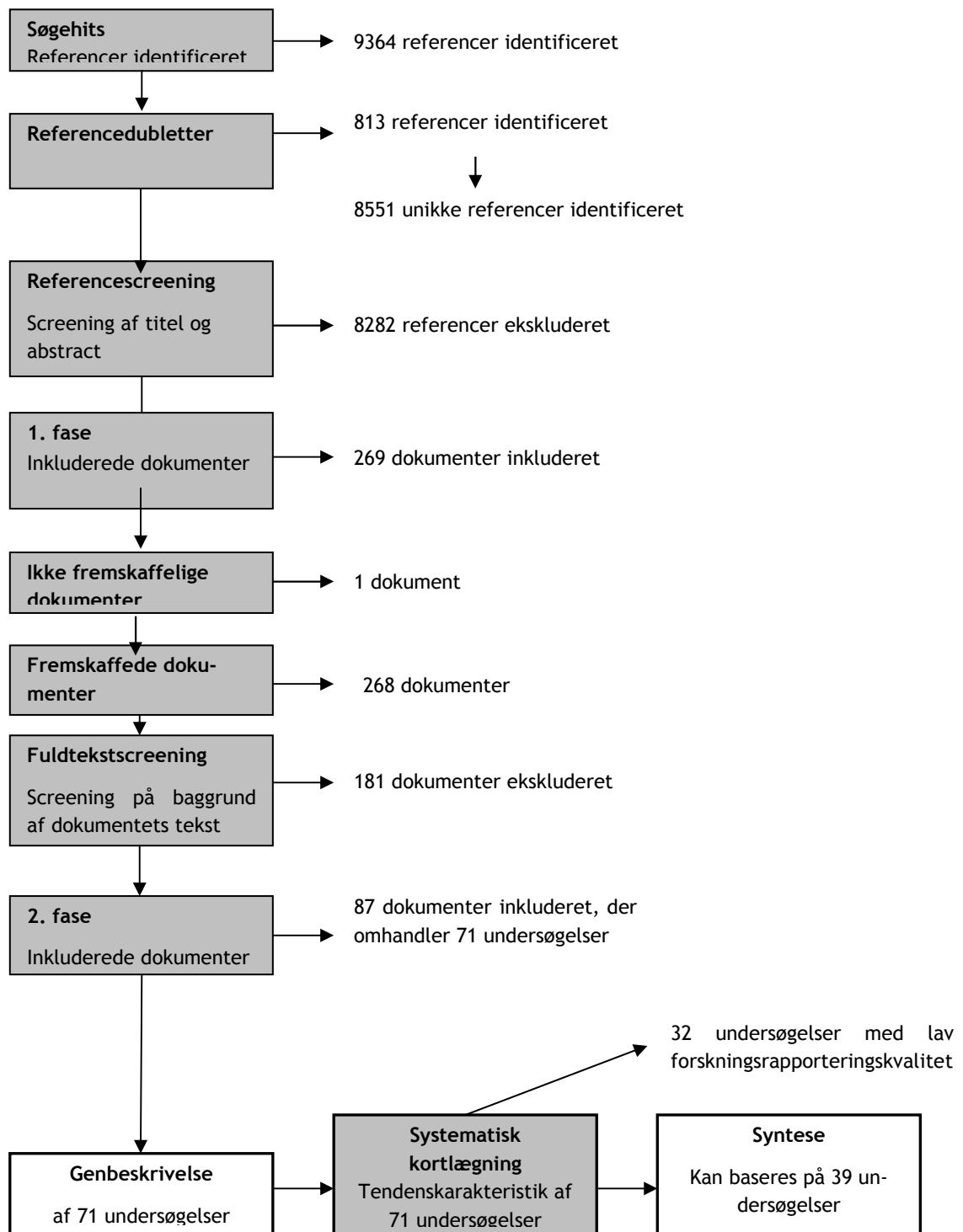
Blev der konstateret uenighed om karakteriseringen af en given undersøgelse, gav det i alle tilfælde anledning til dialog og diskussion af grundlaget for karakteristikken. På denne baggrund blev der, baseret på eksplicit og for alle i Reviewgruppen og Clearinghouse transparent argumentation, skabt en 'enig version' i bedømmelsen af alle undersøgelser. Disse argumentationer er registreret i Microsoft programmet *Sharepoint*.

Genbeskrivelser og kvalitetsvurderinger er således kvalitetssikret ved systematisk og transparent anvendelse af Peer Review systemet.

Den følgende kortlægning af feltets forskning er baseret på genbeskrivelserne af de 71 undersøgelser.

2.6 Samlet oversigt over reviewprocessen

Figur 2.1 viser logistikken i kortlægningen fra søgehits til den genbeskrevne mængde af undersøgelser med tilstrækkelig forskningskvalitet. På figuren markerer bokse med grå bundfarve de processer, som Clearinghouse primært har varetaget. Processer som Reviewgruppen og Clearinghouse har arbejdet sammen om er markeret med hvid bundfarve.

Figur 2.1: Filtrering af referencer fra søgning over kortlægning til mulig syntese

3 Forskningskortlægning og forskningsvurdering

Dette kapitel giver i oversigtsform en fremstilling af forskningens karakteristika og kvalitet. Både forskningskortlægningen (forskningens karakteristika) og forskningsvurderingen er baseret på den omfattende genbeskrivelse og vurdering, som er nøjere omtalt i Afsnit 2.5.

Først ser vi på visse almene træk ved forskningen, som publiceringsprog og national kontekst. Derpå gives der en redegørelse for de forskningsdesign, som anvendes i undersøgelserne. Derefter ses der på undersøgelsernes vinkling af dette reviews temaer: Hvilke vejledningsformer og hvilke effekter er undersøgt? Til sidst bliver der set nøjere på kvaliteten af de 39 undersøgelser, der indgår i analysen.

Kortlægning og vurdering af forskningen er et nødvendigt grundlag for analysen i Kapitel 4 og 5 af, hvilke former for syntese de identificerede undersøgelser muliggør.

3.1 Almen karakteristik

Der er søgt efter undersøgelser publiceret på mange forskellige sprog fra Skandinavien, Nordeuropa og fra Angelsaksiske lande.

De undersøgelser, der indgår i analysen, er gennemført i de lande, der er nævnt i Tabel 3.1.

Undersøgelsesland	Antal undersøgelser
USA	30
Australien	10
Tyskland	8
U.K.	4
Svejts	3
Norge	3
Canada	2
Sverige	2
Danmark	2
Holland	1
Østrig	2
Island	1
New Zealand	1
Uoplyst	2

Tabel 3.1: Undersøgelserne fordelt på de lande, de er gennemført i (N=71 undersøgelser)

42 % af undersøgelserne er gennemført i USA. 14 % er fra Australien. 11 % er fra Tyskland. 11 % af undersøgelserne har samlet data i nordiske lande. Som det fremgår, har undersøgelserne data fra en hel del forskellige lande. Der er ikke gennemført komparative undersøgelser på dette forskningsfelt.

Tabel 3.2 viser, at langt den største del af forskningen, 77 %, er publiceret på engelsk.

Publiceringsprog	Antal undersøgelser
Engelsk	55
Tysk	9
Norsk	3
Dansk	2
Svensk	2

**Tabel 3.2: Undersøgelsesernes publiceringsprog
(N=71 undersøgelser)**

3.2 Metodisk/designmæssig karakteristik

Helt overordnet kan forskningsdesign opdeles i rent kvalitative, rent kvantitative og blandinger af kvantitative/kvalitative design (*'Mixed Methods'*). Denne fordeling fremgår af tabel 3.3.

Anvendte design	Antal undersøgelser
Blandede design	19
Kvalitative design	7
Kvantitative design	45

**Tabel 3.3: Undersøgelsesernes overordnede anvendte design
(N=71 undersøgelser)**

Det fremgår at de fleste design, 63 %, er kvantitative, 27 % er blandede. Kun 10 % er rent kvalitative.

I screeningen er der, som tidligere beskrevet, jf. Afsnit 2.4, udelukket design, der kun er deskriptive i deres sigte, idet sådanne undersøgelser ikke bidrager med svar om effekt. Fordelingen af undersøgelsernes overordnede sigte fremgår af tabel 3.4.

Overordnet sigte	Antal undersøgelser
Evaluering	42
'What works'	15
Udforskning af relationer	13
Metodeudvikling	2
Forskningssyntese	1
Beskrivelse	1

Tabel 3.4: Undersøgelseernes overordnede sigte
(N=71 undersøgelser; flere kodninger per undersøgelse er mulig)

Det ses af Tabel 3.4 at 59 % af undersøgelserne sigter mod evaluering, 21 % er rettet mod 'What works'. 18 % af undersøgelserne sigter mod at udforske relationer. Enkelte undersøgelser har mere end ét overordnet sigte, derfor optræder der også en kodning med 'beskrivelse' i denne tabel.

Af Tabel 3.5 fremgår de 71 undersøgelser anvendte forskningsdesign. Enkelte undersøgelser anvender mere end ét design, derfor er antallet af anvendte design (82) større end antallet af undersøgelser (71). Ved søgninger og screening er inkluderet alle de forskningsdesign, som er blevet identificeret.

Forskningsdesign	Antal undersøgelser
Case study	4
Case-control study	1
Cohort study	9
Cross-sectional study	5
Document study	2
Ethnography	4
Experiment with non-random allocation to groups	20
One group post-test only	10
One group pre-post test	10
Random experiment with random allocation to groups	2
Secondary data analysis	4
Systematic review	1
Views study	10

Tabel 3.5: Forskningsdesign anvendt
(N=71 undersøgelser; flere kodninger per undersøgelse er mulig)

Som det fremgår af tabellen, anvender undersøgelserne et stort antal forskellige designs. Fordelingen bekræfter dog den tidligere konstatering: At de kvantitative design dominerer.⁷ 28 % er 'eksperimenter med ikke randomiserede grupper'. 'Synspunktsundersøgelser' ('views undersøgelser'), der analyserer aktørernes synspunkter og holdninger, udgør 14 %. 'Én-gruppe design med kun post-test' og 'design med pre-post-test' anvender 14 % af studierne, medens 'kohorte undersøgelser' er repræsenteret i 13 % af undersøgelserne.

Ser vi alene på eksperimentelle design ('case-control study', 'eksperimenter med ikke randomiserede grupper' og 'eksperimenter med randomiserede grupper'), er de repræsenteret i materialet med 1/3 af undersøgelserne. I denne sammenhæng, hvor det er opgaven at arbejde med effekt, er det af betydning, at sådanne design er repræsenteret i datamaterialet.

De metoder, der er anvendt til dataindsamling, er vist i Tabel 3.6.

⁷ Dette kan bl.a. være en konsekvens af anvendelsen af de to første eksklusionskriterier, jf. Tabel 2.2.

Dataindsamlingsmetoder	Antal undersøgelser
Eksamensdata	3
Fokusgruppe interviews	5
Observation	2
One-to-one interview (face to face eller telefonisk)	17
Psykologisk test	2
Skole- / universitetspapirer (eks. tilstedeværelse)	6
Sekundære data (eks. Statistiske data)	6
Spørgeskema til selvudfyldelse	48
Selvudfyldt dagbog eller rapport	3
Andet	13

Tabel 3.6: Dataindsamlingsmetoder
(N=71 undersøgelser, flere kodninger per undersøgelse er mulig)

Undersøgelsesernes dataindsamling er domineret af 'spørgeskemaer til selvudfyldelse', der anvendes i 68 % af materialet. Der er også en del undersøgelser, 24 %, der gør brug af 'face-to-face interview'. Gruppen 'Andet' indeholder forskellige andre tilgange som eksempelvis: Af forskeren udformede og anvendte øvelser og test.

3.3 Reviewspecifik karakteristik

Her behandles de 71 undersøgelsesers indhold. Først ses der på karakteren af den undersøgte vejledning, dernæst på de undersøgte effekter.

Til indledning kan suppleres med en indholdsmæssig karakteristik af den meget store mængde nyere forskning om vejledning, som er blevet fundet, men ekskluderet fra reviewet. Det blev konstateret, at det *ikke* er særlig udbredt i denne forskning at undersøge, om vejledningsindsatser 'virker' og hvilke virkninger, der evt. er tale om. Langt den overvejende del af vejledningsforskningen er orienteret mod at besvare andre spørgsmål, såsom antal vejledte, vejledningens udformning og aktørernes roller.

3.4 Karakteristika ved vejledningen

De undersøgte vejledningsinterventioner fordeler sig som vist i Tabel 3.7

Vejledningsinterventioner	Antal undersøgelser
Gruppevejledning	38
Individuel vejledning	25
Vejledning som erfaringer	24
Vejledningsredskaber	23
Andet	14

Tabel 3.7: Undersøgelsesernes fordeling på vejledningsintervention (N=71 undersøgelser; flere kodninger per undersøgelse er mulig)

Adskillige undersøgelser undersøger mere end én vejledningsintervention, derfor er antallet af undersøgelser (71) lavere end antallet af interventioner (124). Der er mange undersøgelser af 'gruppevejledning' (54 %). Ca. 1/3 af undersøgelserne inddrager mindst én af hver af de tre andre nævnte interventionsformer ('Individuel vejledning', 'Vejledning som erfaring' og 'Vejledningsredskaber'). Gruppen 'Andet' omfatter en mængde forskellige forhold såsom: Sommerskole, mentorordninger, særligt udformet læreplan, "direct-action approach" (hvor vejlederen finder uddannelsespladsen til eleven).

Tabel 3.8 viser undersøgelsesernes fordeling på de tre vejledningskontekster, som indgår i reviewet.

Hvilken overgangsvejledning undersøges	Antal undersøgelser
Vejledning af børn og unge før eller under overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelser	26
Vejledning af unge før eller under overgangen mellem ungdomsuddannelse til videregående uddannelse	41
Vejledning af voksne i beskæftigelse	8

Tabel 3.8: Undersøgelsesernes fordeling på vejledningsintervention (N=71 undersøgelser; flere kodninger per undersøgelse er mulig)

Der er således flest undersøgelser, der undersøger overgangen mellem ungdomsuddannelse og videregående uddannelse (58 %). 37 % af undersøgelserne undersøger overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse. Vejledning af voksne i beskæftigelse undersøges i 11 % af studierne. Enkelte undersøgelser, der bl.a. omfatter nogle af kohorte undersøgelserne, undersøger begge overgange. Derfor er der angivet 75 kodninger af de 71 undersøgelser.

3.5 Undersøgte effekter

Som det er fremgået af Afsnit 2.3 er der ikke søgt i databaser efter virkninger af vejledning – kun efter vejledningsforskning. I screeningen er det sikret, at forskningen undersøger virkning af vejledning, men ikke bestemte virkninger. Dette indebærer, at alle former for virkninger er principielt mulige i de 71 undersøgelser, der kortlægges her.

Tabel 3.9 viser undersøgelsesernes fordeling på forskellige effektkategorier.

Undersøgte effekter	Antal undersøgelser
Komme godt i gang med uddannelse	17
Afklaring som følelse	26
Afklaring som beslutningskompetence	41
Gennemført uddannelse	3
Andre effekter	11

Tabel 3.9: Undersøgte effekter

(N=71 undersøgelser; flere kodninger per undersøgelse er mulig)

Der er flere svar (97) end undersøgelser (71), fordi flere undersøgelser undersøger flere effekter. 'Afklaring som beslutningskompetence' er mest undersøgt, nemlig i 58 % af undersøgelseerne. 'Afklaring som følelse' er undersøgt af 37 % af undersøgelseerne. 'Komme godt i gang med uddannelse' indgår som effekt i 24 % af undersøgelseerne. Det i metodisk henseende mere tvivlsomme effektmål 'gennemført uddannelse' indgår kun i 4 % af undersøgelseerne. Gruppen 'Andre effekter' omfatter forhold som: elevtilfredshed med vejledningsprogrammet, virkninger på vejledningssystemet, virkninger på etnisk/klasse-mæssige barrierer for uddannelsesvalg, karakterer i efterfølgende uddannelsesforløb).

Spørger man derefter, på hvilket tidspunkt effekterne i de enkelte undersøgelser er konstateret, fremkommer Tabel 3.10.

Tidspunkt for effektundersøgelse	Antal undersøgelser
På det tidspunkt hvor uddannelsesinstitutionen forlades	7
Umiddelbart efter interventionen	22
Nogen tid efter interventionen	23
På andre tidspunkter	25

Tabel 3.10: Tidspunkt for måling af effekt
(N=71 undersøgelser; flere kodninger per undersøgelse er mulig)

Tidspunktet for mål af effekt varierer meget i disse undersøgelser. Nogle undersøgelser har både måling af effekt både under- og efter interventionen, andre er flerårige kohorteundersøgelser. Dette afspejler sig i de mange undersøgelser (35 %), hvor effekt undersøges på andre tidspunkter. 31 % af undersøgelseerne undersøger effekt umiddelbart efter interventionen. 32 % undersøger effekt nogen tid efter interventionen. Der er flere svar (77) end undersøgelser (71), fordi enkelte undersøgelser giver anledning til flere svar.

3.6 Vurdering af forskningskvalitet

Når vi i det følgende taler om kvalitet af resultater og rapportering, er det væsentligt at understrege, at kvaliteten alene angår indholdet af de dokumenter, som er undersøgt, det vil sige forskningsrapporteringen. Vi kan ikke udtale os om kvaliteten af selve forskningsindsatsen eller forskningsprocessen, som ligger bag denne rapportering.

Vurderingen af kvaliteten af de 71 inkluderede undersøgelser er således alene baseret på de 87 rapporter, bøger, tidsskriftsartikler og afhandlinger, som er publiceret om dem.

I første omgang vil der her blive set på undersøgelseernes kvalitet på egne præmisser, dvs. i hvilken udstrækning en undersøgelse med et givet sigte er gennemført efter almindelige standarder for videnskabeligt arbejde. Derefter vil der blive set på den samlede evidens-vægt, som hvert enkelt af de 71 undersøgelser kan tillægges. Den er baseret på en vurdering af om og med, hvilken vægt undersøgelserne kan indgå i en forskningssyntese på dette reviews område. I Kapitel 8 appendiks 2 er der et konkret eksempel på alle de spørgsmål, der er besvaret i forbindelse med vurderingen af en given undersøgelses samlede evidens-vægt.

Tabel 3.11 indeholder alle data om alle de enkeltforhold, som undersøgelseernes kvalitet på egne præmisser er vurderet ud fra.

Spørgsmål	Ja, antal studier	Nej, antal studier
Er kontekst for undersøgelsen adækvat beskrevet?	56	15
Er undersøgelsens mål klart rapporteret?	63	8
Er der en adækvat beskrivelse af samplet anvendt i undersøgelsen, samt af hvordan samplet blev identificeret og rekrutteret	37	34
Er der en adækvat beskrivelse af metoder brugt til dataindsamling?	48	23
Er der en adækvat beskrivelse af metoder anvendt til dataanalyse?	42	29
Vil undersøgelsen kunne replikeres ud fra rapporteringen?	28	43
Beskriver forskerne hvor undersøgelsens originale data er tilgængelige?	8	63
Undgår forfatterne selektiv rapporteringsbias? (rapporteres der om alle variable fra forskningsspørgsmålet?)	53	18
Er der etiske problemer forbundet med undersøgelsens fremgangsmåde?	20	51
Blev brugere/slægtninge til brugere involveret i design og udførelse af undersøgelsen?	24	47
Er der et tilstrækkeligt rationale til, hvorfor undersøgelsen blev gennemført som det blev?	50	21
Var det valgte forskningsdesign passende for besvarelse af undersøgelsens forskningsspørgsmål?	50	21
Er der gjort forsøg på at skabe gentagelighed eller reliabilitet af dataindsamlingsmetoder og -redskaber?	52	19
Er der gjort forsøg på at etablere validitet eller troværdighed af dataindsamlingsmetoder og -redskaber?	41	30
Er der gjort forsøg på at etablere gentagelighed eller reliabilitet af dataanalysen?	40	31
Er der gjort forsøg på at etablere validitet eller troværdighed af dataanalysen?	48	23
Kan anvendt forskningsdesign og undersøgelsesmetode udelukke fejl/ten-densiøsitet, som kunne føre til alternative forklaringer på undersøgelsens resultater?	47	24
Hvor generaliserbare er undersøgelsens resultater?	Kun tekstsvar	Kun tekstsvar
I lyset af de ovenstående forhold er revieweren af undersøgelsen enig med forfatteren om undersøgelsens fund konklusioner?	53	18

**Tabel 3.11: Undersøgelsernes egen forskningskvalitet
(N=71 undersøgelser)**

Tabellen viser, at en større del af undersøgelserne både har problemer med reliabilitet og validitet, og det gælder både i forbindelse med dataindsamling og dataanalyse. Undersøgelser med problemer på disse afgørende områder udgør fra 27 % til 44 %. Undersøgelserne beskrivelse af sampling, dataindsamlingsmetoder og dataanalyse er ikke adækvat i henholdsvis 48 %, 32 % og 41 %. Sammenholder vi disse procenter med de systematiske reviews, Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning tidligere har gennemført, viser det en noget større andel af undersøgelser med rapporteringsproblemer. Dette bekræftes også ved en nøjere gennemgang af svarene på spørgsmålet: Hvor generaliserbare er undersøgelsens resultater? En større del af svarene peger her på generaliseringsproblemer.

I Tabel 3.12 er anført evidensvægtbestemmelserne for alle 71 undersøgelser.

	Antal undersøgelser		
	Høj evidens	Middel evidens	Lav evidens
Evidens A: Når der tages højde for al kvalitetsvurdering Hvor pålideligt er da undersøgelsen mht. svar på undersøgelsens egne forskningsspørgsmål?	13	35	23
Evidens B: B: Hvor passende er undersøgelsens anvendte forskningsdesign og analyse til at besvare dette reviews spørgsmål?	7	37	27
Evidens C: Hvor relevant er undersøgelsens særlige fokus (begrebsmæssigt, kontekst, sample og målinger) for besvarelse af dette reviews spørgsmål?	11	40	20
Samlet evidens D	4	35	32

**Tabel 3.12: Undersøgelsesernes evidensvægt
(N=71 undersøgelser)**

Vurderingen af forskningskvaliteten munder ud i en samlet bestemmelse af den evidens, som alle 71 undersøgelser har. Den samlede evidens D fremkommer som en samlet vurdering af:

Evidens A: Er vurderingen af om undersøgelsen i sig selv er troværdigt som undersøgelse. Dette er baseret på en lang række forskningsmetodiske vurderinger af undersøgelsens egen kvalitet, som er beskrevet i tabel 3.11.

Evidens B: Er vurderingen af om undersøgelsen har et forskningsdesign og en analyse der er passende for det aktuelle reviewspørgsmål.

Evidens C: Er vurderingen af om undersøgelsen i sit indholdsmæssige fokus (begreber, kontekst, sampling) er relevant for det aktuelle reviewspørgsmål.

Alle evidenser A til D er i forskningskvalitetsvurderingen forbundet med tre niveauer: Lav evidens, medium evidens og høj evidens.

Det fremgår af Tabel 3.12 at 4 undersøgelser, 6 %, har samlet høj evidens, 35 undersøgelser, 49 % har samlet medium evidens og 32 undersøgelser, 45 % har samlet lav evidens.

De 32 undersøgelser med samlet lav evidens kan ikke indgå i en syntesedannelse - der kan ikke fæstes lid til deres resultater. De øvrige 39 undersøgelser har derimod potentiale til at indgå i syntese af forskningens resultater.

4 Syntesemuligheder i den kortlagte forskning med medium og høj evidensvægt

Dette kapitel giver en gennemgang og vurdering af de syntesemuligheder, som de 39 undersøgelser med medium eller høj evidensvægt kan give anledning til. I analysen indgår for det første kvantitative fordelinger, sorteringer og krydstabuleringer af disse undersøgelseres karakteristika. Dernæst ses der nøjere på de enkelte undersøgelseres mulige bidrag til konklusioner. Der afrundes med en samlet konklusion Med hensyn til de syntesemuligheder, der er på det undersøgte forskningsfelt.

Der ses indledningsvist på forskningens indhold: Hvilke vejledningsinterventioner og hvilke vejledningseffekter er bedst dækket af forskningen. Hvilke undersøgelser har på én gang undersøgt samme interventionstype og samtidigt set på samme effekttype?

Forskningens designmæssige karakter inddrages dernæst i vurderingen af hvilke former for syntese: narrative, metaanalytiske, eller anden tilgang, som er mulige.

4.1 De undersøgte vejledningsinterventioner og effekter

Tabel 4.1 viser fordelingen af de 39 undersøgelser på undersøgt vejledningsintervention.

Vejledningsintervention	Antal undersøgelser
Gruppevejledning	19
Individuel vejledning	13
Vejledning som erfaringer	11
Vejledningsredskaber	14
Andet	7

Tabel 4.1: Undersøgelsernes fordeling på vejledningsintervention (N=39 undersøgelser; flere kodninger per undersøgelse er mulig)

Antallet af undersøgte interventioner (64) er større end antal undersøgelser, da flere undersøgelser undersøger mere end én intervention. I udgangspunktet kan det således konstateres, at der findes undersøgelser med tilstrækkelig kvalitet, som dækker de 4 hovedtyper af vejledningsinterventioner. Gruppen 'Andet' indeholder for spredte interventioner til, at der meningsfuldt vil kunne skabes syntese her.

Tabel 4.2 herunder viser fordelingen af de 39 undersøgelser på undersøgt målgruppe for vejledningen.

Hvilken vejledning undersøges	Antal undersøgelser
Vejledning af børn og unge før eller under overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelser	13
Vejledning af unge før eller under overgangen mellem ungdomsuddannelse til videregående uddannelse	21
Vejledning af voksne i beskæftigelse	5

Tabel 4.2: Undersøgelsesernes fordeling på vejledningsintervention (N=39 undersøgelser)

Her ses det, at begge former for overgangsvejledning er dækket af undersøgelser med tilstrækkelig forskningskvalitet. Overgangsvejledning fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse er dækket af 54 % af undersøgelserne. Vejledning af voksne i beskæftigelse er kun undersøgt i 13 % af undersøgelserne.

Tabel 4.3 viser de 39 undersøgelser fordeling på undersøgte effekter.

Undersøgte effekter	Antal undersøgelser
Komme godt i gang med uddannelse	8
Afklaring som følelse	20
Afklaring som beslutningskompetence	25
Gennemført uddannelse	2
Andre effekter	5

Tabel 4.3: Undersøgte effekter (N=39 undersøgelser; flere kodninger per undersøgelse er mulig)

Antallet af undersøgte effekter (60) er større end antal undersøgelser (39), da flere af disse på én gang undersøger mere end én effekt.

Fordelingen i Tabel 4.3 viser, at de tre effekter: 'komme godt i gang med uddannelse' (21 %), 'afklaring som følelse' (51 %) og 'afklaring som beslutningskompetence' (64 %) er bedst dækket i materialet, og derfor ser mest lovende ud, hvad angår syntesemuligheder.

De tre første tabeller ser på henholdsvis, vejledningsintervention og effekt adskilt. I Tabel 4.4 og Tabel 4.5 er disse forhold krydstabuleret.

	Afklaring som følelse	Afklaring som beslutningskompetence	Komme godt i gang med uddannelse	Gennemført uddannelse	Andre effekter	Total
Gruppevejledning	11	14	7	1	4	37
Individuel vejledning	7	6	2	1	1	17
Vejledning som erfaringer	6	8	7	1	3	25
Vejledningsredskaber	8	11	2	0	0	21
Andet	3	4	1	0	1	9
Total	35	43	19	3	9	109

Tabel 4.4: Undersøgte interventioner / undersøgte effekter
(N=39 undersøgelser; flere kodninger per undersøgelse er mulig)

Både de vandrette og lodret anførte totale tal er udtryk for, at både undersøgte vejledningsinterventioner og effekter i flere af undersøgelseerne er af mere end én type.

Tallene i Tabel 4.4 viser, at der i udgangspunktet synes at være syntesemuligheder for tre af de fire nævnte vejledningsinterventioner (idet gruppen 'Andet' er for heterogen) set i forhold til effekterne: 'Afkklaring som følelse', 'afklaring som beslutningskompetence', samt 'komme godt i gang med uddannelse'.

Tabel 4.5 krydstabulerer undersøgt vejledning med undersøgte effekter.

	Afklaring som følelse	Afklaring som beslutningskompetence	Komme godt i gang med uddannelse	Gennemført uddannelse	Andre effekter	Total
Vejledning af børn og unge før eller under overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelser	6	10	1	0	0	17
Vejledning af unge før eller under overgangen mellem ungdomsuddannelse til videregående uddannelse	10	14	7	2	5	38
Vejledning af voksne i beskæftigelse	4	1	0	0	0	5
Total	20	25	8	2	5	60

Tabel 4.5: Undersøgt vejledning / undersøgte effekter
(N=39 undersøgelser; flere kodninger per undersøgelse er mulig)

I Tabel 4.5 er der også, når der krydstabuleres, tale om at antallet af undersøgte forhold overstiger antallet af undersøgelser. Tallene i Tabel 4.5 tyder på reducerede syntesemuligheder for overgangsvejledning mellem grundskole og ungdomsuddannelser, idet kun effekterne: 'afklaring som følelse' og 'afklaring som beslutningskompetence' behandles i flere undersøgelser. Derimod ser syntesemulighederne for overgangsvejledning mellem ungdomsuddannelse og videregående uddannelse bedre ud, idet alle effekter er i spil med flere undersøgelser. Vejledning af voksne i beskæftigelse synes kun at give syntesemuligheder i forhold til effekten, 'afklaring som følelse'.

En første iagttagelse af de 39 undersøgelsers konklusioner, synes at vise at

- Individuel vejledning er at foretrække for gruppevejledning
- Vejledning som erfaringer fungerer bedre, når den suppleres med vejledningssamtaler
- Effekten af en vejledningsindsats afhænger bl.a. af den vejledes grad af afklaring på vejledningstidspunktet
- Flere vejledningsmetoder anvendt samtidigt giver bedre resultater end enkeltstående vejledning

I arbejdet med syntesen vil disse præliminære resultater, samt andre lignende resultater blive undersøgt nærmere.

4.2 De anvendte forskningsdesign

Tabel 4.6 viser den overordnede designkarakter af de 39 undersøgelser:

Anvendte design	Antal undersøgelser
Blandede design	9
Kvalitative design	3
Kvantitative design	27

**Tabel 4.6: Undersøgelsesernes overordnede anvendte design
(N=39 undersøgelser)**

De anvendte overordnede design i undersøgelserne med tilstrækkelig evidensvægt er altså ikke kun af én type. De rent kvantitative design dominerer dog med 69 % af undersøgelserne. Rent kvalitative design udgør kun 8 % af undersøgelserne.

Den mere detaljerede fordeling af undersøgelsesernes design fremgår af Tabel 4.7.

Forskningsdesign	Antal undersøgelser
Case study	2
Cohort study	6
Cross-sectional study	2
Ethnography	3
Experiment with non-random allocation to groups	15
One group post-test only	2
One group pre-post test	6
Random experiment with random allocation to groups	2
Secondary data analysis	2
Systematic review	1
View study	5

**Tabel 4.7: Forskningsdesign anvendt
(N=39 undersøgelser; flere kodninger per undersøgelse er mulig)**

Da flere undersøgelser anvender mere end ét design er antallet af anvendte design (46) større end antallet af undersøgelser (39). I denne oversigt dominerer de 'stærke' kvantitative design som: kohorteundersøgelser, samt eksperimentelle design med eller uden randomiserede grupper. De udgør 59 % af alle anvendte design.

Både Tabel 4.6 og Tabel 4.7 peger i retning af, at en syntese hovedsagelig vil kunne gennemføres med undersøgelser med forskellige kvantitative design.

En krydstabulering af de anvendte overordnede design med undersøgte interventionsformer er i tabellen herunder:

	Blandede design	Kvalitative design	Kvantitative design	Total
Gruppevejledning	3	2	14	19
Individuel vejledning	5	1	7	13
Vejledning som erfaringer	4	2	5	11
Vejledningsredskaber	3	2	9	14
Andet	3	0	4	7
Total	18	7	39	64

**Tabel 4.8: Vejledningsintervention / Anvendt overordnet forskningsdesign
(N=39 undersøgelser; flere kodninger per undersøgelse er mulig)**

Der er flere undersøgelser, som på én gang undersøger flere vejledningsinterventioner, derfor er den totale sum større end antal af undersøgelser (39). Tabel 4.8 antyder muligheden af at belyse hver af de 4 navngivne vejledningsinterventioner med både kvantitative, kvalitative og blandede design.

Tabel 4.9 viser de mere detaljerede karakteristika for forskningsdesign set i forhold til vejledningsintervention. Her er der i flere undersøgelser på én gang anvendt mere end ét forskningsdesign samt ligeledes i flere undersøgelser undersøgt mere end én vejledningsintervention. Derfor er der en betydelig større total sum (64) end antal undersøgelser (39). Tabel 4.9 bekræfter også muligheden af at belyse de enkelte vejledningsinterventioner med forskellige forskningsdesign.

Multidesign undersøgelser og undersøgelser, der indeholder flere vejledningsinterventioner – som der er en del af i materialet – giver imidlertid også anledning til problemer: Det er i en del af forskningen uklart, hvad der er den udløsende årsag til konstateret virkning. Dette forhold afspejler sig også i primærforskerens kommentarer til egne forskningskonklusioner.

	Gruppe- vejledning	Individuel vejledning	Vejledning som erfaringer	Vejlednings- redskaber	Andet	Total
Case study	2	0	2	1	0	5
Cohort study	4	3	3	1	1	12
Cross-sectional study	1	1	1	1	0	4
Ethnography	0	2	1	1	0	4
Experiment with non-random allocation to groups	9	2	3	7	1	22
One group post-test only	1	2	1	1	1	6
One group pre-post test	3	4	1	1	2	11
Random experiment with ran- dom allocation to groups	1	0	0	1	0	2
Secondary data analysis	1	1	0	1	1	4
Systematic review	0	0	0	0	1	1
View study	0	2	1	1	1	5
Total	22	17	13	16	8	76

**Tabel 4.9: Vejledningsintervention / Anvendt forskningsdesign
(N=39 undersøgelser; flere kodninger per undersøgelse er mulig)**

4.3 Konklusioner om syntesemuligheder

Dette afsluttende afsnit sammenfatter de iagttagelser, som i de to foregående afsnit er nævnt om, hvorvidt de identificerede 39 undersøgelser muliggør synteser. Først ser vi på, på hvilke områder materialet er gunstigt med hensyn til syntesemuligheder. Dernæst ses der på, hvilke synteseformer der kan forventes.

1. Med hensyn til det første aspekt – på hvilke områder syntesemuligheder er til stede – fremgår følgende af tabellerne i Afsnit 4.1:

Ad) VejledningsInterventioner

- Der findes undersøgelser med tilstrækkelig kvalitet, som dækker de 4 hovedtyper af vejledningsinterventioner
- Begge former for overgangsvejledning er dækket af undersøgelser med tilstrækkelig forskningskvalitet. Derimod er der ikke så mange undersøgelser om vejledning af voksne i beskæftigelse
- Overgangsvejledning fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse er dækket af 54 % af undersøgelserne

Ad) Effektmål

Undersøgelser, der anvender følgende effektmål

- 'komme godt i gang med uddannelse' (21 %),
- 'afklaring som følelse' (51 %) og
- 'afklaring som beslutningskompetence' (64 %)

ser mest lovende ud, hvad angår syntesemuligheder.

Ad) Kombination af vejledningsinterventioner og effektmål

Ved krydstablering af vejledningsinterventioner og effektmål ses der muligheder for

- at anvende effektmålet 'afklaring som beslutningskompetence' ved vurderingen af forholdet mellem vejledningsinterventionerne 'gruppevejledning', 'individuel vejledning', 'vejledning som erfaring' og 'vejledningsredskaber'. Der er 39 registreret forekomster her.
- at anvende effektmålet 'afklaring som følelse' ved vurderingen af forholdet mellem vejledningsinterventionerne 'gruppevejledning', 'individuel vejledning', 'vejledning som erfaring' og 'vejledningsredskaber'. 32 forekomster er registreret her.
- Endelig anvendes effektmålet 'komme godt i gang med uddannelse' ved vurderingen af vejledningsinterventionerne 'gruppevejledning' og 'vejledning som erfaring'. Her er der registreret 14 forekomster.

Ad) Kombination af de tre former for vejledning med effektmål

Det ses:

- At der er reducerede syntesemuligheder for overgangsvejledning mellem grundskole og ungdomsuddannelser, idet kun effekterne: 'afklaring som følelse' og 'afklaring som beslutningskompetence' behandles i flere undersøgelser. 16 forekomster er relevante.
- Derimod ser syntesemulighederne for overgangsvejledning mellem ungdomsuddannelse og videregående uddannelse bedre ud, idet alle effektmål er registreret med 33 forekomster.
- Syntesemulighederne for vejledningen af voksne i beskæftigelse er, som det fremgår, reduceret til effekten 'afklaring som følelse', hvor 4 forekomster er registreret.

2. Ser vi derefter på det andet aspekt – hvilke synteseformer der er mulige – fremgår følgende af tabellerne og kommentarerne i Afsnit 4.2:

- Kvantitative design udgør 69 % af undersøgelserne. Rent kvalitative design udgør 8 % af undersøgelserne
- 'Stærke' kvantitative design som: 'kohorte-undersøgelser', samt 'eksperimentelle design med eller uden randomiserede grupper' udgør 59 % af alle anvendte design
- Hver af de 4 navngivne vejledningsinterventioner kan belyses med både kvantitative, kvalitative og blandede design
- Multidesign undersøgelser og undersøgelser, der indeholder flere vejledningsinterventioner giver anledning til problemer: Det er i en del af forskningen uklart, hvad der er den udløsende årsag til

konstateret virkning. Dette forhold afspejler sig også i primærforskernes kommentarer til egne forskningskonklusioner.

Der synes således at være muligheder for at anvende både kvantitative og kvalitative tilgange ved syntese-dannelse af de fire navngivne vejledningsinterventioner. Det kræver dog en nærmere analyse af det kvantitative data materiales måde at beskrive de indgående variabler for at kunne bestemme, hvilke synteseformer der kan komme på tale. Et biprodukt af en sådan analyse vil være en nærmere beskrivelse af de vejledningsinterventioner, der indgår i de identificerede 39 undersøgelser.

Derimod er det allerede nu klart, at der kan gennemføres narrative synteser med udgangspunkt i de identificerede 39 undersøgelser.

5 Narrativ syntese

Nærværende kapitel indeholder den narrative syntese, der er etableret på baggrund af den forudgående forskningskortlægning. Dette indbefatter dels etablering af en teoretisk model for syntesen, dels den måde, hvorpå modellen udfoldes. Endelig omfatter kapitlet selve den narrative syntese samt en vurdering af syntesens robusthed.

5.1 Metode til syntese

I den forudgående del af rapporten identificeredes udvalget af de primærstudier, som indgår i den systematiske syntesedannelse. Som det fremgår, består disse af 39 studier, der i den forudgående forskningskortlægning er defineret med 'high' eller 'medium' evidens. Det er således alene disse studier, der er inddraget i syntesen. Kun 4 af disse har evidensvægten 'high', og herudaf er der ingen randomiserede, kontrollerede eksperimenter, der kan belyse forskningsspørgsmålet. Dette udelukker muligheden af at gennemføre systematiske syntetiseringer i form af metaanalyser. I stedet anvendes en syntesemodel, der betegnes *narrativ syntese i systematiske forskningsreviews* (jf. Popay et al., 2006). Den narrative synteseproces består af fire trin, som præsenteres i rækkefølge. I realiteten rummer processen iterative bevægelser mellem de forskellige trin.

Trin 1: Udvikling af en teoretisk model over, hvordan interventionerne virker, hvorfor og for hvem. I denne del af syntesen træffes beslutninger vedrørende reviewspørgsmålet og hvilke typer af studier, der skal indgå. Denne proces beskrives som et forsøg på at identificere den kausale kæde, der forbinder interventionens ressourcer, aktiviteter, resultater og ultimative mål (Wholey 1987: 78). Herigennem muliggøres fortolkninger af review-findings, ligesom anvendelsesmuligheder af findings identificeres. Dette indebærer etablering af en programteori.

Trin 2: Udvikling af præliminær syntese. Her foretages en organisering af materialet med henblik på at finde mønstre på tværs af studierne. Mønstrene skal kunne sige noget om effektens retning og effektens omfang og styrke. På dette trin foretages også en organisering af findings fra de inkluderede studier på en sådan måde, at det bliver muligt at identificere facilitatorer og barrierer for den rapporterede implementering. Dernæst identificeres relationerne imellem disse. Her er det opgaven at etablere mulige synteser med det forbehold, at robustheden af synteserne først afprøves senere.

Trin 3: Afsøgning af sammenhænge i data. Her bevæger man sig på tværs af studierne med henblik på at identificere faktorer, der kan forklare forskelle i retning og styrke af den undersøgte effekt. Endvidere er det hensigten at blive i stand til at identificere faktorer, der kan forklare forskelle i facilitatorer og barrierer samt forstå, hvordan og hvorfor intervention har en effekt.

Trin 4: Testning af robustheden af synteseproduktet. Her vurderes styrken af evidens for henholdsvis at kunne drage konklusioner vedrørende retning og omfang af effekten, samt muligheder for generalisering i

relation til population og kontekst. Dette omfatter tillige en testning af selve modellen for syntese. Testning af robustheden indbefatter tre elementer: 1) *De primære studiers metodologiske kvalitet*. Troværdigheden af en syntese afhænger således både af den metodologiske kvalitet og af den evidensbase, som undersøgelsen bygger på. Hvis primærstudierne er af ringe metodologisk kvalitet og inddrages i det systematiske review på en ukritisk måde, vil det påvirke syntesens troværdighed. 2) *Metoder, anvendt i syntesen*. Dette indbefatter de forholdsregler, der er anvendt til at minimere bias ved fx at vægte primærstudier af ensartet kvalitet på en rimelig måde. 3) *Screenere og revieweres informationsniveau*. Dette er et vanskeligt spørgsmål, særligt i forbindelse med komplekse forhold og vedrører særligt de tilfælde, hvor det ikke fremgår af primærstudiet, hvilke sammenhænge, de forskellige effekter knytter sig til.

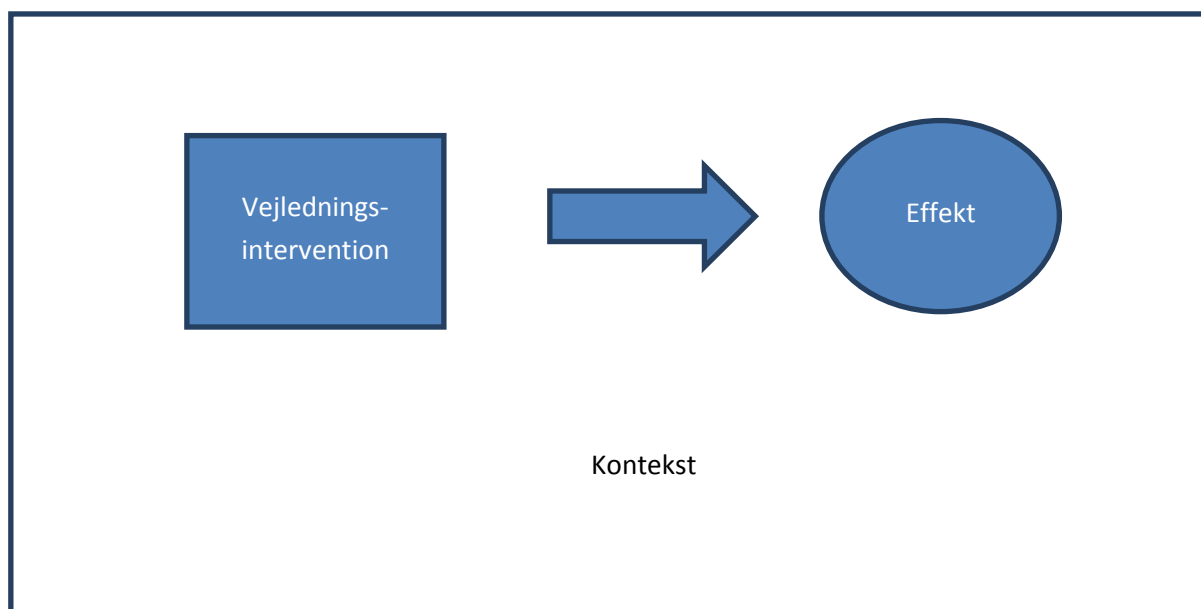
Disse forhold føres sammen i en konklusion, som baserer sig på en overordnet vurdering af evidensstyrken.

5.2 En teoretisk model – fra forskningsspørgsmål til programteori

Som det fremgår af s. 14 bygger det systematiske review på forskningsspørgsmålet:

Hvilke vejledningsmetoder/redskaber kan påvises at bidrage bedst til vejledning i forbindelse med unges overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse, unges overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse samt voksne i beskæftigelse?

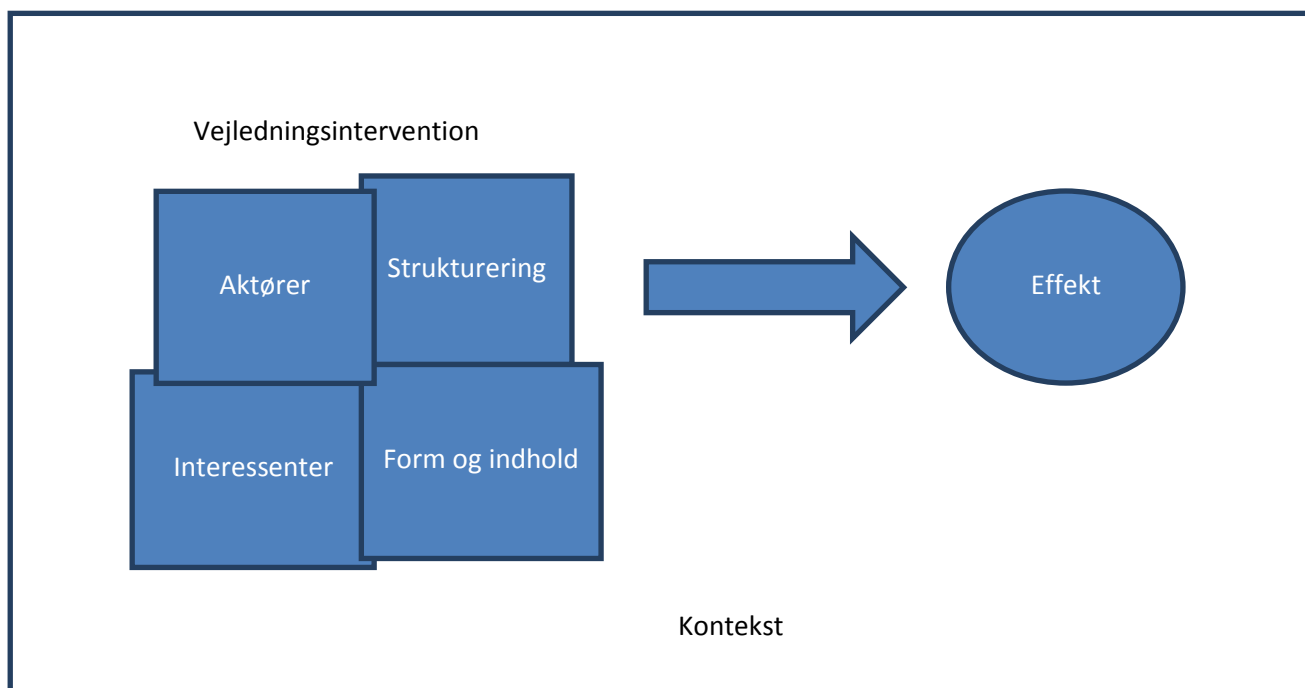
Dette formål kan fremstilles som en programteori, som kan illustreres på følgende måde:

Figur 5.1: Programteorien

Programteorien er en model, hvilket vil sige, at den ikke giver noget reelt billede af de virkelige forhold i forbindelse med vejledning, men fremhæver de dele af virkeligheden, som teoretisk må anses for at være betydningsfulde. Modellen fremhæver ideen om, at der er en relation imellem vejledning, her defineret igennem fem interventionsformer, og effekt, der ligeledes i kortlægningen er defineret i fem forskellige kategorier. Modellen fremhæver således, at der er faktorer, der har indflydelse på henholdsvis effekt og mangel på samme. Modellen siger imidlertid ikke noget om, hvilke forhold der fungerer som henholdsvis facilitatorer og barrierer for effekt af vejledningen, endside, hvilke former for effekt, der er tale om, ligesom den ikke siger noget om, hvilke former for effekt, der knytter sig til en bestemt form for intervention. Samtidig illustrerer modellen, at vejledningen finder sted i en kontekst, men uden at sige noget om, hvilke specifikke forhold, der knytter sig til konteksten.

Modellen lægger op til at lede efter vejledningsindsatser, der virker, herunder hvilke virkninger, de måtte have. Selve vejledningsindsatsernes indhold og kontekst – det der giver virkninger – er ikke medtænkt. Modellen må derfor revideres. Den reviderede programteori er etableret igennem det indledningsvise arbejde med den præliminære syntese. Igennem arbejdet med at etablere mønstre på tværs af materialet blev det i første instans tilstræbt at bibeholde dels de overgange, dels den inddeling ud fra effekter af vejledningen, som ligger i kortlægningen. Dette viste sig imidlertid at medføre en betydelig redundans, dels overgangene imellem, dels imellem effekterne. Det var således tydeligt, at det ikke gav mening at bevare disse skæringer i syntesen, hvilket var årsagen til, at denne fremgangsmåde blev forkastet. Igennem arbejdet tegnede der sig de mønstre, som fremgår af den reviderede programteori i figur 5.2:

Figur 5.2: Den reviderede programteori

De kategorier, der fremgår af modellen, er analytiske kategorier, hvilket vil sige, at de er etableret ved at fremdrage og gruppere forskellige de aspekter ved vejledningsinterventionerne, som studierne viser, har

betydning for effekt. De fire aspekter er således fremkommet igennem analysen af, hvad 'vejledningsinterventionen' indeholder i form af forholdet mellem facilitatorer og barrierer for vejledning (se Appendix 5).

Vejledningens form og indhold rummer de forhold, der i kortlægningen betegnes 'intervention', hvilket vil sige forskellige former for didaktisk strukturering af vejledningsindsatsen, hvilket blandt andet omfatter undervisningens socialform (Nordenbo 1997).

Vejledningens strukturering indeholder de forhold, der har at gøre med andre elementer af planlægningen: Timing for indsats, forløbets varighed, samt hvorvidt vejledning skal indgå i curriculum (læreplanen).

Vejledningens interessenter vil sige de instanser som bl.a. erhvervslivet, der befinder sig eksternt i forhold til det uddannelsesmiljø, hvori vejledningen varetages, men som ikke desto mindre har en væsentlig betydning herfor både, fordi de har en interesse i, at arbejdskraften er motiveret, og fordi de inddrages i vejledningen fx som oplægsholdere, til besøgsdage og praktikophold m.m.

Endelig udgøres *vejledningens aktører* af to grupper: Den vejledte og de, der vejleder. Den vejledte træder ind i vejledningssituationen med en lang række variable, herunder erkendelsesniveau, viden og motivation, samt faktorer, der knytter sig til social baggrund, etnicitet og køn. De, der vejleder, er en gruppe, der består af flere undergrupper: 'De formelle vejledere', hvilket vil sige den vejleder eller de lærere, der varetager forløbet, samt 'de uformelle vejledere', hvilket vil sige de forældre og kammerater, der ifølge studierne ligeledes spiller en væsentlig rolle.

5.3 Narrativ syntese på baggrund af den teoretiske model

I dette afsnit gennemgås den præliminære narrative syntese. Udgangspunktet for syntesen findes i afslutningen af kortlægningen, hvor syntesemulighederne identificeres med udgangspunkt i den gruppe af primærstudier, der beskæftiger sig med overgangen imellem ungdomsuddannelsen og videregående uddannelse. Denne gruppe udgøres af 21 af de 39 primærstudier, hvilket vil sige 54 %. Endvidere placerer 3 af de studier, der har evidensvægten 'high' sig i denne gruppe: Ryken (2006); Smith et al. (2005) og Maxwell & Rubin (2001). Hirschi & Läge (2008b), der ligeledes har den samlede evidensvægt 'high', beskæftiger sig med overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse. Alle de øvrige studier, der indgår i synteserne, har evidensvægten 'medium'. Som det fremgår af skema 4.4 i kortlægningen, beskæftiger de to største grupper af primærstudier sig med relationen mellem effektmålet *afklaring som beslutningskompetence* ved vurdering af forholdet ml. interventionerne gruppevejledning, individuel vejledning, vejledning som erfaring og vejledningsredskaber samt effektmålet *afklaring som følelse* ligeledes ved vurdering af forholdet ml. interventionerne gruppevejledning, individuel vejledning, vejledning som erfaring og vejledningsredskaber.

Syntesen er derfor udarbejdet ved at tage afsæt i studier af overgangen mellem ungdomsuddannelse og videregående uddannelse samt effektmålene *afklaring som beslutningskompetence* og *afklaring som følelse* for at inddrage de øvrige alt efter, hvorvidt de har kunnet bidrage med nuancer eller understøttelse af forhold, der her er identificeret.

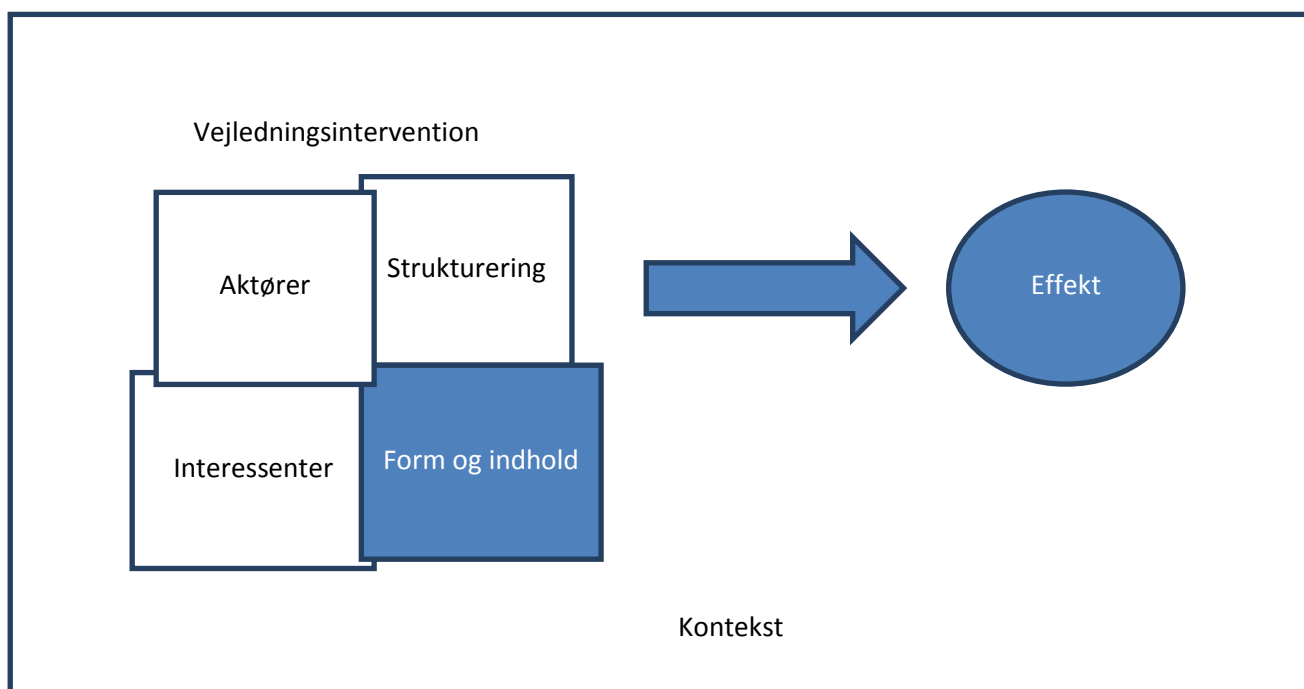
Der syntetiseres på tværs af de tre overgange med det forbehold, at for så vidt der er perspektiver, der fremstår som særlige i relation til gruppen af vejledte, vil dette blive nævnt i teksten. Endeligt er en skarp

skelnen imellem effektmålene ikke bevaret i syntesen. Når der syntetiseres på tværs heraf, er det, som omtalt, fordi der alternativt ville være tale om en betydelig redundans, hvilket illustrerede, at opretholdelse ikke var hverken nødvendig eller hensigtsmæssig. Det vil blive nævnt i de tilfælde, hvor en effekt forekommer særligt relevant.

Der findes studier af tilstrækkelig kvalitet for de fire interventionsformer, hvilket betyder, at det vil være muligt igennem syntesen at sige noget om, hvad der virker. Som det understreges afslutningsvis i kortlægningen, er det et problem, at mange af primærstudierne undersøger vejledningstiltag, der består af en kombination af flere forskellige interventionsformer. Det gør det vanskeligt at sige noget om, hvilke specifikke træk ved en bestemt interventionsform, der virker på hvilken specifik måde. Dette problem omtales af forfatterne til studierne i konklusionerne, og er således ikke noget, der for de studier, der inddrages, har givet anledning til at anfægte studiets kvalitet som sådan. Endelig er der i screeningsfasen opereret med følgende forståelse af inklusionskriteriet: At et studie alene kan inkluderes, når effektmålet eksplicit er beskrevet som en følge af vejledningen.

5.3.1 Vejledningens form og indhold

Det første forhold af relevans for syntesen er vejledningens form. Som det fremgår af kortlægningen, er primærstudierne inddelt efter fire primære interventionsformer: Individuel vejledning, gruppevejledning, vejledning som erfaring og redskaber. Imidlertid rummer hver enkelt interventionsform forskellige konkrete tiltag, der adskiller sig fra hinanden, og som giver anledning til forskellige effekter.

Figur 5.3: Relationen mellem form, indhold og effekt

Den individuelle vejledning fremhæves som effektiv

I mange af de undersøgelser, der har effektmålet 'beslutningskompetence' fremhæves det, at den individuelle samtale er af overordentlig stor betydning: Det har betydning for de unge at blive set og hørt som individer (Smith et al., 2005; Mittendorff et al., 2008; Kracke, 2006; Boyd & McDowall, 2003; Rothman & Hillman, 2008). Rothman & Hillman (2008) fremhæver den individuelle samtale som dét enkeltstående vejledningstiltag, som elever uanset køn, bedømte som det mest værdifulde. Tilsvarende viser Dellana & Snyder (2004) i en undersøgelse af individuelle vejledningsaktiviteter, at den individuelle vejledning havde effekt på elevernes følelse af afklaring.

Betydningen af den individuelle vejledning i relation til beslutningskompetencen behandles i to studier af overgange mellem grundskole og ungdomsuddannelse: Lovén (2000) og Mehlbye et al. (2000). I begge studier tilskrives den individuelle vejledning en væsentlig betydning. I Mehlbye et al.'s kohortestudie omtales den personlige relation til vejlederen som betydningsfuld for, om man kan fastholde udsatte unge (her med anden etnisk baggrund) i uddannelsessystemet.

I samtlige de 5 studier af vejledning af voksne (McIlveen & Patton, 2008; Doyle, 2001; Multon et al., 2007; Heppner et al., 2004; Healy, 2001), anvendes individuelle samtaler, i nogle af studierne i kombination med workshops. Når dette forekommer, kan det være, fordi der er en almindelig og muligvis udbredt praksis for individuelle samtaler for denne målgruppe.

Den individuelle samtale står imidlertid ikke uproblematiseret hen i studierne. Lovén omtaler således i et studie af overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse, at til trods for, at de unge var glade for den individuelle samtale, omtaltes det som et problem, at vejlederen kunne komme til at dominere interviewet (Lovén, 2000). Dellana & Snyder (2004) har fundet, at de mandlige elever var kritiske overfor vejledernes oplysningsniveau og professionalisme, mens de kvindelige elever var mere ilde berørt under samtalerne med vejlederen end de mandlige. Det kunne tolkes således, at den individuelle vejledning er relativt følsom overfor personlige forhold som den personlige interaktion vejleder og den vejledte imellem, eller at den individuelle vejledning kan give mulighed for at personlige forhold kan spille en rolle.

Gruppevejledning har effekt i form af klasseundervisning, gruppearbejde, diskussionsfora og workshops

- *Klassebaseret vejledning/fællesvejledning*: I hovedparten af de studier, der er kategoriseret som 'gruppevejledning', fremstår 'gruppen' som en klasse. Reelt er der således tale om forskellige varianter af 'fællesvejledning'. I denne sammenhæng fremhæves klassen eller holdet som det forum, hvori information kan formidles og kurser kan foregå, ligesom der kan holdes oplæg af folk udefra fx fra arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner (interessenterne) (Boyd & McDowall, 2003; Jones et al., 2000; Astleitner & Kriegseisen, 2005; Kracke et al., 2008; Vilhjalmsdottir, 2007; Borgen & Lødding, 2009; Smith et al., 2005). Dette omfatter ligeledes forskellige former for information, elevernes individuelle informationssøgning i grupper m.m. (fx Bragg & Ruud, 2007; Teuscher, 2003; Lapan et al., 2003) og forskellige former for curriculære strategier (Vilhjalmsdottir, 2007). Enkelte studier, herunder Borgen & Lødding (2009) omtaler imidlertid, at nogle elever blev mere usikre af denne form for vejledning: De mange informationer forvirrede.

- *Gruppen som diskussionsforum*: Det fremgår af flere studier (Boyd & McDowall, 2003; Matthes & Marx, 2000; Bishop & White, 2008; Smith et al., 2005), at gruppen – også den større gruppe – er en fordel, for så

vidt som det her er muligt at facilitere diskussioner eleverne imellem, ligesom der her med fordel kan foregå en fælles tolkning af testresultater (Turner & Lapan, 2005). I Smith et al. (2005) tilskrives gruppen betydning – både som klasse (curriculum) og i form af den mindre gruppe (forskellige former for projektarbejde). Men samtidig skal det fremhæves, at Smith et al. (2005) påpeger, at unge er under særlig indflydelse af deres kammerater. Dette betyder, at gruppepresset er stort, hvilket kan pege på, at vejledning i form af gruppearbejde bør være styret og ledet af en kompetent person.

Krumboltz et al. (2000) fandt, at samarbejde eleverne imellem i grupper øgede effekten af en CD-ROM, hvor det var muligt at simulere job-situationer. Kracke (2006) fremhæver betydningen af, at de individuelle karriereplaner m.m. følges op af samtaler evt. med andre elever. To studier, Vilhjalmdottir (2007) og Borgen & Lødding (2009) konkluderer, at gruppearbejde som et led i et kursus har en positiv effekt på elevernes beslutningskompetence og følelse af afklaring. Rothman & Hillman (2008) fandt en variation i elevernes vurdering af gruppediskussionerne som interventionsform afhængigt af deres klassestrin og køn. Elever i 12. klasse havde således en betydelig mere positiv forståelse af alle former for vejledningsinterventioner end i 11. klasse. I 12. klasse fandt eleverne alle former for vejledningsinterventioner nyttige, dog med den forskel, at pigerne fandt gruppediskussionerne mere nyttige end drengene.

- *Workshops*: Integration af vejledning i form af workshops, undersøges i to studier: Hirschi & Läge, (2008b – high) og Doyle (2001). I Hirschi & Läge er der tale om anvendelse af Cognitive Information Processing Approach anvendt ved overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse. Metoden omfattede blandt andet, at eleverne interviewede hinanden parvis, og at de havde samtaler med deres forældre om uddannelses- og karrierevalg. Forfatterne konkluderer, at tiltaget førte til en signifikant forbedring i beslutningskompetencer i forhold til kontrolgruppen. I et studie af voksne, har Doyle (2001) undersøgt betydningen af karriereworkshops i grupper. Her fandt man ligeledes en signifikant forskel imellem interventionsgruppen og kontrolgruppen og en markant stigning i følelsen af afklaring/mulighedsbevisthed imellem før og efter interventionen. Der kunne ikke identificeres forskelle, der relaterede sig til køn, alder og uddannelsesniveau. Forfatterne konkluderer, at workshoppen har en betydning for reduktion af karriereusikkerhed.

Redskaber til vejledning kan være nyttige, men kan ikke stå alene

Redskaber indgår i vejledningen i flere forskellige former: Dels i form af computerbaserede programmer, dels i form af skriftlige materialer.

- *Computerbaseret vejledning*: En del studier beskæftiger sig med computerbaserede programmer til vejledning. Bragg & Ruud (2007) har fundet, at kurser, der havde til formål at lette overgangen mellem ungdomsuddannelse og videregående uddannelse havde effekt, om end effekten var begrænset til de specifikke fagkredse, som kurserne rettede sig imod (IT og sundhed). Endvidere havde den information og de studieplaner, som kurserne indeholdt, en positiv effekt på de studerendes beslutningskompetencer i form af informationsniveau og målorientering. Bishop & White (2008) har identificeret, at on-line kurser, der tilbydes elever fra en ungdomsuddannelse, kunne lette deres overgang til universitetsstudier. Krumboltz et al. (2000) har undersøgt en interaktiv CD-ROM med simulering af realistiske job-situationer. Eleverne blev aktiveret som i et computerspil og de syntes, at det var sjovt, hvilket fungerede motiverende. Teuscher (2003) har undersøgt effekten af et særligt træningskursus, der ikke fokuserer på erhvervsarbejdet, men på

selve beslutningsprocessen og det at opstille personlige mål. Det konkluderes, at kurset havde en gunstig effekt på elevernes evne til at træffe beslutninger og opstille mål.

I en evaluering af California State School-to-Career Programe (WestE & MPR, 2002), der består af en lang række forskellige tiltag i form af gruppevejledning, individuel vejledning, besøg på virksomheder og uddannelsesinstitutioner, særlige tilrettede curricula, mentorordninger og forskellige vejledningsredskaber (søge-redskaber), som anvendes i forskellige kombinationer på forskellige skoler, konkluderer forfatterne, at elever, der var engagerede i vejledningsaktiviteterne, havde større fokus på værdien af karriererelaterede aktiviteter og følte sig bedre forberedte til arbejdslivet. Det er imidlertid ikke muligt at sige noget entydigt om effekten af redskaberne.

- *Skriftlige materialer*: Boyd & McDowall (2003) har fundet, at redskaber til vejledning i form af oplysningsmateriale (pamfletter, hjemmesider, vejledningsfora m.m.) og uddannelsesplaner er betydningsfulde for elevernes informationsniveau. Dette nævnes som særligt vigtigt for elever fra uddannelsesfremmede miljøer (Boyd & McDowall, 2003). Ifølge Smith et al. (2005) er det dog en fordel i relation til øget beslutningskompetence, hvis karriereoplysningerne videregives personligt frem for skriftligt.

Hjemmesider og vejledningsfora betragtes som værende af væsentlig betydning i vejledningen. Bragg & Ruud (2007) har fundet, at information og studieplaner, som de undersøgte kurser indeholdt, havde en positiv effekt på de studerendes beslutningskompetencer i form af informationsniveau og målorientering. Fowkes (2007) nævner erhvervsinformationsredskaber og Lapan et al. (2003) omtaler ligeledes arbejdsbaserede læringsprogrammer som nyttige redskaber i vejledningen. Imidlertid anfører lærerne i Borgen & Lødding (2009), at den daglige logbog, som eleverne fører i forbindelse med vejledningen, virker demotiverende på de svageste elever. I flere studier omtales endvidere kritik af vejlederens informationsniveau (Mehlbye et al., 2000; Smith et al., 2005 – high; Dellana & Snyder, 2004).

- *Redskaber skal kombineres med andet*: Flere studier beskæftiger sig med, at redskaber til vejledning ikke kan stå alene, men skal kombineres med andre og gerne mere interaktive/relationelle former for vejledning. Bishop & White (2008) har fundet at on-line kurser, der tilbydes elever fra en ungdomsuddannelse kunne lette deres overgang til universitetsstudier, men at de studerende savnede den personlige kontakt. Kracke (2006) har undersøgt effekten af et redskab som individuelle karriereplaner, og har her fundet, at det har en væsentlig betydning for elevernes beslutningskompetencer, at de følges op af samtaler/gruppesamtaler fx med andre elever. Strohm (2008) har fundet, at self-directed-search med stor fordel kan suppleres med en arbejdsbog, der aktiverer eleverne. Mittendorff et al. (2008) beskriver, hvordan portfolio kan være et betydningsfuldt redskab i overgangen mellem ungdomsuddannelse og studier/arbejde, men at dette tiltag bør følges op af individuelle samtaler.

Generelt anbefales denne form for fællesvejledning i forbindelse med kurser og informationsøgning, men det understreges, at disse ikke kan stå alene, men bør kombineres med andre aktiviteter. Endvidere pointeres det af Turner & Lapan (2005), at det computerbaserede karrierevejledningsværktøj 'The 'Mapping Vocational Challenges Career Development Program' med efterfølgende gruppediskussioner viste sig at kunne øge elevernes uddannelsesplanlægning og fremme deres karriereudforskningsevner, uddannelses- og erhvervsudviklingsparathed samt interesse for ikke-traditionelle karriereretninger.

En evaluering af effekten af et vejledningsprogram (bestående af tests og spørgeskemaer), der har til formål at lette overgangen fra ungdomsuddannelse til universitetet, viser at effekten af programmet blev styrket af, at de vejledte reflekterede over testresultaterne. Herigennem fik de en dybere forståelse af sig selv og egne forudsætninger for at kunne studere videre (Brandstätter et al., 2002).

Flere studier anvender og anbefaler Hollands model som anvendelig, fordi den hjælper eleverne til en følelse af afklaring, der kan hjælpe dem i deres karrierevalg (Hirschi & Läge, 2008a; Jones et al., 2000; Turner & Lapan, 2005; Strohm, 2008). Modellen bør imidlertid ses i sammenhæng med andre interventionsformer.

I studierne af overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse forekommer redskaber til vejledning i form af kurser på klasseniveau og i form af bøger og foldere som fx 'my future' (Borgen & Lødding, 2009). Imidlertid fremgår det, at disse tilskrives begrænset effekt.

Vejledning som erfaring: Erhvervspraktik og besøgsdage har effekt for beslutningskompetence og følelse af afklaring

Vejledning som erfaring forekommer i form af erfaringer med arbejdsliv. For den voksne gruppe er disse sædvanligvis eksisterende. Her indgår de som en del af et identitetsprojekt, der reflekteres over i vejledningen. Blandt andet har McIlveen et al. (2008) i et kvalitativt studie undersøgt funktionen af en narrativt baseret metode, 'My Career Chapter', i voksenvejledning. Metoden er baseret på hhv. systemteori og narrativ psykologi og praktiseres ved, at den vejledningssøgende skriver historien om sin karriere og selv læser den højt, ligesom den læses højt af vejlederen, der er uddannet psykolog. Særligt sidstnævnte element omtales af de involverede som noget, der var af stor betydning for den vejledtes selvforståelse og følelse af afklaring.

For de to første overgange forholder det sig anderledes: I overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse er der relativt få, der har gjort egne erfaringer med erhvervsarbejde i form af fritidsjobs, og om end der vil være flere i overgangen mellem ungdomsuddannelse og videregående uddannelse, er det ikke alle. Imidlertid er det en generel forståelse, at denne form for erfaringer har betydning for den unges beslutningskompetence og følelse af afklaring, hvilket er årsagen til, at der indføres praktik og besøgsdage (Boyd & McDowall, 2003; Smith et al., 2005; Lapan et al., 2003). I undersøgelsen af Boyd & McDowall (2003) fremhæver en stor del af de vejledte praktikopholdet som den interventionsform, der skaber følelsen af at være parat til livet uden for skolen. Her nævnes også betydningen af besøg på skolen af repræsentanter fra virksomheder og uddannelsesinstitutioner.

Ryken (2006) har fundet, at et kursus inden for naturvidenskab, hvor klasseundervisning var kombineret med praktik havde betydning for beslutningskompetence og overgangsfærdighed hos eleverne på en ungdomsuddannelse. I et systematisk review fandt Smith et al. (2005 - high) blandt andet, at job-erfaringer havde betydning, om end det var uklart, på hvilken måde, dette influerer de unges valg. Forståelsen af, at erfaringer med arbejdslivet har betydning er endvidere baggrunden for den interaktive CD-ROM, som undersøges af Krumboltz et al. (2000): At eleverne herigennem kan få erfaringer som om, de deltog i arbejdslivet, men forud for at arbejdslivet er en realitet. Ifølge Krumboltz et al. var der et positivt udbytte af denne metode.

Også i relation til overgangen imellem grundskole og ungdomsuddannelse har man fundet, at praktik har en væsentlig betydning for de unges beslutningskompetence (Buland & Havn, 2000; Bergzog, 2008; Borgen &

Lødding, 2009; Vilhjalmsdottir, 2007; Schütte & Schlausch, 2008). Borgen & Lødding (2009) fandt at 'arbejdsuge' og 'være med i en arbejdsdag' er effektivt, blandt andet fordi det er til fordel for de svageste elever. Ifølge Kracke (2006) bliver denne form for vejledningsaktiviteter, der tager udgangspunkt i de vejledtes interesser, samlet set vurderet positivt af alle elever. Dette er i overensstemmelse med Mehlbye et al.'s resultater: At en aktiv form for uddannelsesvejledning, f. eks. besøg på en arbejdsplads, praktikforløb eller brobygningsprojekter, tyder på at være mest effektiv med hensyn til elevernes beslutningskompetence (Mehlbye, 2000).

Borgen & Lødding (2009) fandt imidlertid også, at nogle elever fandt 'arbejdsugen' kedelig. Grundlæggende anføres det, at succesen er betinget af, at praktikforløbet organiseres systematisk, at der er bedre kommunikation institutionerne imellem og at praktikforløbet indgår i et sammenhængende vejledningsforløb. Sker dette ikke, er der en fare for, at elevernes valg af praktikplads er tilfældig (Bergzog, 2008). Effekten er ligeledes betinget af, at der bliver fulgt op på elevernes oplevelser. Den manglende efterfølgende evaluering af praktikforløbet nævnes som en mulig svaghed ved vejledningsinterventionerne (Bergzog, 2008; Kracke, 2006).

Flere interventionsformer i kombination er en fordel

Af flere af studierne fremgår det, at det netop er *kombinationen* af flere forskellige vejledningstiltag (interventionsformer), der har betydning for, hvorvidt elevernes beslutningskompetence og følelse af afklaring øges (Ryken, 2006 – high; Boyd & McDowall, 2003; WestEd & MPR, 2002; Smith et al., 2005 - high; Rothman & Hillman, 2008). Ligeledes anføres det, at det er nødvendigt at vejledningen forholder sig til, at forskellige elever reagerer forskelligt på vejledning, og at vejledning derfor bør tage udgangspunkt i den enkeltes interesser og behov. Om end flere studier fremhæver den individuelle vejledningssamtale, er der studier, der viser, at eleverne fremhævede det som positivt, hvis der blev inddraget flere forskellige interventionsformer (Rothman & Hillman, 2008).

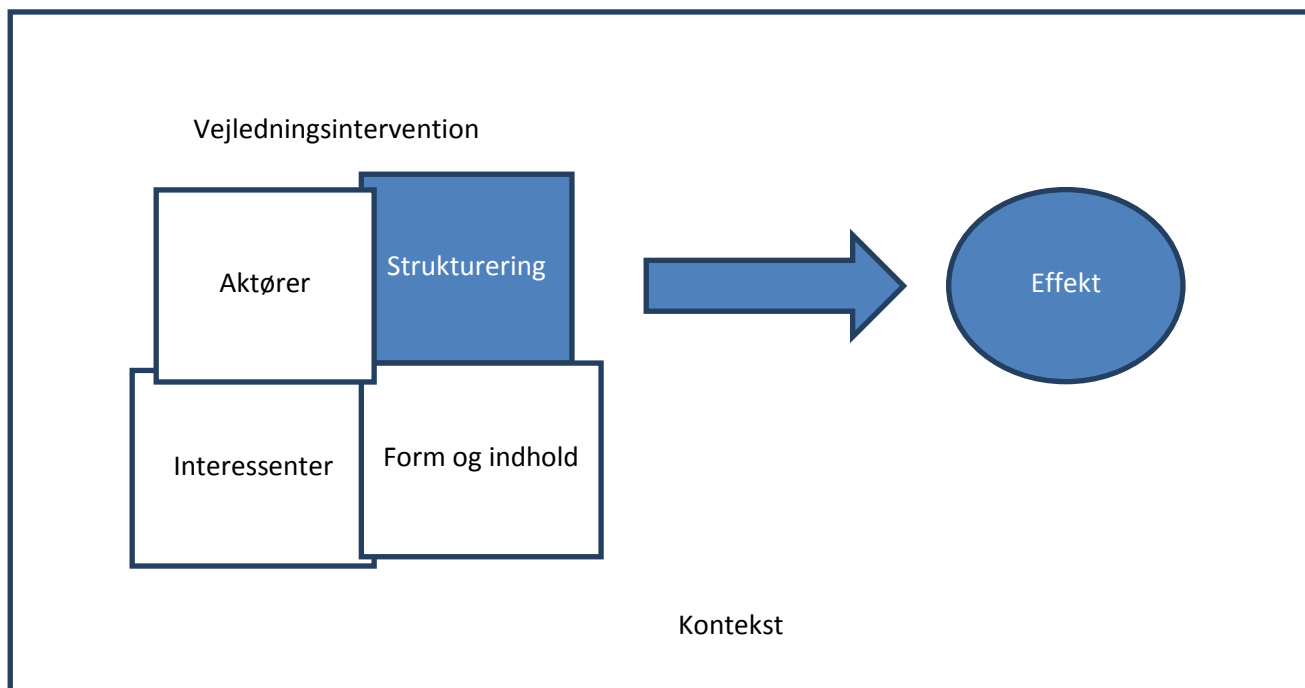
Boyd & McDowall (2003) anfører ligeledes kombination af vejledningsformer, såsom information og rådgivning kombineret med praktikophold, kurser på universitetsniveau og andre former for 'virkelige' oplevelser, som førende til en øget følelse af afklaring hos eleverne i form af øget kendskab til både arbejdslivet og de videregående uddannelser (Boyd & McDowall, 2003).

Sammenfatning:

- Individuel vejledning fremhæves som effektiv, fordi den er personlig og kan tilpasses den enkelte. Det forudsætter dog, at vejlederen ikke dominerer.
- Gruppevejledning har effekt, når den indgår som fællesvejledning (informationer, oplæg m.m.) og vejledning, hvor klassen deles op til gruppediskussioner.
- Vejledningsredskaber som fx programmer og hjemmesider er et nyttigt supplement, men skal kombineres med andre tiltag for at have effekt.
- Praktik og besøgsdage er væsentlige for beslutningskompetence og følelse af afklaring, men bør planlægges grundigt og følges op.
- Det væsentligste synes dog at være, at flere interventionsformer indgår i vejledningen i en sammenhængende helhed.

5.3.2 Vejledningens strukturering

Andet forhold for syntesen er vejledningen strukturering og den måde, hvorpå dette har betydning for vejledningens effekt. Vejledningens strukturering kan opdeles i timing og den måde, hvorpå den indtænkes i uddannelsesinstitutionens overordnede planlægning i form af læreplanen.

Figur 5.4: Relationen mellem strukturering og effekt

Vejledningen skal sættes ind i tide

Det fremgår af flere studier, at det er af væsentlig betydning, at vejledningen ikke sættes ind for sent i skoleforløbet. Ifølge Lovéns (2000) undersøgelse af overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse kommer vejledningen for sent i forløbet, når vejledningen finder sted i niende klassetrin. Mehlbye et al. (2000) har ligeledes fundet, at det er betydningsfuldt, at vejledningen ikke kommer for sent i skoleforløbet. En tidlig og kontinuerlig indsats fremhæves. Hos Smith et al. (2005) fremgår det, at elever, der havde til hensigt at påbegynde et studium, var afklarede om deres valg allerede som 16-årige. Derfor konkluderer forfatteren, at man med fordel kan sætte ind med vejledning væsentlig tidligere. Dette er i overensstemmelse med konklusionerne i Buland & Havn (2000), der finder, at en stor del af eleverne allerede har truffet valg om videre uddannelse, når de modtager uddannelses- og erhvervsvejledningen i 9. klasse. Derfor konkluderer forfatterne i begge undersøgelser, at man med fordel kan sætte ind med vejledning væsentlig tidligere.

Sen implementering af vejledning betragtes således på flere måder som et problem. Bishop & White (2008) finder, at det er u hensigtsmæssigt at indføre vejledningsaktiviteter i sidste år af gymnasiet, hvor gymnasieelever er optagede af at imødekomme de akademiske krav.

Dette må imidlertid nuanceres. I Lovén (2000) fremgår det, at vejledning, der sættes ind for tidligt i skoleforløbet, er lige så problematisk som, hvis den sættes ind for sent. Problemet er her, at eleverne mangler afklaring, og at vejledningen derfor er uden effekt. Rothman & Hillman (2008) har ligeledes fundet, at der er en forskel i, hvorvidt elever betragter vejledning som nyttig. Eleverne i 12. klasse havde således en betydelig mere positiv forståelse af alle former for vejledningsinterventioner end de havde i 11. klasse. Dette kan pege på, at vejledningen heller ikke må sættes ind for tidligt. I givet fald vil eleverne ikke forstå relevansen af vejledningen. Dette kunne imidlertid være et forhold, der knytter sig til kultur og kontekst: Unges modenhed varierer fra kultur til kultur, ligesom det er et kulturelt betinget fænomen, hvorvidt unge er vant til at beskæftige sig med denne form for spørgsmål.

Som det fremgår, fremhæves tidspunkt for intervention som væsentligt, men det er ikke muligt på baggrund af dette review at give noget entydigt bud på, hvornår vejledningen skal sættes ind.

Det er ikke muligt at identificere en sammenhæng mellem vejledningens varighed og dens effekt

Sammenhænge mellem vejledningsforløbets varighed og effekten indgår i konklusionerne på flere af studierne, oftest i form af, at varigheden tilsyneladende er uden betydning for effekten. Fowkes (2007) har undersøgt virkningen af et computerbaseret kursus, hvor eleverne inddaterede deres interesser i et karriereinformationssystem. Hele øvelsen var berammet til 40 min. Ifølge Fowkes (2007) var der ingen forskel på niveauet af beslutningskompetencer i interventionsgruppen og i kontrolgruppen, hvilket tolkes som at øvelsen havde begrænset effekt. Jones et al. (2000) har tilsvarende undersøgt effekten af et karrierevejledningsprogram (Career Key), der i sammenligning med tilsvarende programmer var relativt kortvarigt. Her har man fundet, at der ikke var væsentlige forskelle i effekt på dette kursus og de mere tidskrævende. Endvidere havde kurserne isoleret set ret ringe effekt, hvorfor forfatterne konkluderer, at man bør vælge et kortvarigt kursus, sådan at der også er tid til andre vejledningsaktiviteter. I et af de studier, der beskæftiger sig med gruppen af voksne, konkluderes det, at selv kortere vejledningsforløb kan have en effekt for denne gruppe (Healy, 2001).

I andre studier er der tale om kurser af en betydelig varighed, som vises at have effekt på deltagernes afklaring. McWhirter et al. (2000) har således fundet, at et kursus, der forløb over 9 uger, og som kombinerede forskellige tiltag som forelæsninger, hands-on aktiviteter, mindre gruppearbejder og gæsteundervisere, havde nogen (lille-medium) effekt på elevernes ønsker om mere formel uddannelse. Ryken (2006- high) fandt, at et kursus, der forløb over en tre-årig periode med kombinationer af klasseundervisning og arbejds erfaringer (praktik) inden for de naturvidenskabelige fag havde betydning for, hvorvidt elever, der formentlig ellers ikke ville have valgt denne retning, fik succes hermed. Kurset fik således betydning for elevernes beslutningskompetence og overgangsfærdighed. Det, at disse længerevarende kurser har en effekt, kan stille spørgsmålstejn ved påstanden om, at varighed af vejledningsforløbet er ligegyldig. Dette kan imidlertid ikke konkluderes på baggrund af de studier, der indgår i nærværende review, ligesom det heller ikke kan konkluderes, at varigheden af en intervention ingen betydning har for effekten.

Vejledning kan med fordel integreres i curriculum

I studierne er der forskellige eksempler på integration af vejledningen i curriculum. I et systematisk review konkluderer Smith et al. (2005 - high) blandt andet, at det vil være en fordel, hvis vejledningsaktiviteter inkluderes i skolens faste curriculum. Dette kan evt. være i form af forskellige længerevarende forløb, der

kan antage karakter af projekter (ibid.). Et flertal af de studier, der beskæftiger sig med interventionsformen 'gruppevejledning' behandler effekten af forskellige former for kurser (Lapan et al., 2003; Bragg & Ruud, 2007; Teuscher, 2003; Matthes, 2000). Lapan et al., (2003) undersøgte et kursus, der igennem curriculumstrategier med særligt fokus på arbejdslivet (kurser i karriereplanlægning, oplæg, lærerinstruktion og -demonstration, erfaringer med arbejdslivet, m.m.) havde til formål at bidrage til elevernes beslutningskompetencer og følelse af afklaring. Forløbet havde nogen effekt på disse parametre selv tre år efter interventionen. Vilhjalmdottir (2007) omtaler, at der med fordel kan udvikles curriculære strategier i form af 'vejledning som fag'.

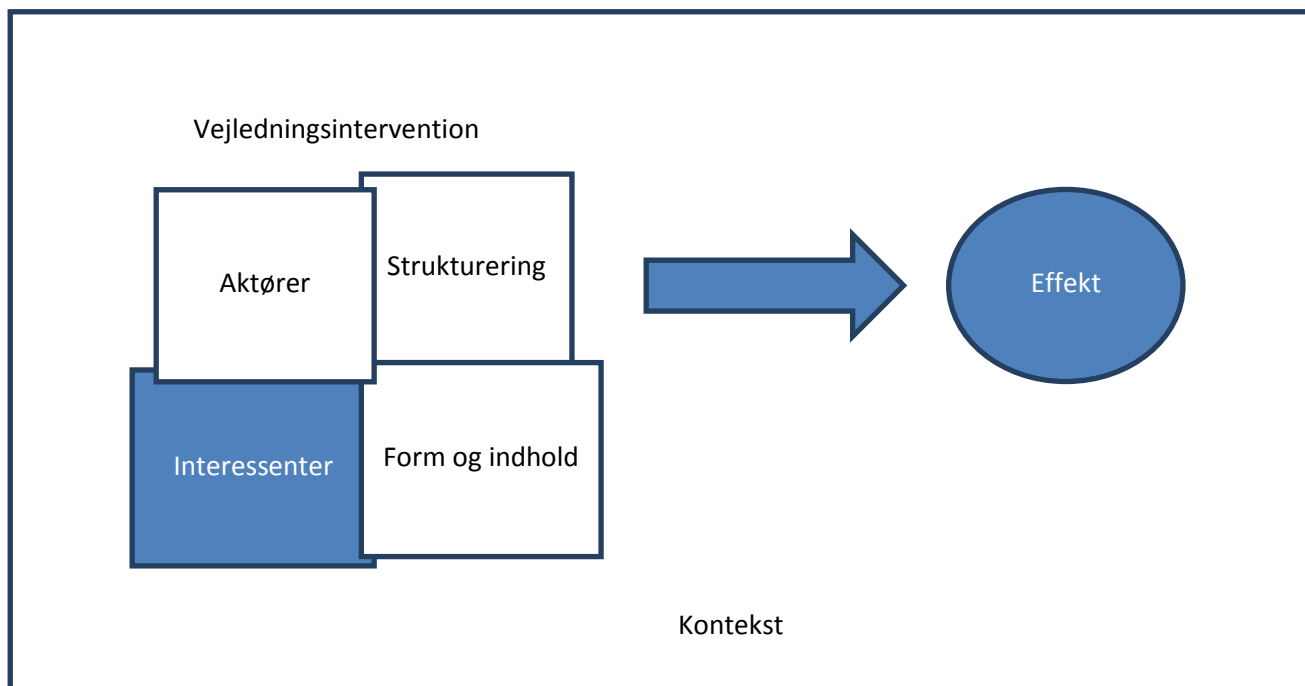
Andre længerevarende kurser undersøges af McWhirter et al. (2000) (et forløb over 9 uger) og Ryken (2006- high) (et forløb over tre år). Begge undersøgelser viser nogen effekt i form af beslutnings- og overgangskompetence. I et kohortestudie (Maxwell, 2001; Maxwell & Rubin, 2001 - high) har man fundet, at etableringen af en skole-i-skolen, der giver udsatte unge (afroamerikanske kvinder) andre muligheder, havde effekt. Det enkeltstående element i kurset, man tilskrev størst betydning for effekten, var at de studerende herigennem tilegnede sig akademiske kompetencer. Akademiske kompetencer må derfor betragtes som en forudsætning for overgangskompetence. Vejledning kan således ikke ansues isoleret, men må ses i sammenhæng med et fagligt/akademisk element.

Sammenfatning

- Det har betydning for effekten, hvornår vejledningsinterventionerne sættes ind, men det er ikke muligt på baggrund af dette review at give et entydigt bud på, hvornår der er det rette tidspunkt.
- Det er ikke muligt på baggrund af dette review at sige noget om, hvilken rolle, vejledningsforløbets varighed har for effekten.
- Vejledning kan med fordel integreres i curriculum (læseplanen). På denne vis kan vejledning indgå i mere helhedsmæssige forløb.

5.3.3 Vejledningens interesser

Vejledningens interesser er dels det uddannelses- og arbejdsmarked, hvori vejledningen fungerer, dels den måde, hvorpå disse instanser benyttes til praktikforløb og i forbindelse med oplæg i et vejledningsforløb. Det bør bemærkes, at samfundsrelevansen spiller en lille rolle i primærstudierne. Det er ligeledes påfaldende, at overvejelser over vejledningens rolle som aktør i denne konstellation synes at være fraværende. Vejledning synes at være et forhold, der angår relationen mellem personer og 'markedet' i form af arbejdsmarkedet.

Figur 5.5: Relationen mellem interessenter og effekt

Erhvervsliv og andre uddannelsesinstitutioner kan med fordel inddrages i vejledningen

For så vidt som vejledning omfatter forskellige former for erhvervspraktik eller besøgsordninger, er det af afgørende betydning, at uddannelsesstederne har et netværk af interessenter, hvor det er muligt for elever og studerende at komme i praktik og på besøg. Dette omtales i flere studier (Boyd & McDowall, 2003; Smith et al. 2005 - high; Lapan et al., 2003; Vilhjalmsdottir, 2007). I et af studierne (Vilhjalmsdottir, 2007) nævnes det, at en del af dette netværk ofte udgøres af forældre. Disse benyttes ofte til besøgsdage (job-shadowing) og som kontakter til at skaffe praktikpladser.

Boyd & McDowall, (2003); Smith et al. (2005 – high) og Lapan et al. (2003) omtaler også betydningen af besøg på skolen af repræsentanter fra virksomheder og uddannelsesinstitutioner. Dette er et element, der fremhæves af de vejledningssøgende som noget, der vækker interesse og motivation, og som derfor har betydning for beslutningskompetence og følelse af afklaring.

Samarbejde imellem institutioner er en fordel for vejledningsindsatsen

Dette peger på, at det kan være befordrende for vejledningen, hvis der er et vist samarbejde mellem ikke alene uddannelsesstedet og aftagerne, men også imellem institutioner på samme og på forskelligt niveau. Betydningen af samarbejde på tværs imellem institutioner omtales i flere studier (Boyd & McDowall, 2003; Bergzog, 2008; Smith et al., 2005 - high) som noget, der kan have gunstig betydning for vejledningens kvalitet og for overgangsfærdigheden.

Flere studier beskæftiger sig med strukturering af praktikforløbet og konklusionen er her, at forudsætningen for, at praktikforløbet kan fungere optimalt er, at det organiseres systematisk, at der er bedre kommunikation skolerne imellem, og at praktikforløbet indgår i et sammenhængende vejledningsforløb (Buland &

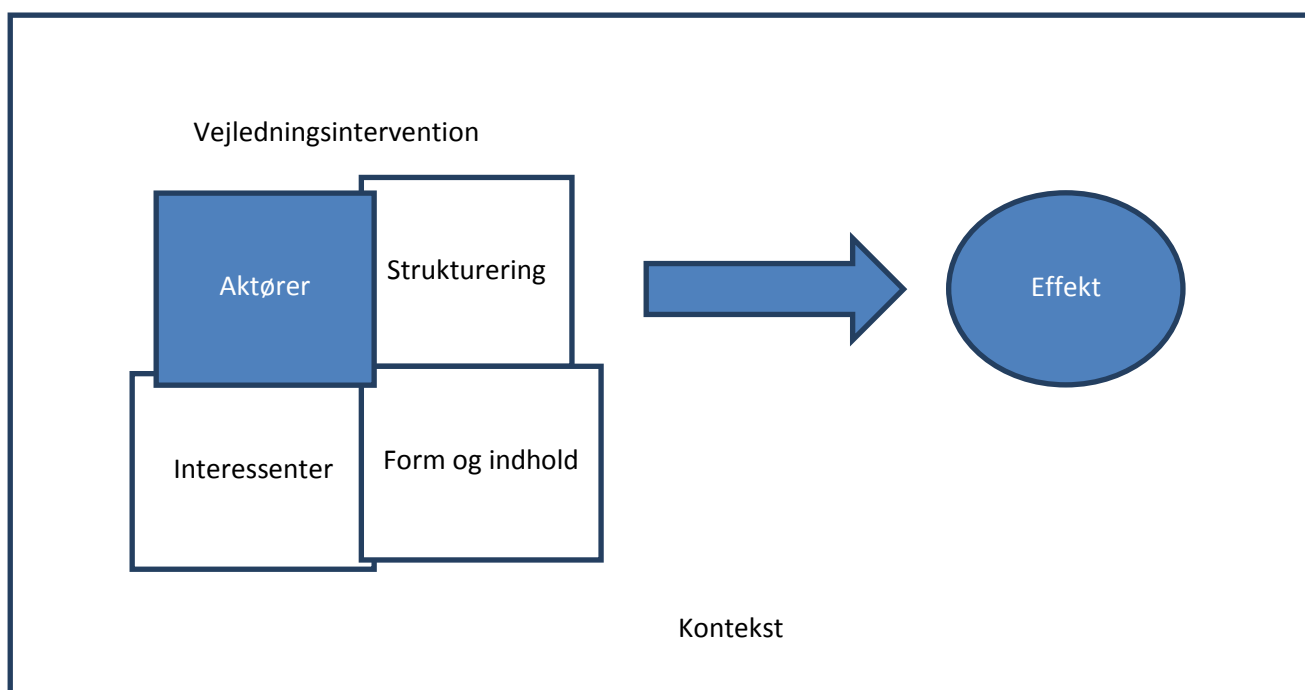
Havn, 2000; Bergzoug, 2008; Kracke, 2006). Bergzoug (2008) problematiserer, at der alt for ofte er manglende kommunikation, samt en manglende systematisk informations- og erfaringsudveksling mellem skolerne. Ifølge forfatterne er der behov for bred kommunikation og samarbejde om erhvervs- og uddannelsesvejledning, der ikke alene omfatter lokalmiljøet, men som er landsdækkende.

Sammenfatning

- Netværk er en forudsætning for at skaffe praktik- og besøgspladser. Her spiller forældre en rolle.
- Der bør etableres samarbejde med virksomheder og institutioner omkring strukturering af praktikforløbet.
- Repræsentanter for uddannelsesinstitutioner og erhvervsliv kan med fordel inddrages som oplægsholdere.
- Det er vigtigt med samarbejde på tværs imellem institutioner på samme og på forskelligt niveau.
- Vejledning skal indgå i en helhed.

5.3.4 Vejledningens aktører

Den sidste relation, der skal behandles i syntesen, er vejledningens aktører og de måder, hvorpå disse dels betragtes som forudsætning for, dels har indflydelse på vejledningen. Dette indbefatter dels faktorer ved den vejledte i sig selv, dvs. social baggrund, etnicitet, køn og personlige kompetencer, dels den betydning den, der vejleder, har på forløbet. I sidstnævnte gruppe skelnes der imellem 'de formelle vejledere', hvilket vil sige vejlederen og/eller læreren og 'de uformelle vejledere', hvilket vil sige de forældre og kammerater, der ligeledes tillægges betydning for vejledningens effekt.

Figur 5.6: Relationen mellem aktører og effekt

Den vejledte: Betydningen af elevens erkendelsesniveau, sociale baggrund og køn

- *Betydning af elevens erkendelsesniveau:* I et studie af overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse har Kracke et al. (2008) fundet, at elevernes forudsætninger forud for vejledningen havde indflydelse på, hvad de fik ud af vejledningen: Jo mere afklarede, de var forud for vejledningen, jo mere detaljeret kunne de gå til vejledningen. Dermed konkluderer forfatterne, at vejledningen må tilpasses den enkelte elevs udgangspunkt og behov.

Også Astleitner & Kriegseisen (2005) fandt, at information, der er tilpasset elevernes aktuelle behov, er faciliterende for deres beslutningskompetence. Ligeledes pointerer Brandstätter (2002), at en intervention på det rette tidspunkt og tilpasset elevernes og uddannelsesinstitutionernes behov med mulighed for efterfølgende elevrefleksion øger elevens udbytte af vejledningsinterventionen. Dette er ligeledes i overensstemmelse med konklusionerne i Kracke et al. (2008). I langt de fleste studier betragtes vejledning som noget, der bidrager til elevernes og de studerendes erkendelse og afklaring. Imidlertid har Lovén (2000), Kracke et al. (2008) og Borgen & Lødding (2009) fundet, at vejledning ikke nødvendigvis har en umiddelbart afklarende effekt. Vejledningen kan øge forvirringen og usikkerheden hos de vejledte, da der i vejledningen præsenteres et mangefold af erhvervs- og uddannelsesmuligheder, den vejledte kan vælge imellem. Denne umiddelbart negative effekt af vejledning betragtes imidlertid af forfatterne som et væsentligt element i afklaringen, fordi forvirring kan udgøre et element heri.

Såvel Lovén (2000) som WestEd & MPR (2002) har dog også fundet, at deltagelse i vejledningsaktiviteter kunne have den effekt, at eleverne fik mindre tiltro til, at de ville være i stand til at opnå deres ønsker og mål. Således syntes særligt de test, der blev anvendt i forløbet, at fratage eleverne tiltro til deres fremtidige muligheder. Dette behøver imidlertid ikke at være en ulempe, men kan tolkes som, at elevernes forståelse af fremtidige muligheder forud for vejledningen var urealistisk, og at de igennem vejledningsforløbet fik et mere realistisk syn på sig selv og egne muligheder. Generelt vurderede eleverne således, at kurset havde gjort skolen mere interessant og havde hjulpet dem til at forstå væsentligheden af, at de gjorde det godt i deres uddannelse. I studiet identificeres det også, at vejledningsaktiviteter ikke havde en negativ effekt på elevernes karakterer (grade point average). Dette kunne tyde på, at mødet med realiteterne ikke har haft den betydning, at de har mistet motivationen.

Hos Matthes & Marx (2000) fremgår det, at de elever, der i forvejen var trænet i at træffe beslutninger vedrørende uddannelse og erhverv var de, der fik det ringeste udbytte af et kursus, der havde til formål at træne i at opstille personlige karrieremål igennem information om muligheder og konsekvenser af valg. Tilsvarende fremgår det, at de elever, der i forvejen var vant til at træffe karrieremæssige beslutninger var de, der profiterede mindst (ibid.). I et studie af overgangen mellem grunduddannelse og ungdomsuddannelse har Mehlbye et al. (2000) fundet, at når de vejledte har en idé om, hvad de ønsker at blive, og hvad deres interesser er, opfatter de erhvervsvejledningen som mere nyttig og relevant end elever, som ikke har gjort sig disse overvejelser inden vejledningen påbegyndes. Ligeledes finder Schütte & Schlausch (2008), at vilje og parathed hos den vejledte til at søge information og til at være fleksibel bidrager til en øget karrieremodenhed.

- *Betydning af social baggrund og etnicitet:* Det er en grundlæggende antagelse i flere af studierne, at vejledning har til formål at modvirke den negative sociale arv, således at også elever fra uddannelsesfremmede miljøer tager mere uddannelse. Boyd & McDowall (2003) beskæftiger sig eksplicit med elever fra uddan-

nelsesfremmede miljøer og elever med anden etnisk baggrund. Af studiet fremgår det, at vejledningen har større effekt på elever fra uddannelsesfremmede miljøer. Effekten tilskrives primært relationen mellem læreren (course teacher) og den vejledte. Denne er karakteriseret ved høje forventninger til den vejledte, en uformel omgangstone og er centreret om den enkelt elevs karriereplaner, samt indholdet i vejledningen. Indholdet i vejledningen består i formidling af forskellige informationer og rådgivning, og er dernæst tilpasset den enkelte elevs interesser.

Den større effekt af vejledningen tilskrives, at elever med en lav socioøkonomisk baggrund ikke har en rollemodel eller omsorgsperson med en videregående uddannelse i sit hjemmemiljø, og at læreren derfor kommer til at indtage denne rolle (Boyd & McDowall, 2003). At eleven har en anden etnisk baggrund, betones ikke som et særligt træk ved eleven, der fordrer særlige foranstaltninger eller opmærksomhed i vejledningen.

Dette er overensstemmende med Rothman & Hillman (2008), der i et kohortestudie har fundet, at elever, hvis forældre lå i den laveste socioøkonomiske gruppe, var de, der vurderede vejledning som mest værdifuld – om end der kun er tale om en lille substantiel variation. Rothman & Hillman fandt også at elever i 12. klasse, der i 10. klasse havde været usikre på om de ville blive 12. klasse med, var de, der var mest positive overfor vejledningen, særligt i sammenligning med de elever, der havde forladt highschool. Dette peger på, at de elever, der havde ændret fremtidsplaner, var de, der vurderede betydningen af vejledning mest positivt.

Hos Smith et al. (2005 - high) fremgår det, at den vejledningsvante er den, der får mest ud af vejledningen. Dette peger på det modsatte forhold: At vejledning ikke kan opveje socioøkonomiske og uddannelsesmæssige forhold i elevens hjemmemiljø, men kan bidrage til, at elevens beslutningskompetencer og følelse af afklaring øges (Smith et al. 2005). Dette er i overensstemmelse med konklusionen på et kohortestudie af vejledning i Californien (Maxwell, 2001; Maxwell & Rubin, 2001 – high): Om end vejledningstiltag af tidsmæssigt omfattende karakter (over en 3-4 årig periode – omtales som en 'skole-i-skolen') havde nogen effekt på, hvorvidt ringe privilegerede unge (afroamerikanske, fortrinsvis kvinder) fortsatte på universitetet, kunne det ikke i sig selv modvirke effekten af negativ social arv og dårlig primær skolegang.

Også Kracke et al. (2008) nævner det som en barriere for vejledningsudbyttet, at en stor del af de afgangskompetencer eller studerendes selvopfattelse er influeret af eksterne faktorer. Dette er en barriere for så vidt, de unge ikke har adgang til disse faktorer (fx kulturel kapital i hjemmet).

McWhirter et al. (2000) har undersøgt et kursus, der forløb over 9 uger, og fandt, at til trods for at forløbet havde nogen (lille-medium) effekt på elevernes ønsker om mere formel uddannelse, havde det ingen effekt på deres oplevede uddannelsesmæssige vanskeligheder og individuelle forståelse af manglende støtte fra hjemmet.

Som i ovenfor nævnte studier, peger dette på, at vejledning har betydning, men ikke alene kan løfte opgaven med manglende støtte i hjemmet og negativ social arv. Om end flere af studierne beskæftiger sig med forhold i relation til unge med anden etnicitet, er der ingen studier, der finder, at etnicitet har nogen signifikant betydning i sig selv, kun for så vidt som det er knyttet til ringere sociale kår.

- *Betydningen af køn*: I flere af undersøgelserne beskæftiger man sig med køn enten i form af særlige præferencer og/eller i form af særlige barrierer, der skulle knytte sig til køn eller som har vist sig at være specifikke for aktører af det ene køn. Hos Kracke (2006) fremgår det, at de kvindelige elever var mere engagerede end de mandlige, men det fremgår ikke, om dette havde betydning for det, de fik ud af vejledningsforløbet.

I en undersøgelse af individuelle vejledningsaktiviteter har Dellana & Snyder (2004) fundet, at forståelsen af vejledning varierer i relation til køn: De kvindelige elever var de, der vurderede vejledningen mest positivt, mens de mandlige var de mest kritiske overfor vejlederen ud fra, hvorvidt denne var tilstrækkeligt velinformeret og pligtopfyldende. Til gengæld var de kvindelige elever mere ilde berørt under samtalerne med vejlederen end de mandlige. De højtpræsterende elever var de, der vurderede vejledning mest positivt, mens der ikke blev identificeret forskelle i relation til etnicitet.

Rothman & Hillman (2008) fandt en variation i elevernes vurdering af gruppediskussionerne som interventionsform afhængigt af deres klassetrin og køn. De ældste elever havde en mere positiv forståelse af alle former for vejledningsinterventioner, og pigerne fandt gruppediskussionerne mere nyttige end drengene.

Buland & Havn (2000) har undersøgt elever i overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse og har dels fundet, at der er kønsspecifikke interesser, dels at det, at ændre på kønsspecifikke karrierevalg er en langvarig proces. Buland & Havn (2000) fandt, at rollemodeller havde en vis betydning for, hvorvidt unge i overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse ville vælge karrierer, der var utraditionelle i relation til deres køn, men også, at rollemodeller alene ikke i sig selv kan gøre det store udslag. Det er en langvarig proces. Endvidere fandt man, at kønsopdelt værkstedsintroduktion var en fordel for pigerne, ligesom mødesteder på skolen kunne være medvirkende til at fastholde pigerne i en uddannelsessammenhæng, hvor de var i mindretal. Sammenhængende har man fundet, at det gav pigerne selvtillid og tiltro til, at de havde valgt den rigtige uddannelse.

Også Mehlbye et al. (2000) fandt i et kohortestudie af overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse, at der er en sammenhæng mellem køn og bestemte interesseområder. Hirschi & Läge (2008a) har fundet, at for elever i overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse er pigerne bedre i stand til at identificere deres interesser, mens drengene udviser mere samlet karrierevalgsparathed. Man fandt ingen forskel i relation til alder. De ældre elever var således ikke nødvendigvis bedre til at bedømme sig selv (efter Hollands model).

De formelle vejledere: Vejlederens uddannelse og personlige kvalifikationer har betydning

- *Vejlederens vidensniveau*: I hovedparten af studierne fremgår det ikke klart, hvorvidt den, der varetager vejledningen, er specielt uddannet hertil, eller om vejledningen forestås af en lærer, herunder en lærer, som eleverne er vant til. Imidlertid fremgår det af enkelte studier (fx Smith et al., 2005 – high), at det har en betydning, at den, der forestår vejledningen, er uddannet i form af opdateret viden om de uddannelses- og erhvervs muligheder, som de unge skal orienteres om, ligesom det har væsentlig betydning, for så vidt, vejlederen skal have at gøre med elever i risikogrupper. I et studie af Dellana & Snyder (2004) fremgår det, at de mandlige elever var kritiske overfor vejledernes oplysningsniveau. Dette kunne tyde på, at den, der forestod vejledningen ikke var tilstrækkeligt velinformeret. I et studie af overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse har Mehlbye et al. (2000) fundet, at mangel på opdateret viden hos vejlederen har

haft den følge, at nogle af de vejledte mener at have truffet forkerte uddannelsesvalg. Lovén (2000) finder ligeledes, at de unge i overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse var tilfredse med vejledere ns indsats, men utilfredse med den information, de fik.

- *Coaching og psykologiske kompetencer*: Vejlederens uddannelsesnivea u er imidlertid ikke kun et spørgsmål om konkret viden om uddannelses- og arbejdsmarkedet, men også om særlige kompetencer til at håndtere og coache personlige problemstillinger. I de 5 primærstudier, der beskæftiger sig med gruppen af voksne, fremgår det, at den, der foretager vejledningsaktiviteten, er uddannet vejleder eller psykolog (McIlveen & Patton, 2008; Doyle, 2001; Multon et al., 2007; Heppner et al., 2004; Healy, 2001). Dette kunne tyde på, at der er andre traditioner for denne gruppe end der er for vejledning, der knytter sig til skole- og uddannelsessteder og -forløb, hvilket vil sige børn og unge. Det fremgår også af studierne, at de interventionsformer, der anvendes til voksne, er mere psykologisk rettede end dem, man finder i de studier, der beskæftiger sig med de to første overgange.

- *Den personlige relation*: Frem for alt fremgår det af en del studier, at det har en væsentlig betydning, at den unge er omgivet af engagerede personer. Dette kommer særligt til udtryk i den forrang, den individuelle vejledningssamtale tildeles af de unge. Lapan et al. (2003) omtaler både indflydelsen fra undervisere, vejledere og forældre. Hos Boyd & McDowall (2003) understreges det, at læreren indgår som en rollemodel for de unge, ligesom aktiv inddragelse af rollemodeller benyttes i Buland & Havn (2000) med henblik på at få unge til at vælge kønsmæssigt utraditionelt. Den personlige relation kan også forekomme i form af en mentor. Maxwell & Rubin (2001) omtaler således, at en mentor havde en væsentlig betydning for elevernes overgangskompetence.

Det er vanskeligt på baggrund af de her inddragne studier at konkludere, hvorvidt den personlige relation til vejlederen er vigtigere end vedkommendes uddannelsesnivea u. Formentlig er der tale om en kombination: Vejlederen skal være personlig og professionel. Og som det understreges, vil uddannelse endvidere muliggøre, at vejlederen har mulighed for at udvikle bestemte professionelle relationskompetencer, der gør denne proces lettere.

De uformelle vejledere: Forældre og kammerater har stor betydning

- *Forældre*: Flere af studierne beskæftiger sig med den indflydelse, forældre og kammerater har for unges valg. Smith et al. (2005 - high) omtaler påvirkning fra forældre, og tillægger disse afgørende betydning som 'vejledere' for de unge. Smith et al. (2005) har således fundet, at elever, der ønskede at studere, var afklarede tidligt og allerede før vejledningsindsatsen. Dette kunne tolkes som, at afklaringen skyldes andre faktorer end vejledning. Fowkes (2007) fandt, at de elever, der havde veluddannede forældre var de, der havde færrest problemer med at vælge en fremtidig beskæftigelse og samtidig de, der havde den største tiltro til egen formåen med hensyn til tilgang til oplysninger vedrørende beskæftigelse. Også Buland & Havn (2000) har fundet, at forældre, ligesom kammerater, er af væsentlig betydning for den unges valg.

Det forhold, at forældrene indgår som naturlige vejledere for de unge, kan pege på, at de med fordel kan inddrages i mere formelle forløb. I Hirschi & Läge (2008b – high) omtales således et forløb, hvor en af parametrene var, at eleverne skulle interviewede hinanden parvis, og at de skulle have samtaler med deres forældre om uddannelses- og karrierevalg. Derudover fungerer forældre, ligesom lærere og vejledere (og formentlig andre voksne, den unge møder), som rollemodeller (Boyd & McDowall, 2003).

- *Kammerater*: Dertil kommer betydningen af kammeraterne. Smith et al. (2005) fremhæver, at indflydelsen fra kammerater er særligt stærkt i ungdomsuddannelsen. I vejledningssammenhæng kan dette være hhv. fremmende og hæmmende for en ønsket effekt af vejledning: Det kan være en fremmende faktor for så vidt, som den toneangivende gruppe i klassen er positivt stemt overfor vejledningen og overfor videreuddannelse, men hæmmende, hvis det modsatte er tilfældet. Også Buland & Havn (2000) omtaler kammeraternes betydning for den unges valg. Betydningen af det sociale pres som afgørende for den unges valg indgår ligeledes i Lovéns studie (Lovén, 2000).

Sammenfatning

- Den vejledtes erkendelsesniveau og sociale baggrund har indflydelse på vejledningen.
- Vejledning har størst betydning for elever fra uddannelsesfremmede miljøer.
- Køn spiller en rolle i form af forståelsen af vejledningen og særlige uddannelses- og erhvervs-mæssige præferencer og fokuspunkter.
- Et enkelt studie peger på, at det kan være en fordel for kvindelige elever i et 'mandefag', hvis de får deres egne fora, friholdt af de mandlige elever.
- Der er ikke fundet faktorer, der knytter sig til etnicitet alene.
- Det er en forudsætning, at vejlederen er tilstrækkeligt velinformeret.
- Det vil være en fordel, hvis vejlederen er uddannet som vejleder, men det personlige forhold mellem vejleder/lærer og den vejledte er af afgørende betydning.
- Vejledere, lærere og forældre fungerer som rollemodeller.
- Forældre og kammerater har betydelig indflydelse som 'uformelle' vejledere.

5.4 Retning og styrke af de undersøgte effekter

Det tredje element i den narrative syntese består i en gennemgang af de faktorer, som på tværs af studierne kan forklare forskelle i retning og styrke af den undersøgte effekt, hvilket vil sige spørgsmålet om syntesens interne og eksterne validitet. Her behandler man også spørgsmålet om grunden til at et fænomen ikke har nogen effekt, og om der findes særlige forhold, som har indflydelse og som kan forklare, hvordan effekten i en givet kontekst bliver styrket eller svækket. I programteorien (Figur 5.1) er der formuleret, at påvirkningens retning går fra intervention i form af vejledning til en effekt i form af kompetencer og erkendelse. Samtidig er det understreget, at dette foregår i en kontekst.

I det følgende skal hhv. påvirkningens retning og styrke og den kontekstuelle sammenhæng behandles hver for sig.

5.4.1 Påvirkningens retning og styrke

Det er tidligere omtalt, at hovedparten af studierne undersøger effekten af flere vejledningsinterventioner, der anvendes samtidigt i form af en sammensat intervention. Dette gør det vanskeligt at sige noget entydigt om, hvilke elementer i vejledningen, der forårsager den effekt, der identificeres. Imidlertid er der enkelte studier, der skiller sig ud igennem kontrollerede undersøgelser af en enkelt interventionsform. Blandt disse er Strohm (2008), der i et randomiseret eksperiment undersøger effekten af self-directed search med

og uden supplement af en tekstbog i overgangen mellem ungdomsuddannelse og videregående uddannelse. Her finder man, at der er en væsentlig reduktion af dysfunktionel karrieretænkning, der er karakteriseret ved uhensigtsmæssige, upræcise eller irrationelle tanker, der hæmmer en effektiv karriereproblemløsnings- og beslutningsproces, samt en væsentlig forbedret effekt på erhvervsmæssig identitet blandt den gruppe, der også benyttede tekstbogen. I og med, at studiet er så relativt snævert og klart i sine konklusioner (uden at konklusionerne dog er generaliserbare), kan det anvendes til at understøtte den konklusion, der forekommer i mange af de øvrige studier: At det er en fordel at kombinere flere interventionsformer, fordi de understøtter og supplerer hinanden.

Endvidere er der en overvægt af studier, hvoraf det fremgår, at den personlige relation imellem vejlederen og den vejledte er vigtig. Dette element fremhæves således i den positive holdning, der generelt er til individuel vejledning. Imidlertid er der nogle bias i denne vejledningsform, som man må tage i betragtning: Nogle – særligt de unge og de kvindelige studerende – har ifølge enkelte undersøgelser en oplevelse af et vist ubehag ved denne vejledningsform eller en oplevelse af, at vejlederen 'overtog' samtalen på en sådan måde, at der ikke blev lyttet til dem. Det er muligt, at vejledning i form af diskussioner i grupper her kunne være et alternativ. Dette fremgår af flere studier, herunder Smith et al. (2005), der er vurderet til evidensvægten 'high'.

Endvidere er det muligt på baggrund af primærstudierne at belyse det overordnede spørgsmål om vejledning overhovedet har effekt? På baggrund af de her inddragne studier synes det ikke rimeligt at stille tvivl ved, om vejledning har en effekt. Det fremgår entydigt at vejledning har effekt. Til at understøtte, at vejledning har effekt, er de komparative studier særligt nyttige: Vilhjaldsdottir konkluderer blandt andet, at der var effekt af vejledning for begge de to interventionsgrupper (den erfaringsbaserede og den kognitive gruppe) i sammenligning med kontrolgruppen.⁸

Det er endvidere vanskeligt på baggrund af det materiale, der indgår i nærværende review, med sikkerhed at sige, *hvilken* langsigtet effekt, der er af vejledning, ligesom det er vanskeligt at udelukke kontekstuelle faktorer.

5.4.2 Undersøgelsens eksterne validitet (kontekst)

Af afsnit 2.3 i kortlægningen fremgår det, at afgrænsningen af det geografiske område, som primærstudierne er søgt inden for, er foretaget under hensyntagen til, at de vejledningsformer, der anvendes i studierne tilnærmelsesvis er sammenlignelige med de, der aktuelt anvendes i Danmark. På nær enkelte studier, er konteksten for studierne velbeskrevet. Dette gælder også den sociale/etniske og kønsmæssige sammensætning af den undersøgte gruppe. Ikke desto mindre er der faktorer af kontekstuel betydning, som kan betyde, at undersøgelserne, til trods for at resultaterne er identificeret som repræsentative og undersøgelsen som reproducerbar, ikke ubetinget kan overføres til danske forhold. Det er således grundlæggende for

⁸ Det bør dog tilføjes, at det siden 1920'erne har været velkendt, at enhver intervention har effekt. Dette betegnes Hawthorne-effekten. Såvel elevernes positive forståelse af vejledning som den identificerede effekt af en bestemt vejledningsintervention må således tages med dette forbehold – hvilket dog ikke ændrer på, at der registreres en effekt.

nærværende review, at der må tages forbehold for, at primærforskningen er udført under samfundsmæssige og institutionelle forhold, der er relativt forskellige fra de danske.

- Til trods for, at mange af undersøgelseerne redegør for den kontekst, som undersøgelsen er foretaget i, henviser hovedparten af primærstudierne ikke til, at det land og den uddannelsessammenhæng, hvori undersøgelsen er foretaget, er en faktor, som har indflydelse på påvirkningens retning og styrke. Imidlertid anføres det i de fleste tilfælde, at studierne ikke kan generaliseres eller at det er uklart, om de kan generaliseres.

Meget få af studierne er fundet generaliserbare. De få er: Smith et al., 2005; West ED & MPR 2002. At der er så få, hænger sammen med forskellige forhold: For lille sampel-size, manglende diversitet i samplet, manglende randomisering, undersøgelse af meget specifikke forhold, der gør sig gældende i et bestemt land, område, eller uddannelsessted m.m. Imidlertid giver dette anledning til at diskutere, hvordan generaliserbarhed i denne form for forskning skal forstås. Formentlig giver det mening at skelne mellem flere niveauer: Generaliserbarhed i absolut forstand, sådan som det kan lade sig gøre inden for naturvidenskaben, hvor man beskæftiger sig med isolerede forhold, generaliserbarhed som repræsentativitet, hvilket vil sige, at undersøgelsens resultater er repræsentative i relation til specifikke forhold og endelig, at man vurderer, om undersøgelsens resultater kan antages at være almene i den forstand, at de beskriver forhold, som er genkendelige og som formentlig forekommer i andre kontekster. Sidstnævnte er oftest det, der begrundet relevansen af casestudier.

At studierne resultater ikke er vurderet som generaliserbare er således ikke det samme som, at resultaterne ikke kan være repræsentative i relation til den bestemte kontekst eller den bestemte population, som undersøgelsen omfatter. Det betyder heller ikke, at undersøgelsen ikke beskriver nogle forhold, der kan være almene. Men evidensvægten er relativt svag for de studier, der indgår her.

- Den uddannelsesinstitution, praktikordning og vejledningspraksis, hvori undersøgelsen er udført, er et kontekstuel forhold.

Et eksempel på et studie, der er kategoriseret med høj evidensvægt, men hvis resultater, dette til trods, kun i et vist omfang defineres som generaliserbare, er Maxwell & Rubin (2001). Undersøgelsen beskæftiger sig med resultaterne af et karriere-akademi-program i Californien, beskrevet som en skole-i-skolen i overgangen mellem ungdomsuddannelse og videregående uddannelse. Målgruppen er særligt udsatte elever, hvilket viser sig fortrinsvis at være afro-amerikanske kvindelige elever. I studiet finder man, at programmet har nogen betydning for, hvorvidt denne gruppe fortsætter på en videregående uddannelse, men konkluderer også, at programmet ikke i sig selv er tilstrækkeligt til at opveje dårlig primær skolegang og sociale vilkår i øvrigt. Her udgøres den kontekstuelle faktor af den særlige skolekontekst og befolkningens specifikke sociale og etniske sammensætning (Maxwell & Rubin, 2001 – high; Maxwell, 2001; Mehlbye et al., 2000; Fowkes, 2007) og de særlige forhold, der knytter sig hertil.

- Uddannelsessystemet i det pågældende land udgør en kontekstuel faktor.
- Aktørernes sociale og niveaumæssige spredning udgør en kontekstuel faktor.
- Der er ligeledes faktorer på klasseniveau, der udgør en kontekstuel faktor. Således omtaler Rothman & Hillman (2008), at der er en sammenhæng mellem et positivt skoleklima/klasseklima og elevernes positive forståelse af udbyttet af vejledningen.

5.5 Den narrative synteses robusthed

I forbindelse med det fjerde trin i den narrative syntese forsøger man at vurdere robustheden ved den etablerede syntese. Her vurderes tre forhold: 1) De primære studiers *metodologiske kvalitet*; 2) De *metoder*, som anvendes i den narrative syntese; 3) Den *grad af information* om primærstudierne, som har betydet, at de er inkluderet i det systematiske review. De tre forhold vil i det følgende blive behandlet hver for sig.

5.5.1 De primære studiers metodologiske kvalitet

Den metodologiske kvalitet omtales ganske kort i kortlægningens afsnit 4.1. Tabel 4.7 er en registrering af, hvilke designs, der er anvendt i de kortlagte studier. Igennem forskningskortlægningen er de studier, der har evidensvægten 'low' frasorteret. I syntesen indgår således kun studier, der har evidensvægten 'high' eller 'medium'. Den samlede evidensvægt, som er tillagt de enkelte studier, baserer sig på en samlet vurdering af forskningens og konklusionernes troværdighed, relevansen af studiets formål, hensigtsmæssigheden af det valgte undersøgelsesdesign, samt hvorvidt studiet belyser det spørgsmål, der ligger til grund for nærværende review. Det bør her nævnes, at studiets samlede evidensvægt kan være enten højere eller lavere end de enkelte aspekter i vurderingen.

Rieper & Foss Hansen (2007, s. 79) har opstillet en evidensstypologi vedrørende sammenhængen mellem forskningsspørgsmål og forskningsdesign. Heraf fremgår det, at for så vidt som reviewspørgsmålet drejer sig om effektstudier, tildeles randomiserede kontrollerede eksperimenter den største evidensvægt, efterfulgt af kohorte studier og kvasi-eksperimentelle undersøgelser.

Forskningsdesign	Antal undersøgelser
Case study	2
Cohort study	6
Cross-sectional study	2
Ethnography	3
Experiment with non-random allocation to groups	15
One group post-test only	2
One group pre-post test	6
Random experiment with random allocation to groups	2
Secondary data analysis	2
Systematic review	1
View study	5

Tabel 5.1: Forskningsdesign anvendt
(N=39 undersøgelser; flere kodninger per undersøgelse er mulig)

Det fremgår af skemaet, at der blandt primærstudierne er 2 randomiserede kontrollerede eksperimenter, 6 kohorte studier og 22 kvasi-eksperimentelle studier. Imidlertid er kun 4 studier vurderet til den overordnede evidensvægt 'high': 1 systematisk review, 1 ikke-randomiseret eksperiment, 1 one-group post test only, 1 case study (kvalitativt design). Det forhold, at det alene er studier med evidensvægten 'medium' og 'high', der er inddraget i syntesen, har betydet, at alle studier har kunnet indgå i syntesen, fordi deres evidensvægt er tilstrækkelig. Når et enkelt studie (Hill, 2008) ikke er anvendt i syntesen, er det således ikke på grund af studiets evidensvægt, men fordi det beskæftiger sig med forhold, der adskiller sig væsentligt fra de øvrige studier. Her er der tale om, at såvel intervention som effekt er kategoriseret som 'andet'. Det har således været vanskeligt at indpasse studiets resultater i de mønstre, som de øvrige studier tilsammen danner, og som udgør syntesen.

5.5.2 Metode ved syntesedannelse

Syntesen er etableret ved at afsøge mønstre i og på tværs af studierne. Dette er konkretiseret igennem identifikation af de facilitatorer og barrierer for effekt af vejledning, der er fundet i primærstudierne. Disse er samlet i skemaet i appendiks 5. I selve syntesedannelsen er de studier, der har evidensvægten 'high' anvendt retningsanvisende, mens de øvrige studier har kunnet bidrage med flere nuancer og aspekter på de identificerede fænomener. For så vidt som de resultater, der har foreligget i studierne med evidensvægten 'medium', er i direkte modstrid med de, der foreligger i undersøgelser med evidensvægt 'high', har det givet anledning til at stille tvivl ved, hvorvidt man kan fæste lid til resultaterne i førstnævnte. På denne vis

er resultaterne af syntesen afprøvet på de studier, der har den samlede evidensvægt 'high'. Om end resultaterne er kvalitative, er der således foretaget en vægtning heraf på den måde, at studierne med evidensvægten 'high' er vægtet mere i syntesen.

5.5.3 Screenere og revieweres informationsniveau

Som det fremgår af indledningen til kortlægningen (Kapitel 1), er screening og reviewing foretaget i samarbejde med forskere, der arbejder med vejledning som deres forskningsfelt. Disse har i samarbejde med medarbejdere på Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning foretaget vurdering og genbeskrivelse af de primærstudier, som syntesen bygger på. Herigennem er det tilstræbt at sikre kvaliteten af reviewet. I forbindelse med syntesen har det været nødvendigt at genlæse de primærstudier, som indeholdt resultater, hvorom der kunne være tvivl. Dette har ført til en tilretning af enkelte studier, den måde, hvorpå de er kategoriseret og anvendt i syntesen. Forskergruppen har igennem hele processen fungeret dels som reviewgruppe, dels i identifikationen af facilitatorer og barrierer for vejledning. Dette samarbejde har været særdeles nyttigt og har ført til frugtbar udveksling af resultater for de enkelte studier set i sammenhæng med feltets forståelser.

5.5.4 Samlet vurdering

De forhold, der er opregnet, tillader ikke en talmæssig beregning af den narrative synteses robusthed. Der må derfor foretages et skøn. Som det fremgår, foreligger der kun 2 randomiserede kontrollerede primærstudier i blandt de studier, der blev fundet igennem kortlægningen. Ingen af disse er identificerede med den samlede evidensvægt 'high'. Imidlertid er det påfaldende, at de studier, der indgår, i høj grad tegner et sammenhængende, om end nuanceret, billede af vejledningens effekter. Nuancerne fremgår endvidere af skemaet over facilitatorer og barrierer (Appendix 5).

Samtidig må det understreges, at forskningskortlægningen viser et udsnit af den forskning, der foretages på området. Som det fremgår af Tabel 4.6 i forskningskortlægningen, består 69 % af undersøgelserne af rent kvantitative designs, 23 % af blandede designs og kun 8 % består af undersøgelsernes er rent kvalitative designs. Denne fordeling og det forhold, at få af de kvantitative studier ud fra en overordnet betragtning er stærke, kan måske sige noget om feltets beskaffenhed: At den kvalitative forskningstradition måske står stærkere på feltet end de kvantitative studier og en ringe del af denne forskning beskæftiger sig eksplicit med effekt.

Stærke forskningsdesigns som randomiserede kontrollerede eksperimenter er betinget af en betydelig metodologisk reduktionisme, hvilket vil sige, at de ikke kan anvendes til at undersøge komplekse forhold i deres kompleksitet, men kun simple relationer. I nærværende syntese bidrager de kvalitative studier således til syntesen med væsentlige nuancer.

5.6 Afsluttende bemærkninger

Som det fremgår af indledningen, er de effektmål, som kortlægningen er etableret ud fra, i stort omfang sammenfaldende med de fire primære effektmål, som Law & Watts fremhæver som gældende for vejled-

ning: *'beslutningskompetence'*, *'mulighedsopmærksomhed'*, *'overgangskompetence'* og *'selvopfattelse'* (Law & Watts 1977). Som omtalt kan det være meget vanskeligt i praksis at skelne effekterne fra hinanden. I realiteten vil de overlappe, filtre sig ind i eller på anden vis være gensidigt afhængige. De er således analytiske konstruktioner, der har tjent til kategorisering af studierne i kortlægningen, men det har ikke givet mening at opretholde denne skelnen i syntesen. Det skal dog ikke forstås sådan, at effektmålene afvises. De er stadig gældende som primære effekter, mens de sekundære effekter relaterer sig til mere overordnede problemstillinger, der er skitseret afsnit 1.3 i nærværende rapport.

6 Konklusioner

I dette systematiske review besvares spørgsmålet:

Hvilke vejledningsmetoder/redskaber kan påvises at bidrage bedst til vejledning i forbindelse med unges overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse, unges overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse samt voksne i beskæftigelse?

Svaret baseres på kortlægningen og den narrative syntese af primærforskning i vejledning inden for de nordiske lande, de angelsaksiske lande (England, USA, Canada, Australien, New Zealand) og Vesteuropa (ikke Sydeuropa) fra år 2000 og frem.

Ud fra de fire forhold, vejledningens form og indhold, vejledningens struktur, vejledningens interesser og vejledningens aktører, kan der konkluderes, at:

- Individuel vejledning har effekt, fordi den er personlig og kan tilpasses den enkelte. Det er en forudsætning, at vejlederen ikke dominerer.
- Gruppevejledning har effekt, når den indgår som fællesvejledning (informationer, oplæg m.m.) og vejledning, hvor klassen deles op til gruppediskussioner.
- Vejledningsredskaber som fx programmer og hjemmesider er et nyttigt supplement, men skal kombineres med andre tiltag for at have effekt.
- Praktik og besøgsdage er væsentlige for beslutningskompetence og følelse af afklaring, men effekt er betinget af grundig planlægning og opfølgning.
- Det væsentligste synes dog at være, at flere interventionsformer indgår i vejledningen i en sammenhængende helhed.
- Vejledning kan med fordel integreres i curriculum (læseplanen). På denne vis kan vejledning indgå i mere helhedsmæssige forløb.
- Netværk er nødvendigt for at skaffe praktik- og besøgspladser og repræsentanter for uddannelsesinstitutioner og erhvervsliv kan med fordel inddrages som oplægsholdere på institutionerne.
- Det er vigtigt med samarbejde på tværs imellem institutioner på samme og på forskelligt niveau.
- Den vejledtes erkendelsesniveau og sociale baggrund har indflydelse på vejledningen. Der er ikke fundet faktorer, der knytter sig til etnicitet alene, kun for så vidt som etnicitet knytter sig til ringe sociale kår.
- Vejledning har størst betydning for elever fra uddannelsesfremmede miljøer, men kan ikke i sig selv betyde brud med en negativ social arv.
- Af en del studier fremgår det, at der er særlige præferencer og fokuspunkter, der knytter sig til køn. Et enkelt studie har vist, at det kan være en fordel for unge kvinder i et 'mandefag', hvis de får deres egne fora, hvor de kan opleve faget og de sociale relationer uden deltagelse af de mandlige elever.
- Det har betydning, at vejlederen er tilstrækkeligt velinformeret og en fordel, hvis vedkommende er uddannet som vejleder, men det personlige forhold mellem vejleder og den vejledte er af afgørende betydning for effekten.

- Forældre og kammerater har betydelig indflydelse som 'uformelle' vejledere.
- Forældre, lærere og vejledere indgår som rollemodeller.

Forhold, som ikke belyses tilstrækkeligt i den forskning, der ligger til grund for dette review:

- Det identificeres som væsentligt, hvornår vejledningsinterventionerne sættes ind (ikke for tidligt og ikke for sent i skoleforløbet), men det er ikke muligt på baggrund af dette review at give et entydigt bud på, hvornår det rette tidspunkt er.
- Det er ikke muligt på baggrund af dette review at sige noget om, hvilken rolle vejledningsforløbets varighed har for effekten.
- Det er ikke muligt på baggrund af dette review at sige noget om de langsigtede effekter af vejledning.

Mens de sidste tre forhold kunne pege på områder, hvor der bør foretages mere forskning, må den helt overordnede konklusion på nærværende review være, at det, der bidrager mest til vejledning som følelse af afklaring og til beslutningskompetencen, er *en kombination af flere interventionsformer*, som indgår som *en del af læseplanen (curriculum)*. *Den personlige relation* mellem vejleder/lærer og den vejledte er af væsentlig betydning, ligesom det er vigtigt, at vejledningen tager udgangspunkt i den enkeltes behov. Den personlige relation etableres i *den individuelle samtale*, men kan formentlig også etableres i *grupper*, der ledes/faciliteres af en vejleder. Den, der vejleder, skal *være opdateret* og kan med fordel være *uddannet som vejleder*. Der bør etableres *samarbejder på tværs* imellem institutioner og imellem institutioner og erhvervsliv, hvor også *forældrene* indgår som ressourcepersoner og personer, der involveres som væsentlige i den unges afklaringsproces. Vejledning er af *størst betydning for elever fra uddannelsesfremmede miljøer*, men kan ikke i sig selv betyde et brud med negativ social arv. Den vejledtes relationer som fx *forældre og kammerater bør medtænkes* i vejledningsinterventionen. Dette peger på, at vejledning skal ses i *helheder* frem for som et forhold, der alene vedrører den enkelte uddannelsesinstitution.

Denne konklusion gælder for de to første overgange og kan ikke umiddelbart overføres til gruppen af voksne. De 5 studier for denne gruppe, der indgår i dette review, beskæftiger sig med aktørernes bearbejdning af sig selv, den erhvervsmæssige historie og forståelse heraf.

7 Appendiks 1: Søgeprofiler

I Afsnit 2.3 er de enkelte databaser og ressourcer nøjere beskrevet. Herunder gengives alene de anvendte søgeprofiler.

Evidensbasen:

(kd=sr) og (em=uddannelsesvejledning eller lem=uddannelses-og erhversvejledning eller em=erhvervsvejledning eller em=undersøgelsevejledning eller em=voksenvejledning eller em=karrierevejledning eller em=skolevejled? eller em=kompetenceudvikling eller lem=erhvervsvalg eller lem= overgang fra skole til erhverv eller career development eller career education eller dk= 37.09 eller dk=60.132) og år=2000 til 2010

ERIC1:

Search Query #17 DE=("guidance centers" or "guidance programs" or "guidance" or "career guidance" or "career counseling" or "comprehensive guidance" or "admissions counseling" or "individual counseling" or "group counseling" or "group guidance" or "post high school guidance" or "school guidance") (Copy Query)

Date Range: 2000 to 2010

Limited to: Publication Type is PT=(142 reports: evaluative) or PT=(143 reports: research) or PT=(041 dissertations/theses: doctoral dissertations)

ERIC2:

DE=("career development" or "career education") (Copy Query)

Date Range: 2000 to 2010

Limited to: Publication Type is PT=(142 reports: evaluative) or PT=(143 reports: research) or PT=(041 dissertations/theses: doctoral dissertations)

Sociological abstract:

Search Query DE=("guidance" or "counseling" or "occupational choice") (Copy Query)

Date Range: 2000 to 2010

Limited to: Publication Type is PT=(book) or PT=(book chapter) or PT=(conference paper) or PT=(dissertation) or PT=(journal article) or PT=(working paper)

Canadian Education Index:

SU(VOCATIONAL EDUCATION) OR SU(ACADEMIC GUIDANCE COUNSELING) OR SU(SCHOOL COUNSELING) OR SU(Career development planning) OR SU(Career counseling) AND PDN(>1/1/2000)

AEI:

(Career-Guidance.DE. OR Career-Counselling.DE. OR Student-Counselling.DE. OR Educational-Counselling.DE. OR School-Leaving-Guidance.DE.OR Career-Development.DE.)and (YEAR=2009 OR YEAR=2008 OR YEAR=2007 OR YEAR=2006 OR YEAR=2005 OR YEAR=2004 OR YEAR=2003 OR YEAR=2002 OR YEAR=2001 OR YEAR=2000)

Fisbildung:

(((Schlagwörter: BETREUUNGSVERHAELTNIS oder BETREUUNG oder BERATUNG oder UNDERSØGELSENBERATUNG oder SCHULBERATUNG oder BERUFSORIENTIERUNG) und (Schlagwörter: STUDENT oder SCHUELER oder BERUFSTAETIGER oder ERWERBSTAETIGER)) und (Jahr: >1999))

NORBOK1:

(karrierer#dgivning? OR karriereveiledning? OR rettleiing? OR voksenveiledning?) or Dewey: 331.7?

NORBOK2:

emne = yrkesrettleiing* or emne = yrkesveiledning*

År=2000-2010

Libris:

ÄMNE:"Undersøgelse- och yrkesorientering" OR ÄMNE:"Undersøgelse- och yrkesvägledning" OR ÄMNE:"Arbetslivsorientering" OR ÄMNE:"yrkesorientering" AND ÅR:2000-2010

Dansk Pædagogisk Base:

(em=uddannelsesvejledning eller lem=uddannelses-og erhversvejledning eller em=erhvervsvejledning eller em=undersøgelsevejledning eller em=voksenvejledning eller em=karrierevejledning eller em=skolevejled? eller em=kompetenceudvikling eller lem=erhvervsvalg eller career development eller career education eller dk= 37.09 eller dk=60.132) og år=2000 til 2010

Jykdok:

((career AND guidance)[in Kaikki sanat/All fields]

OR

(career AND development)[in Kaikki sanat/All fields]

OR

(school AND counselling or counseling)[in Kaikki sanat/All fields]

OR

(career AND education)[in Kaikki sanat/All fields])

AND

efter 2000 -

Forskningsdatabase.dk:

undersøgelsevejledning*=erhvervsvejledning*=uddannelsesvejledning*=career Guidance

FR:2000 TO:2010

Bibsysforskdok1:

(emne = karriererådgivning* eller emne = karrierevejledning* eller emne = rettleiing* eller emne = voksenveiledning*) og årstall = 2000-2010

Bibsysforskdok2:

(emne = yrkesveiledning* eller emne = utdanningsveiledning* eller emne = skolerådgiving* eller emne = yrkesrettleiing* eller emne = utdanningsrettleiing* eller emne = karriererådgivning* eller emne = karriereveiledning* eller emne = voksenveiledning*) og årstall = 2000-2010

BEI:

(YEAR=2009 OR YEAR=2008 OR YEAR=2007 OR YEAR=2006 OR YEAR=2005 OR YEAR=2004 OR YEAR=2003 OR YEAR=2002 OR YEAR=2001 OR YEAR=2000) AND ((Career-Counselling OR Student-Counselling OR Educational-Guidance OR Career-Counselling) .DE. OR Career-Development.DE.)

Psychinfo1:

DE=("career development" or "career education") (Copy Query)

Date Range: 2000 to 2010

Limited to: Publication Type is PT=(142 reports: evaluative) or PT=(143 reports: research) or PT=(041 dissertations/theses: doctoral dissertations)

Psychinfo2:

Search Query #1 (DE=("Educational counseling" or "Occupational Guidance" or "Career Education" or "Career Development" or "School Counseling" or "school transition" or "school to work transition")) (Copy Query) 3219 Published Works results found in PsycINFO

Date Range: 2000 to 2010

Limited to: Methodology is ME=(empirical study) or ME=(field study) or ME=(longitudinal study) or ME=(meta analysis) or ME=(qualitative study) or ME=(quantitative study) or ME=(systematic review)

Hånd søgning af tidsskrifter:

British Journal of Guidance and Counselling ISSN 0306-9885, International Journal for educational and vocational Guidance ISSN 1873-0388, Career Development Quarterly ISSN 0889-4019

GoogleScholar Update search:

allintitle: guidance OR counsel

Search only in Social Sciences, Arts, and Humanities

for publication year 2010

8 Appendiks 2: Et eksempel på en genbeskrivelse

8.1 EPPI-Centre data extraction and coding tool for education undersøgelses V2.0 -revised

Item: Rothman, Sheldon; Hillman, Kylie (Dec 2008.) Career Advice in Australian Secondary Schools: Use and Usefulness. Longitudinal Surveys of Australian Youth. Research Report 53 EPPI-Centre data extraction and coding tool for education undersøgelses V2.0 - SR7

Section A: Administrative details

A.1 Name of the reviewer	Details <i>Guðbjörg Vilhjálmsdóttir, Anne Bang-Olsen.</i>
A.2 Please enter the details of each paper which reports on this item/study and which is used to complete this data extraction.	Paper (1) <i>Longitudinal Surveys of Australian Youth (LSAY) LSAY Research Reports.</i> Unique Identifier: <i>2173970 Rothman.</i> Authors: <i>Sheldon Rothman; Kylie Hillman</i> Title: <i>Career Advice in Australian Secondary Schools: Use and Usefulness</i>
A.3 Main paper. Please classify one of the above papers as the 'main' report of the study and enter its unique identifier here.	Unique Identifier: <i>2173970 Rothman.</i>
A.4 Please enter the details of each paper which reports on this study but is NOT being used to complete this data extraction.	

A.5 If the study has a broad focus and this data extraction focuses on just one component of the study, please specify this here.	Not applicable (whole study is focus of data extraction)
A.6 Language (please specify)	Details of Language of report <i>English</i>

Section B: Study Aims and Rationale

B.1 What are the broad aims of the study?	Explicitly stated (please specify) <i>P.26: "Over the past two decades, there has been a large increase in the number of young people remaining at school past the compulsory years. This increase has resulted in enrolment increases in the tertiary education sector, with more young people attending universities and VET institutions. As these enrolments have increased, so too has concern about young people who do not pursue post-compulsory study. These concerns have led to a greater focus on young people's preparation for the transition from school—either into the labour force directly or into post-school study before entering the labour force—with greater focus on career advice offered in schools."</i>
B.2 What is the purpose of the study?	<p>A: Description <i>P.4: "Chapter 3, provides an overview of career advice in Australian schools as reported by members of the 2003 cohort of 15 year-old students. Overall participation rates, the types and number of different career advice activities participated in, and school sector and State differences on these measures are described."</i></p> <p>B: Exploration of relationships <i>P.4: "Chapter 4 examines relationships between student characteristics and their reported perceptions of the usefulness of career advice activities in which they have participated. Chapter 5 reports on relationships between a number of school-based measures and student perceptions of the usefulness of career advice."</i></p>

<p>B.3 What are the study research questions and/or hypotheses?</p>	<p>Explicitly stated (please specify)</p> <p><i>P.4: The present report is based on four main research questions: 1. How widespread is the provision of career advice in Australian schools? • Does the provision of advice differ by year levels, in scope or in type of advice? • Does the provision of advice differ between different school sectors, or different states? 2. How useful do students in Australian schools find this advice? What types of advice delivery appear to be most valuable? • Is career advice perceived differently across year levels? • Do students in different school sectors perceive the advice they receive differently? 3. Are there some types of student who find career advice more useful? • Are there differences in uses and perceptions of career advice by student characteristics? Are there ethnic differences? Gender differences? • Are there differences in the uses and perceptions of career advice of early school leavers, as compared with students who remain to complete their schooling? Is there an association between other students characteristics, such as vocational orientation and career aspirations and how a young person perceives school career advice? • Do student-workers (students working part-time while at school) have different perceptions of school-based career advice from those who are not working? 4. Is there a relationship between perceptions of career advice and other school-based measures? • Are there differences by academic achievement? • Is there a relationship with problem-solving? • Are student perceptions of school and teachers related to perceptions about career advice?</i></p>
<p>B.4 Was the study informed by, or linked to, an existing body of empirical and/or theoretical research?</p>	<p>Explicitly stated (please specify)</p> <p><i>The study is informed by and linked to other research that examined career guidance in schools. See page 1-2 for further information than below: The study informs that previous research has identified two different career approaches in schools; the information-centred and the student-centred, and that SES, year level had significant influence on students perception of career guidance.</i></p>
<p>B.5 When was the study carried out?</p>	<p>Explicitly stated (please specify)</p> <p><i>2003-2005</i></p>

Section C: Study Policy or Practice Focus

<p>C.1 In which country or countries was the study carried out?</p>	<p>Explicitly stated (please specify) <i>Australian. 8 Different State or Territory - divided between three geographic zones. See page 31.</i></p>
--	---

Section D: Actual sample

<p>D.1 Who or what is/ are the sample in the study?</p>	<p>Learners <i>Students in Year 10,11 and 12</i></p>
<p>D.2 What was the total number of participants in the study (the actual sample)?</p>	<p>Explicitly stated (please specify) <i>10.370 students in 2003, 8691 students in 2005.</i></p>
<p>D.3 What is the proportion of those selected for the study who actually participated in the study?</p>	<p>Explicitly stated (please specify) <i>10.370 students in 2003, 8691 students in 2005.</i></p>
<p>D.4 What is the sex of participants?</p>	<p>Mixed sex (please specify) <i>The study examines the relationship between gender and the perceptions of career advice. The exact number of girls and boys are not explicit stated. But the entire cohort participated in PISA and information about student gender is collected.</i></p> <p>Coding is based on: Authors' description</p>
<p>D.5 What is the socio-economic status of the individuals within the actual sample?</p>	<p>Explicitly stated (please specify) <i>The study examines the relationship between SES and students overall perception of career advice. The exact distribution of student SES is not explicit. But the study is explicit in describing the measures used of SES: P.17: "A number of measures of SES are available in the PISA data. One uses parents' occupations, which were classified into four categories, based on the occupation itself and the type of skills required in those positions. The four categories are 'white collar high skilled', 'white</i></p>

	<p>collar low skilled’, ‘blue collar high skilled’ and ‘blue collar low skilled’. There were no statistically significant differences between these groups on any career advice activities at any year level. A second measure of SES is the index of economic, social and cultural status (ESCS), a continuous measure derived from parents’ occupations, parents’ educational achievement, books in the home and access to home educational and cultural resources. There was no statistically significant relationship between the ESCS index and overall perceptions of career advice. A third measure is the international socioeconomic index of occupational status (ISEI). The higher parent’s score is used to create a single variable. This measure was statistically significant, indicating that cohort members from lower SES families perceived career advice as more useful, although the substantive difference was very small (.001), indicating that the difference between the lowest occupational score (16 in the LSAY sample) and the highest occupational score (90) would not change a student’s perception from one category to the next.”</p>
<p>D.6 What is the ethnicity of the individuals within the actual sample?</p>	<p>Explicitly stated (please specify)</p> <p>Table A.2 show the distribution of Language spoken at home ‘most of the time’ by 2003 LSAY cohort members Broad language group. See page 32: English 91% of the cohort members spoke English. Other languages in percent: Other Northern European Languages <1 Southern European Languages 1 Eastern European Languages 2 Southwest Asian and North African Languages 2 Southern Asian Languages 1 Southeast Asian Languages 1 Eastern Asian Languages 2 Australian Indigenous Languages <1 Other Languages (including African, Oceanic, Sign) <1 Total 100 Number in sample 10291 Notes: Language groups are based on the Australian Standard Classification of Languages (ASCL), first edition (ABS, 1997; catalogue no 1267.0) Column may not sum to 100% due to rounding. Data may be missing for some cohort members.</p>
<p>D.7 What is known about the special educational needs of individuals within the actual sample?</p>	<p>Not stated/unclear (please specify)</p> <p>The special educational needs of individuals within the actual sample is not stated.</p>

Section E: Programme or Intervention description

<p>E.1 If a programme or intervention is being undersøgelses, does it have a formal name?</p>	<p>Not stated/ unclear (please specify)</p> <p><i>The career guidance that are being examined is mandated, part of curriculum, and some guidance is voluntary. The study does not give formal names, other than: Talk from the school's career advisor Written material Group discussion Conversation with the career advisor On-line career guidance Talk by the employer representative Talk by the TAFE or uni representative</i></p>
<p>E.2 Theory of change</p>	<p>Details</p> <p><i>P.9: "Overall, the level of participation in various career advice activities was very high across all year levels of senior secondary school (Years 10–12). In all, 8040 of the 8114 students who were in Year 10 between 2003 and 2005, representing slightly more than 99 per cent of all who had been in Year 10 across the three years, reported receiving at least one of the seven different types of career advice that were investigated. Year 11 students reported slightly lower levels of participation in career advice activities compared with Year 10 students, with close to 95 per cent of Year 11 students reporting at least one type of career advice. Year 12 students also reported slightly lower levels of participation, with 98 per cent reporting at least one form of career advice during the year. The average number of different types of career advice activities participated in by those Year 10 and Year 12 students who received some career advice was five, while Year 11 students participated in an average of four different activities during the year. All students participated in at least one activity over the three year levels undersøgelses." The various career advice activities was: Talk from the school's career advisor Written material Group discussion Conversation with the career advisor On-line career guidance Talk by the employer representative Talk by the TAFE or uni representative</i></p>
<p>E.3 Aim(s) of the intervention</p>	<p>Stated (Write in, as stated by the authors)</p> <p><i>The aim of the career guidance is to focus on "young</i></p>

	<i>people's preparation for the transition from school— either into the labour force directly or into post-school study before entering the labour force—with greater focus on career advice offered in schools." P.26</i>
E.4 Year intervention started	Details <i>2003-2005</i>
E.5 Duration of the intervention	3 years (and 1 day) to 5 years (please specify) <i>Followed students in their year 10, 11 and 12 from 2003 through 2005.</i>
E.6 Person providing the intervention (tick as many as appropriate)	Counsellor <i>Career advisor in school.</i> School <i>School career guidance, career advice in school.</i> Other (specify) <i>Employer representative, TAFE or uni representative.</i>
E.7 Number of people recruited to provide the intervention (and comparison condition) (e.g. teachers or health professionals)	Not stated <i>The study does not give information about the number of people who provides the career guidance/advice.</i>
E.8 How were the people providing the intervention recruited? (Write in) Also, give information on the providers involved in the comparison group(s), as appropriate.	Not stated <i>It is not stated how the people providing the intervention is recruited. However, it must be implicit that the career advisor in the schools are recruited from the school, and so on.</i>
E.9 Was special training given to people providing the intervention?	Yes (please specify) <i>It must be implicit that the career advisor at school had special training.</i>

Section F: Results and conclusions

F.1 What are the results of the study as reported by the authors?	Details <i>P. vi: Some school-based factors also had an influence</i>
--	--

	<p>on how useful students found career advice, particularly those related to school climate. A positive school climate is related to positive perceptions of the usefulness of career advice. It was not possible, however, to determine if positive comments about career advice are additional to school climate, or if the positive school climate is because the career advice program is integral to the general climate of the school. Two important groups of students perceived career advice more favourably than did other students. There was a small but statistically significant relationship between lower achievement scores and more positive comments about the usefulness of career advice. Young people who were unsure about whether they would complete Year 12 also had more positive comments about career advice. This indicates that career advice programs are valued by young people who are more vulnerable when making the transition from school, and that career advisors should continue to provide support to these young people. P.vii: A school's career advice program, as part of its larger career education program, needs to encompass as many career advice activities as possible. Young people appear to appreciate a wider variety of activities in their career advice program, as it may provide them with more opportunities to find a career they wish to pursue. P.14: Overall, the activity most often rated as very useful by students across all three year levels was having an individual conversation with a school career advisor, with between 56 and 60 per cent of students rating this activity very useful. This activity was rated more useful than any of the other more commonly received types of career advice, such as a talk from the career advisor or receiving written material and handouts. P.27: The activity seen as least useful was the group discussion, particularly in Year 12. This appears to contradict the continuum suggested by Walker et al. (2006). An individual conversation with the school's career advisor and group discussion are both student-centred activities, but they were perceived as the most useful and the least useful career advice activities. Further, the second-most useful activity, as perceived by students, was the talk by a tertiary education representative, which is an information-centred activity. While schools in the present study were not classified as</p>
--	---

	<p><i>student-centred or information-centred according to their delivery of career advice, it appears that students themselves value both student-centred activities and information-centred activities. P.27: Students had more positive perceptions of the usefulness of career advice the more they accessed different types of career advice. The relationship was statistically significant but small, although larger than others in this study. Participation in a wide variety of career advice activities provides more opportunities to find a good match between students' interests and career advice, thus leading students to be more positive about the usefulness of career advice at school. P.28: Exposure to different approaches—both student-centred and information-centred—is important for students to feel that they will benefit from career advice. While many talks from the career advisor and more time online to access career information may provide a wide variety of information, it is the assortment of advice activities that appears to be appreciated by students. These activities need not all be student-centred; information-centred activities are valued, but should be combined with student-centred activities such as individual conversations with the career advisor.</i></p>
<p>F.2 What do the author(s) conclude about the findings of the study?</p>	<p>Details</p> <p><i>P.28: (...) students perceive that the career advice they receive in schools meets their individual needs, and that career advice is delivered to students equitably across schools and within schools, as it is perceived by students, regardless of background, to be equally useful. This is particularly important for young people in communities that may be disadvantaged by location, social standing or economic situation. Two important groups stand out, even though the differences are not large. One group comprises those who, when in Year 10, were unsure if they would stay at school to complete Year 12. These students had more positive comments about career advice when they were in Year 12, particularly when compared to those who did not complete Year 12. The other group comprises those with lower achievement scores on the PISA assessments in Year 10. Both of these groups could be seen as having a higher risk of not making a successful transition after leaving school and would therefore benefit more from career advice before</i></p>

	<p><i>leaving school. That young people find career advice more useful as they participate in more career advice activities during the year suggests that breadth is valued by students. Increased opportunities to discover the right match between students and their possible careers is highly valued. Exposure to different approaches—both student-centred and information-centred—is important for students to feel that they will benefit from career advice. While many talks from the career advisor and more time online to access career information may provide a wide variety of information, it is the assortment of advice activities that appears to be appreciated by students. These activities need not all be student-centred; information-centred activities are valued, but should be combined with student-centred activities such as individual conversations with the career advisor. A positive school climate is related to positive perceptions of the usefulness of career advice. It is not possible, however, to determine if positive comments about career advice are additional to school climate, or if the positive school climate is because the career advice program is integral to the general climate of the school.</i></p>
<p>F.3 Which answer(s) does the study offer to the review question?</p>	<p>Details</p> <p><i>The study show that guidance is both used and useful to secondary school students. The study gives answers to the review question about what kind of guidance that can enhance student transition to secondary school or college. The study answers are: A positive school climate is related to positive perceptions of the usefulness of career advice. That young people find career advice more useful as they participate in more career advice activities during the year. Exposure to different approaches—both student-centred and information-centred—is important for students to feel that they will benefit from career advice. The individual conversation with the school’s career advisor was seen as the most useful across all three year levels, regardless of gender, location and most other background or school-based factors. Whereas group discussions are perceived as the least useful.</i></p>

Section G: Study Design

<p>G.1 Study Timing</p>	<p>Cross-sectional <i>The study uses a cross-sectional design: A subgroup of this cohort was examined in detail to investigate relationships between student background and schoolbased factors and how young people perceive career advice. This subgroup comprised young people who had been in Year 10 in 2003, Year 11 in 2004 and Year 12 in 2005, although some may have left school before the end of Year 11 or Year 12.</i></p> <p>Prospective <i>The study follows students from year 10,11 and 12, from 2003 through 2005.</i></p>
<p>G.2 What is the design used in the study?</p>	<p>Cohort study <i>The study follows student cohorts from year 10,11 and 12, from 2003 through 2005.</i></p> <p>Cross-sectional study <i>P.7: "Because LSAY is a longitudinal study first and foremost, post-stratification survey weights are designed to ensure that the original sample of young people is maintained in later years of the survey, thus accounting for attrition from the study. As such, the sample can be seen to provide valuable cross-sectional, point-in-time data for 2003."</i></p> <p>Secondary data analysis <i>P.3: "The LSAY Y03 cohort was drawn from the Australian 2003 PISA cohort of 15 year-olds, and much information is available from that study, including data on family background, home resources, prior education, perceptions about school and intended job at age 30."</i></p> <p>Study design summary <i>P.8: "The LSAY 2003 cohort is a nationally representative sample with the same respondents in successive waves, enabling inferences to be drawn about the cohort populations. Because the data are longitudinal, the background characteristics provide data that may explain, at least in part, students' perceptions on the usefulness of the career advice they receive at school."</i></p>

	<p>Questions about career advice were asked over three consecutive years, beginning when the majority of cohort members were in Year 10, allowing analysis of changes over time in these perceptions. While Lokan et al. (1993) looked across three year levels at a single point in time, the LSAY data provide an opportunity to examine changes within the cohort across those three years of school."</p>
G.3 How can the study be described overall?	<p>Quantitative research</p> <p>Student surveys about their perceptions of the usefulness of career advice in school.</p>

Section H: Methods-groups

H.1 If Comparisons are being made between two or more groups*, please specify the basis of any divisions made for making these comparisons	<p>Not applicable (not more than one group)</p> <p><i>This is a longitudinal study, therefore analysing the same group of students through three years.</i></p>
H.2 How do the groups differ?	<p>Not applicable (not in more than one group)</p> <p><i>This is a longitudinal study, therefore analysing the same group of students through three years.</i></p>
H.3 Number of groups	<p>Not applicable (not more than one group)</p> <p><i>This is a longitudinal study, therefore analysing the same group of students through three years.</i></p>
H.4 If prospective allocation into more than one group, what was the unit of allocation?	<p>Not applicable (not more than one group)</p> <p><i>This is a longitudinal study, therefore analysing the same group of students through three years.</i></p>
H.5 If prospective allocation into more than one group, which method was used to generate the allocation sequence?	<p>Not applicable (not more than one group)</p> <p><i>This is a longitudinal study, therefore analysing the same group of students through three years.</i></p>
H.6 If prospective allocation into more than one group, was the allocation sequence concealed?	<p>Not applicable (not more than one group)</p> <p><i>This is a longitudinal study, therefore analysing the</i></p>

	same group of students through three years.
--	---

Section I: Methods - Sampling strategy

I.1 Are the authors trying to produce findings that are representative of a given population?	Explicitly stated (please specify) <i>The study are trying to produce findings that are representative for students in year 10, 11 and 12 in Australian schools. The approach of this report is largely descriptive, focusing on the types of career advice students access in Australian schools, the perceived usefulness of that advice and relationships between these perceptions and student characteristics.</i>
I.2 What is the sampling frame (if any) from which the participants are chosen?	Explicitly stated (please specify) <i>PISA is the sampling frame from which the 2003 15 year-old LSAY cohort are chosen. P.5: "During 2003, just over 12 500 students participated in the Programme for International Student Assessment (PISA), which is an initiative of the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)."</i>
I.3 Which method does the study use to select people, or groups of people (from the sampling frame)?	Explicitly stated (please specify) <i>All students who participated in PISA were then approached to become part of the LSAY Y03 cohort.</i>
I.4 How representative was the achieved sample (as recruited at the start of the study) in relation to the aims of the sampling frame?	High (please specify) <i>P.8: "LSAY can make a valuable contribution to the investigation of the issues identified above. The LSAY 2003 cohort is a nationally representative sample with the same respondents in successive waves, enabling inferences to be drawn about the cohort populations."</i>
I.5 If the study involves studying samples prospectively over time, what proportion of the sample dropped out over the course of the study?	Explicitly stated (please specify) <i>10370 students participated in 2003, 8691 students participated in 2005.</i>
I.6 For undersøgelses that involve following samples prospectively over time, do the au-	No <i>the authors do not provide any information on whether,</i>

<p>thors provide any information on whether, and/or how, those who dropped out of the study differ from those who remained in the study?</p>	<p><i>and/or how, those who dropped out of the study differ from those who remained in the study.</i></p>
<p>I.7 If the study involves following samples prospectively over time, do authors provide baseline values of key variables, such as those being used as outcomes, and relevant socio-demographic variables?</p>	<p>Yes (please specify) <i>P.3: "The LSAY Y03 cohort was drawn from the Australian 2003 PISA cohort of 15 year-olds, and much information is available from that study, including data on family background, home resources, prior education, perceptions about school and intended job at age 30. The LSAY 2003 interview also collected information about the importance of work-related factors in career choices and the influence of others on career decisions."</i></p>

Section J: Methods - Data Collection

<p>J.1 Which methods were used to collect the data?</p>	<p>Self-completion questionnaire <i>Questionnaires to collect data regarding student perception of the usefulness of different forms of career advice.</i></p> <p>Secondary data such as publicly available statistics <i>The study uses secondary data from PISA: During 2003, just over 12 500 students participated in the Programme for International Student Assessment (PISA), which is an initiative of the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). These students undertook tests in mathematical literacy, reading literacy, scientific literacy and problem-solving skills, and completed a brief questionnaire, which included scales to measure their attitudes as well as questions to collect information on their backgrounds. Further information on the Australian PISA sample can be found in Thomson, Cresswell and De Bortoli (2004).</i></p> <p>Other documentation <i>Telephone interviews was made where students were asked whether they had participated in seven different types of career advise during the year.</i></p>
--	--

	Coding is based on: Author's description
J.2 Do the authors' describe any ways they addressed the repeatability or reliability of their data collection tools/methods?	<p>Details</p> <p><i>The study describes and give insight to the questionnaires used which addresses the repeatability of the data collection. Further information are given in Appendix.</i></p>
J.3 Do the authors describe any ways they have addressed the validity or trustworthiness of their data collection tools/methods?	<p>Details</p> <p><i>The authors make reasonable arguments for the variable chosen to study. In the research chapter the authors list the important variables.</i></p>

Section K: Methods - data analysis

K.1 Which methods were used to analyse the data?	<p>Explicitly stated (please specify)</p> <p><i>Statistical methods.</i></p>
K.2 Which statistical methods, if any, were used in the analysis?	<p>Details</p> <p><i>P.8: Mean usefulness scores are compared to determine if perceptions of the usefulness of career advice are related to student characteristics, and regression models are used to determine how characteristics contribute to overall perceptions of usefulness. The chi-squared test of independence is a non-parametric analytical technique that is used to determine whether two categorical variables are related. Multilevel analyses was done to determine what proportion of the differences in perceptions was attributable to students, and what proportion may be attributable to schools. Rasch modeling to determine usefulness.</i></p>
K.3 Do the authors describe strategies used in the analysis to control for bias from confounding variables?	<p>Yes (please specify)</p> <p><i>Yes, the authors are very explicit in describing how they have controlled for variables, such as gender, school type, age, indigenous background, language background, SES, completion of year 12, intention to complete year 12, intended occupation and intended education level.</i></p>

K.4 For evaluation undersøgelses that use prospective allocation, please specify the basis on which data analysis was carried out.	Not applicable (not an evaluation study with prospective allocation)
K.5 Do the authors describe any ways they have addressed the repeatability or reliability of data analysis?	Details <i>The study uses statistical methods such as t-test, which heightens the degree of reliability.</i>
K.6 Do the authors describe any ways that they have addressed the validity or trustworthiness of data analysis?	Details <i>Chi-squared test are used to determine if the distribution of participation or non-participation is independent of other factors.</i>
K.7 If the study uses qualitative methods, how well has diversity of perspective and content been explored?	Details <i>The study does not use qualitative methods.</i>
K.8 If the study uses qualitative methods, how well has the detail, depth and complexity (i.e. the richness) of the data been conveyed?	Details <i>The study does not use qualitative methods.</i>
K.9 If the study uses qualitative methods, has analysis been conducted such that context is preserved?	Details <i>The study does not use qualitative methods.</i>

Section L: Quality of study - reporting

L.1 Is the context of the study adequately described?	No (please specify) <i>This report is written for the Australian reader and therefore there are some gaps in the description of the context for somebody foreign to the Australian society. What does a Catholic non-government school represent, for example? We do not have any information about social variables of the sample, gender, ethnicity, class etc.</i>
L.2 Are the aims of the study clearly reported?	Yes (please specify) <i>Yes the questions on page 4 give a good idea of the</i>

	<p><i>sudy's aims and on page 5 it is said that "the focus of this report is on the prevalence and perceptions of career advice among Australian secondary school students".</i></p>
<p>L.3 Is there an adequate description of the sample used in the study and how the sample was identified and recruited?</p>	<p>Yes (please specify) <i>Apart from the fact that information on gender distribution is not provided (it can be seen in table 5 but is not reported in text on sample)an adequate description on the sample is given. The ethnicity can be deduced from information given in table A.2 (p.32). In my opinion that information should have been provided in chapter 2 on data and method. A good description is given on the longitudinal aspect of the sample and the fact that it was a two-stage cluster sample, with schools sampled across Australia then students sampled within schools. However, the actual number of participants in the study is not clear. In the executive summary it says that there are more than 5000 people participating in the longitudinal study. On page 5 it says that 8691 students were remaining in the active sample in 2005 (from 2003 which is the beginning year of the study).</i></p>
<p>L.4 Is there an adequate description of the methods used in the study to collect data?</p>	<p>No (please specify) <i>Although the description of the collection of the data can be found in the report one has to look for it in more than one place: in the data and methods chapter and in the appendix on variables used. From the data and method chapter one does not know how many questions with in the Longitudinal Surveys of Australian Youth (LSAY) are on the topics in focus in the report, whether it is a web questionnaire, questionnaire or a telephone survey or why the PISA question on "What kind of job to you expect to have when you are about 30 years old? is reported. From the appendix one learns: "As part of the LSAY Y03 telephone interviews each year, students were asked whether they had participated in seven different types of career advice during the year. They were then asked to comment on how useful they found each activity in which they participated, based on four ordered responses: 'very useful', 'somewhat useful', 'not very useful' and 'not at all useful'. Responses of 'very useful' were assigned a value of</i></p>

	<p>4; 'somewhat useful', 3; 'not very useful', 2; and 'not at all useful', 1. Responses were then analysed using the Rasch item response model. This model provides indications of the 'difficulty' of moving from one response to another, ordered response, and reports these as 'thresholds'." This latter text should have been included in the data and methods chapter.</p>
<p>L.5 Is there an adequate description of the methods of data analysis?</p>	<p>No (please specify)</p> <p><i>I find the chapter on methods of data analysis very short and I find it inadequate to say on a longitudinal study that the data reported is largely descriptive. The text reporting on the component analysis, saying that there was no single factor underlying the items in unclear. In appendix 2 a detailed description is given on the Rasch analyses. I find that text too complicated. In the appendix the Rasch analysis is defined in the following way: This model provides indications of the 'difficulty' of moving from one response to another, ordered response, and reports these as 'thresholds'." It is not explained why it is an aim in the analysis to describe this movements.</i></p>
<p>L.6 Is the study replicable from this report?</p>	<p>No (please specify)</p> <p><i>We have a rather minimised description of the counselling interventions measured, we only have a few examples of the questionnaires used, so we do not have enough information on the actual indicators.</i></p>
<p>L.7 Do the authors state where the full, original data are stored?</p>	<p>Yes (please specify)</p> <p><i>Yes, the authors inform us that P.5: "Further information on the Australian PISA sample can be found in Thomson, Cresswell and De Bortoli (2004)." At ACER (Australian Council for Educational Research).</i></p>
<p>L.8 Do the authors avoid selective reporting bias? (e.g. do they report on all variables they aimed to study, as specified in their aims/research questions?)</p>	<p>Yes (please specify)</p> <p><i>Yes, the study report on all the variables aimed to study.</i></p>

Section M: Quality of the study - Weight of evidence

<p>M.1 Are there ethical concerns about the way the study was done?</p>	<p>Yes, some concerns (please specify)</p> <p><i>The LSAY data set can be connected to the PISA data set and then the longitudinal research design means that the data can be traced to persons. Such research conditions always call for ethical concerns.</i></p>
<p>M.2 Were users involved in the design or conduct of the study?</p>	<p>Yes, a little (please specify)</p> <p><i>The participants are all from PISA, so one might say they are involved, because they know that they are in the report.</i></p>
<p>M.3 Is there sufficient justification for why the study was done the way it was?</p>	<p>Yes (please specify)</p> <p><i>The improvement of guidance is the underlying justification and hence the study is on the prevalence of guidance and perceptions of career advice. The context of previous undersøgelses conducted in Australia on similar topics is well reported. They justify the study in the beginning of the introduction chapter in the following way: "[researchers] have raised concerns that young people may be choosing to remain at school and pursue further study—rather than undertaking training in the post-compulsory years through vocational education providers—on the basis of poor advice. One proposal to assuage these concerns is the improvement of career advice provided to young people while they are still at school."</i></p>
<p>M.4 Was the choice of research design appropriate for addressing the research question(s) posed?</p>	<p>yes, completely (please specify)</p> <p><i>This is a longitudinal research design which is appropriate when the aim is to examine differences in the use and usefulness of guidance at different school levels (ages).</i></p>
<p>M.5 Have sufficient attempts been made to establish the repeatability or reliability of data collection methods or tools?</p>	<p>Yes, some attempt (please specify)</p> <p><i>The study is explaining the use of data collection, for example the study gives examples of the questionnaires used and item measures are explicit. However, there could have been more insight to the questionnaires, and the surroundings concerning the data collection, for example where the questionnaires were handed out and</i></p>

	<i>answered.</i>
M.6 Have sufficient attempts been made to establish the validity or trustworthiness of data collection tools and methods?	<p>Yes, good (please specify)</p> <p><i>The study is very explicit in the choice of variables (gender, SES, ect) and gives information about relevant research measures. The data is collected in a sample over three years. Attrition is normal in longitudinal research and is reported. The data is collected via telephone, which ensures participation in the study. The tool is a questionnaire and as far as can be seen it is properly made and administered.</i></p>
M.7 Have sufficient attempts been made to establish the repeatability or reliability of data analysis?	<p>Yes (please specify)</p> <p><i>The study addresses the reliability by controlling for important variables, and uses statistical methods such as t-test and regression models.</i></p>
M.8 Have sufficient attempts been made to establish the validity or trustworthiness of data analysis?	<p>Yes, some attempt (please specify)</p> <p><i>I find that some of the analysis could have been explained better, sometimes it is simply too short for example on page 19 when the authors are reporting the results of the multivariate analysis. As I said in the previous answer, the study uses statistical measures to address the validity of the data analysis, so that the data analyses are trustworthy.</i></p>
M.9 To what extent are the research design and methods employed able to rule out any other sources of error/bias which would lead to alternative explanations for the findings of the study?	<p>A lot (please specify)</p> <p><i>Yes, the authors are very explicit in describing how they have controlled for variables, such as gender, school type, age, indigenous background, language background, SES, completion of year 12, intention to complete year 12, intended occupation and intended education level. The multivariate analysis secures this problem</i></p>
M.10 How generalisable are the study results?	<p>Details</p> <p><i>The study findings are representative for students in year 10, 11 and 12 in Australian schools. The approach of this report is largely descriptive, focusing on the types of career advice students access in Australian schools, the perceived usefulness of that advice and relationships between these perceptions and student characteristics. I find the participation in career advice activities very</i></p>

	<p><i>high and I am therefore wondering if we would find the same results elsewhere, but then the definition of such an activity is not clear enough from the report. The results on types of career activity are familiar from re-search from other parts of the world. The fact that small influences of social variables were found on perceptions of usefulness is interesting, although I am familiar with research that says the contrary.</i></p>
<p>M.11 In light of the above, do the reviewers differ from the authors over the findings or conclusions of the study?</p>	<p>Not applicable (no difference in conclusions) <i>I have seen research that shows that women find counseling considerably more useful, but they were research with older participants and in view of that I cannot disagree with the findings reported here.</i></p>
<p>M.12 Have sufficient attempts been made to justify the conclusions drawn from the findings, so that the conclusions are trustworthy?</p>	<p>Medium trustworthiness <i>This is a report of a study that is first and foremost descriptive on questions on the use and usefulness of guidance in Australian secondary schools. The findings are all very positive for guidance - the more the better - but somehow I would have liked a better description of what is being done in the schools, student/counselor ratio, etc. and I would have liked to see the original concern of how to improve the guidance services. The conclusions drawn from the findings are trustworthy because sufficient attempts has been made to justify the conclusions by controlling for relevant variables shown in the literature, statistical methods are used to make comparisons and if career advice are related to student characteristics. This is a report of a study that is first and foremost descriptive on questions on the use and usefulness of guidance in Australian secondary schools. The findings are all very positive for guidance - the more the better - but somehow I would have liked a better description of what is being done in the schools, student/counselor ratio, etc. and I would have liked to see the original concern of how to improve the guidance services.</i></p>
<p>M.13 Weight of evidence A: Taking account of all quality assessment issues, can the study findings be trusted in answering the study question(s)?</p>	<p>High trustworthiness <i>The study findings can be trusted, because sufficient attempts has been made to justify the findings by controlling for relevant variables shown in the literature,</i></p>

	<i>statistical methods are used to determine if career advice are related to student characteristics, and how characteristics contribute to overall perceptions of usefulness.</i>
M.14 Weight of evidence B: Appropriateness of research design and analysis for addressing the question, or sub-questions, of this specific systematic review.	High <i>A longitudinal study is very relevant for this specific review question, and so are the statistical measures used.</i>
M.15 Weight of evidence C: Relevance of particular focus of the study (including conceptual focus, context, sample and measures) for addressing the question, or sub-questions, of this specific systematic review	Medium <i>The study focus: Student perception of career guidance is indeed relevant. However, it could be more relevant if the study also included information about the effects of the attended guidance on the transition to college. I detect some blurring in the focus of the study, i.e. the aim is to measure the quality of guidance but the research questions are on the occurrence of guidance - which is measured in such a way that everyone receives some kind of guidance - and on its perceived usefulness. In sum, I miss the practitioners' point of view and a better description of the guidance programme.</i>
M.16 Weight of evidence D: Overall weight of evidence	Medium <i>This is a well done report that describes a state of affairs in Australia, but as a research it does not give substantial results. The study has therefore been given medium evidence, because it has important student characteristics, and uses regression models to determine how these characteristics contribute to overall perception of students. The longitudinal design makes it possible to give information about which forms of guidance that are most relevant to students in year 10, 11 and 12.</i>

8.2 DEC 7 Review specific extra questions

Item: Rothman, Sheldon; Hillman, Kylie (Dec 2008.) Career Advice in Australian Secondary Schools: Use and Usefulness. Longitudinal Surveys of Australian Youth. Research Report 53 SR7 Review specific keyword guideline

Section A: Effects

<p>A.1 Which effects are investigated?</p>	<p>Clarification as a feeling <i>Students perceptions of the usefulness of the career advice they receive in school.</i></p>
<p>A.2 Indicate if possible the points in time at which output/outcome are measured?</p>	<p>Output/outcome measured some time after the intervention <i>This cohort, the LSAY Y03 cohort, has been followed from 2003 through to 2005, and in each year young people at school were asked about any career advice they may have received during the year and how useful they perceived that advice to be.</i></p>

Section B: Interventions

<p>B.1 How can the intervention be described?</p>	<p>Individual guidance <i>Conversation with the career advisor.</i></p> <p>Group guidance <i>Group discussion, talk by the employer representative, talk by the TAFE or Uni representative, talk form the school's career advisor.</i></p> <p>Tools <i>Written material, on-line guidance.</i></p>
--	--

Section C: Groups in focus

C.1 What are the groups in focus?	Guidance of young in or before the transition from secondary to post secondary <i>Year 10,11 and 12.</i>
--	---

Section D: Place of delivery

D.1 Where does the guidance take place?	educational institution (please specify) <i>Career advice in secondary schools.</i>
--	--

Section E: National contexts

E.1 What is the national context of guidance in the project?	Anglo saxon countries outside Europe <i>Australian. 8 Different State or Territory - divided between three geographic zones. See page 31.</i>
---	--

Section F: Guidance professional/counsellor competence

F.1 If the project directly involves counsellors or guidance professionals: Do they have formal education in guidance?	Yes (please describe) <i>The guidance is part of school curriculum and involves career advisors.</i>
---	---

9 Appendiks 3: Referencer til kapitel 4 og 5: Syntesemuligheder og Syntese

I dette appendiks opregnes referencerne til de 39 undersøgelser, som i Kapitel 4 vurderes med hensyn til muligheder for syntesedannelse og som indgår i syntesen i kapitel 5.

- Astleitner, H., & Kriegseisen, G. (2005). Welche Auswirkungen haben verschiedene Arten von Berufsorientierungsunterricht? Eine quasi-experimentelle Felduntersuchung.. *Erziehung und Unterricht.*, 52(2), 138-145.
- Bergzog, T. (2006). Beruf fängt in der Schule an. Schülerbetriebspraktika in der Berufsorientierungsphase. *Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis*, 35(3), 28-31.
- Bergzog, T. (2008). Beruf fängt in der Schule an. Die Bedeutung von Schülerbetriebspraktika im Rahmen des Berufsorientierungsprozesses. Bonn: Bundesinstitut für Berufsbildung.
- Bishop, M. J., & White, S. A. (2008). The Clipper Project: Exploring whether Early Engagement through Web-Based Instruction Can Help Ease High School Students' College Transition. *Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice*, 9(3), 357-376.
- Borgen, J., Spord, & Lødding, B. (2009). Implementering av faget utdanningsvalg på ungdomstrinnet: Delrapport II fra prosjektet Karriereveiledning i overgangen mellom ungdomsskole og videregående opplæring. Oslo: NIFU STEP.
- Boyd, S., & McDowall, S. (2003.). Innovative pathways from secondary school gaining a sense of direction. Paper presented at the NZARE/AARE Conference 2003, Auckland.
- Boyd, S., & McDowall, S. (2004). Innovative Pathways from Secondary School: Where are the young people now? Wellington: NZARE.
- Bragg, D. D., & Ruud, C. M. (2007). Career Pathways, Academic Performance, and Transition to College and Careers: The Impact of Two Select Career and Technical Education (CTE) Transition Programs on Student Outcomes. In Brief. Urbana-Champaign, Illinois: University of Illinois.
- Brandstätter, H., Grillich, L., & Farthofer, A. (2002). Untersuchungsverlauf nach Untersuchungsberatung. *Journal of Educational Psychology*, 16(1), 15-28.
- Buland, T., & Havn, V. (2000). Evaluering av prosjektet "Bevisste utdanningsvalg", Delrapport IV, Fokus på elevene. Trondheim: SINTEF IFIM.
- Buland, T., & Havn, V. (2002). Tusen blomster i fullt flor?: evaluering av prosjektet "Delt rådgivningstjeneste" : delrapport III. Trondheim: SINTEF IFIM.
- Dellana, S. A., & Snyder, D. (2004). Student Future Outlook and Counseling Quality in a Rural Minority High School. *The High School Journal*, 88(1), 27-41.
- Doyle, J.W. (2001) The Effects of Career Decision-Making Workshops on the Career Uncertainty Scores of Adult Workers in Career Transition. Clemson SC: Clemson University

- Fowkes, K. M. (2007). An evaluation of career information system in secondary schools. Eugene: Graduate School of the University of Oregon
- Healy, C.C. (2001) A Follow-Up of Adult Career Counseling Clients of a University Extension Center. *Career Development Quarterly*, 49(4), 363-373
- Hepner, M. J. et. al. (2004) The Role of Problem-Solving Appraisal in the Process and Outcome of Career Counseling. *Journal of Vocational Behavior*, 65(2), 217-238.
- Hill, L. D. (2008). School strategies and the "college-linking" process: Reconsidering the effects of high schools on college enrollment. *Sociology of Education*, 81(1), 53-76.
- Hirschi, A., & Lage, D. (2008a). Using Accuracy of Self-Estimated Interest Type as a Sign of Career Choice Readiness in Career Assessment of Secondary Students. *Journal of Career Assessment*, 16(3), 310-325.
- Hirschi, A., & Lage, D. (2008b). Increasing the career choice readiness of young adolescents: An evaluation study. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 8(2), 95-110.
- Jones, L. K., Sheffield, D., & Joyner, B. (2000). Comparing the Effects of the Career Key with Self-Directed Search and Job-OE among Eighth-Grade Students. *Professional School Counseling*, 3(4), 238-247.
- Kracke, B. (2006). Was tun nach dem Abi? Die schulische Vorbereitung auf die Studium und Berufswahl aus der Sicht von GymnasiastInnen in der Sekundarstufe II. *Diskurs Kindheits- und Jugendforschung*, 1(4), 533-549.
- Kracke, B., Olyai, N., & Wesiger, J. (2008). Stand der Berufswahl und Qualität des berufsbezogenen Explorationsverhaltens im Jugendalter. *Erziehung und Unterricht*, 55(1), 51-60.
- Krumboltz, J. D., Vidalakis, N., & Tyson, J. (2000). Virtual Job Experience: Try before You Choose. New Orleans: Paper presented at the Annual Meeting of the American Research Association.
- Lapan, R. T., Aoyagi, M., & Kayson, M. (2007). Helping Rural Adolescents Make Successful Postsecondary Transitions: A Longitudinal Study. *Professional School Counseling*, 10(3), 266-272.
- Lapan, R. T., Tucker, B., Kim, S. K., & Kosciulek, J. F. (2003). Preparing Rural Adolescents for Post-High School Transitions. *Journal of Counseling & Development*, 81(3), 329-342.
- Lekes, N., & et al. (2007). Career And Technical Education Pathway Programs, Academic Performance, And The Transition To College And Career. Crookston: National Research Center for Career and Technical Education, University of Minnesota.
- Lovén, A. (2000). Kvalet inför valet om elevers förväntningar och möten med vägledare i grundskolan. Malmö: Institutionen för Pedagogik, Malmö Högskola.
- Matthes, Y., & Marx, H. (2000). Evaluation eines Entscheidungstrainings zur Laufbahnwahl in der gymnasialen Oberstufe. *Journal of Educational Psychology*, 14(2-3), 137-145.
- Maxwell, N. L. (2001). Step to college: Moving from the high school career academy through the 4-year university. *Evaluation Review*. Vol 25(6), Dec 2001, pp. 619-654, 25(6), 619-654.
- Maxwell, N. L., & Rubin, V. (2000). High School Career Academies: A Pathway to Educational Reform in Urban School Districts? Kalamazoo, Michigan: W.E. Upjohn Institute for Employment Research.
- Maxwell, N. L., & Rubin, V. (2001). Career Academy Programs in California: Outcomes and Implementation. CPRC Report. Kalamazoo, Michigan: W.E. Upjohn Institute for Employment Research.

- McIlveen, P. & Patton, W. (2008) An interpretative phenomenological analysis of adult clients' experience of My Career Chapter. *Australian Journal of Career Development*, 17(3), 51-62
- McWhirter, E. H., Crothers, M., & Rasheed, S. (2000). The effects of high school career education on social–cognitive variables. *Journal of Counseling Psychology*, 47(3), 330-341.
- Mehlbye, J., Hagensen, P., & Halgreen, T. Et frit valg? Unges overgang fra grundskolen til ungdomsuddannelserne. (2000). København: Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut.
- Mittendorff, K., Jochems, W., Meijers, F., & den Brok, P. (2008). Differences and Similarities in the Use of the Portfolio and Personal Development Plan for Career Guidance in Various Vocational Schools in The Netherlands. *Journal of Vocational Education and Training*, 60(1), 75-91.
- Multon, K. D.; Wood, R.; Heppner, M. J.; Gysbers, N. C. (2007) A Cluster-Analytic Investigation of Subtypes of Adult Career Counseling Clients: Towards a Taxonomy of Career Problems. *Journal of Career Assessment* 15(1), 66-86
- Rothman, S., & Hillman, K. (2008). Career Advice in Australian Secondary Schools: Use and Usefulness. *Longitudinal Surveys of Australian Youth*. Canberra: Australian Council for Educational Research.
- Ryken, A. E. (2006). "Goin' Somewhere": How Career Technical Education Programs Support and Constrain Urban Youths' Career Decision-Making. *Career and Technical Education Research*, 31(1), 49-71.
- Schütte, M., & Schlausch, R. (2008). Zur Wirkung von kooperativen Angeboten der Berufsorientierung auf die Berufswahlreife. Ergebnisse einer fragebogengestützten Evaluationsstudie an allgemein bildenden Schulen in Bremen und Niedersachsen. *Zeitschrift für Berufs- und Wirtschaftspädagogik*, 104(2), 215-234.
- Smith, D., & et al. (2005). A systematic literature review of research (1988-2004) into the impact of career education and guidance during Key Stage 4 on young people's transitions into post-16 opportunities .London: EPPI-Centre, Social Science Research Unit, Institute of Education, University of London.
- Strohm, D. A. (2008). The impact of a cognitive information processing intervention on dysfunctional career thoughts and vocational identity in high school students. Manhattan, Kansas: Kansas state University.
- Teuscher, U. (2003). Evaluation of a Decision Training Program for Vocational Guidance. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 3(3), 177-192.
- Turner, S. L., & Lapan, R. T. (2005). Evaluation of an Intervention to Increase Non-Traditional Career Interests and Career-Related Self-Efficacy Among Middle-School Adolescents. *Journal of Vocational Behavior*, 66(3), 516-531.
- Vilhjalmsdottir, G. (2007). Outcomes of two different methods in careers education. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 7(2), 97-110.
- WestEd, & Mpr. (2002). California School-to-Career: Helping Students Make Better Choices for Their Future. Final Evaluation Report. Berkeley: WestEd & MPR Associates.

10 Appendiks 4: Abstracts af alle undersøgelser omtalt i kapitel 4 og 5

2251621

Astleitner, H., & Kriegseisen, G. (2005). Welche Auswirkungen haben verschiedene Arten von Berufsorientierungsunterricht? Eine quasi-experimentelle Feldstudie. *Erziehung und Unterricht*, 52(2), 138-145.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra grundskolen til ungdomsuddannelse.

I studiet undersøges effekten af tre forskellige erhvervsvejledninger på beslutningskompetencen i forhold til karrierevalg hos en gruppe 7. klasses elever. Vejledningen kan enten være 1) integreret i de almindelige skolefag, 2) et ekstra skolefag eller, 3) et projekt.

Kontekst: Østrig

Forskningsdesign: Studiet anvender et kvasiexperimentelt design.

Forskningsmetode: Samplet består af 181 7. klasses elever, som deles op i tre grupper. Hver gruppe modtager én form for vejledning henover en periode på 3 måneder. Eleverne måles i før- og eftertests på deres beslutningskompetence ved hjælp af spørgeskemaer og en psykologisk test (Seifert & Stangl 1986). Data analyseres med MANCOVA.

Forskningsresultat: Studiet viser, at de forskellige programmer ikke kan siges at have signifikante effekter på beslutningskompetencen hos eleverne. Effekten kan derimod siges at være afhængig af den instruktion læreren giver, hvilke elevtyper der findes i klassen og hvilket samspil eleverne har.

2302465

Bergzog, T. (2008). *Beruf fängt in der Schule an. Die Bedeutung von Schülerbetriebspraktika im Rahmen des Berufsorientierungsprozesses*. Bonn: Bundesinstitut für Berufsbildung.

2302614

Bergzog, T. (2006). *Beruf fängt in der Schule an. Schülerbetriebspraktika in der Berufsorientierungsphase*. *Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis*, 35(3), 28-31.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra grundskolen til ungdomsuddannelse.

Overordnet set spørges der i studiet til hvordan erhvervspraktik er konstrueret i skolen (Hauptschule og Realschule) og yderligere, hvordan den influerer på elevernes senere uddannelses- og karrierevalg.

Kontekst: Tyskland

Forskningsdesign: Tværsnitsdesign, viewsstudie.

Forskningsmetode: I studiet anvendes der data fra de tre delstater Niedersachsen, Nordrhein-Westfalen og Baden-Württemberg, og ved at se på disse data vil man undersøge betydningen af erhvervspraktik. Ved hjælp af spørgeskemaer indsamles data fra 976 virksomheder og 2546 elever. Ved hjælp af kvalitative interview indsamles data fra 45 elever, 39 lærere, 19 vejledere for lærlinge og 19 lærlinge. Kvantitative data analyseres ved at anvende deskriptiv statistik. Kvalitative data analyseres ved tolkning af det transskriberede materiale.

Forskningsresultat: På baggrund af analysen finder forfatteren, at erhvervspraktik har en stor indflydelse på de studerendes meningsdannelse, men erhvervs- og uddannelsesvejledningen skal generelt struktureres bedre for at have større effekt. Det er nødvendigt at kommunikere på nationalt plan om vejledningstilbudene for at skabe en ensartet indsats overfor eleverne. Erhvervspraktik skal ses som en del af den samlede vejledning og succes med erhvervspraktik afhænger af indstillingen til og samarbejdet omkring den mellem de forskellige agenter i vejledningsfeltet: skoler, lærere, elever og virksomheder.

2174075

Bishop, M. J., & White, S. A. (2008). The Clipper Project: Exploring whether Early Engagement through Web-Based Instruction Can Help Ease High School Students' College Transition. *Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice*, 9(3), 357-376.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse.

Hovedformålet med studiet er at undersøge om studerende, der tager et universitets (college) kursus før indskrivning på videregående uddannelse, vil tilpasse sig bedre på universitetet (college) end studerende, som ikke har taget et sådant kursus. Vejledningsindsatsen kaldes 'The Clipper Project' og består af online universitets kurser. De studerende kan gratis vælge mellem kemi 1, ingeniørvidenskab 1 eller engelsk 1.

Kontekst: USA

Forskningsdesign: Der anvendes i studiet et kvasi-eksperimentelt design til at undersøge effekten af deltagelse i Clipper-programmet.

Forskningsmetode: I studiet deltog i alt 152 college studerende og 155 high school studerende i Clipper-programmet. Med både kvantitative og kvalitative metoder undersøges effekten af dette program. Data indsamles m spørgeskemaer, ved at se på fremmødeprotokoller og ved at holde samtaler med studerende fra både high school og college. Data analyseres med statistiske metoder, ved at se på korrelationer i data.

Forskningsresultat: Analysen viser, at de studerende, der deltog i online kursus før studentereksamen rapporterede, at de havde lettere ved at tilpasse sig college i deres første semester end deres medstuderende.

Studerende, der deltog i online sessioner, der omfattede en blanding af high school og college studerende, synes at have en ekstra fordel, muligvis fordi de har lært mere af deres medstuderende om hvad det vil sige at være collestuderende. De studerende mente selv, at Clipper-programmet hjalp dem med at forberede sig fagligt og socialt til at gå på college.

2450766

Borgen, J., Spord, & Lødding, B. (2009). Implementering av faget utdanningsvalg på ungdomstrinnet: Delrapport II fra prosjektet Karriereveiledning i overgangen mellom ungdomsskole og videregående opplæring. Oslo: NIFU STEP.

Undersøgelsens formål: Obs: kun en mindre del af studiet er behandlet i dette abstract. Specielt kapitel 5 og 6 er i fokus.

I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra grundskolen til ungdomsuddannelse.

Studiet er en devaluering af faget 'uddanningsvalg', som er obligatorisk i Norge. 'Uddanningsvalg' indeholder 3 hovedområder, som henholdsvis beskæftiger sig med struktur og indhold i videre uddannelse og arbejdsliv; afprøvning af uddannelsesprogrammer; samt elevernes kortlægning af og refleksioner over egne valg. Man spørger i evalueringen til 1) organiseres karrierevejledningen sådan, at centrale intentioner om bedre karrierevejledningen gennem Kunnskapsløftet varetages? Og 2) hvilken rolle spiller programfag i forhold til valg af erhverv eller uddannelse?

Kontekst: Norge

Forskningsdesign: Studiet er designet som et kvalitativt casestudie.

Forskningsmetode: 'Uddanningsvalg' evalueres ved at foretage fokusgruppe interview med lærere, vejledere og elever fra fem skoler. Data fra fokusgruppeinterview analyseres kvalitativt med fokus på det, som 'træder frem' i materialet.

Forskningsresultat: Overordnet set konkluderes det, at parathed i forhold til at træffe beslutninger om uddannelsesvalg, sker i cirkulære processer. Derfor giver det mening, at beslutningstagning er et tema, der kan køre sideløbende i mange uddannelsesmæssige kontekster og aktiviteter. Derudover fremhæves det i evalueringen, at et curriculum med forskellige interventionsmetoder har divergerende effekt på eleverne. Nogle bliver mere afklarede, mens andre kommer til at tvivle på tidligere truffede beslutninger. Et element i faget, som kaldes 'arbejdsugen' og også i nogen grad afprøvning af videregående uddannelse, synes at have positive effekt på elevernes tilfredshed og afklaring og mest af alt, er det gavnligt for de svagere elever. I forhold til evaluering af fagets redskaber, får webbaserede tests og informationer fra hjemmesider god feedback, mens foldere og skriftligt materiale ikke kan vises at have nogen positiv effekt.

2301522

Boyd, S., & McDowall, S. (2003.). Innovative pathways from secondary school gaining a sense of direction. Paper presented at the NZARE/AARE Conference 2003, Auckland.

2504052

Boyd, S., & McDowall, S. (2004). *Innovative Pathways from Secondary School: Where are the young people now?* Wellington: NZARE.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse.

Formålet med studiet er at evaluere forskellige vejledningsprogrammer for elever i risikogrupper. De inkluderede programmer er: 'Advanced Studies Academies' på Linwood College, Christchurch, 'Academy Programme' på Aranui High School, Christchurch, 'Institute of Studies' på Western Heights High School, Rotorua, 'World of Work' and 'Sir Edmund Hillary and Outdoor Education and Tourism Studies Programmes' på Tongariro High School, Turangi, 'Gateway Programme' på Auckland Girls' Grammar School, 'Tertiary Pathways Programme' på Aorere College, Auckland; and 'Senior Integrated Programme' på James Cook High School, Auckland. Man ønsker at undersøge 1) Hvad der karakteriserer de effektive programmer, 2) Er programmet med til at fastholde eleverne i skolen, 3) Hjælper deltagelse i programmet med til elevernes overgang til videre studier eller arbejde? Hvordan sker det?

Kontekst: New Zealand

Forskningsdesign: Studiet kan karakteriseres som mixed-method, da der anvendes både spørgeskemaer og interview.

Forskningsmetode: Data indsamles med før- og eftertests på et sample bestående af 119 studerende, der befinder sig på 12.-14. årgang på skoler med høj social belastning (low decile schools). Der gennemføres interview i 3 faser, og de interviewede er både elever, personale på skolen, eksterne udbydere og forældre. Til analysen af de kvalitative interview, anvendes en induktiv tilgang i analysen af datamaterialet.

Forskningsresultat: Studiet viser, at i forhold til studerende i risikogrupper, er der ikke én rigtig måde at vejlede de unge i forhold til deres overgang til videre studier eller arbejde. En bred vifte af redskaber, så som individuel vejledning, besøg på arbejdspladser osv. har størst succes.

2207350

Bragg, D. D., & Ruud, C. M. (2007). *Career Pathways, Academic Performance, and Transition to College and Careers: The Impact of Two Select Career and Technical Education (CTE) Transition Programs on Student Outcomes.* In Brief. Urbana-Champaign, Illinois: University of Illinois.

2539617

Lekes, N., & et al. (2007). *Career And Technical Education Pathway Programs, Academic Performance, And The Transition To College And Career.* Crookston: National Research Center for Career and Technical Education, University of Minnesota.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse.

Overordnet undersøger man i studiet effektiviteten af CTE (career and technical education) i forhold til elevers overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse. CTE består af kurser, der giver point (credit) både på gymnasialt (high school) og universitets (college) niveau. Disse kurser skal lette elevernes overgang mellem de to uddannelsesniveauer. Undersøgelsen falder i to dele, hvoraf der i den første fokuseres på effektiviteten af 'CTE transition pathway' programmer i forhold til at give elever en integreret CTE- og akademisk uddannelse, at støtte overgang fra ungdoms- til videregående uddannelse, og at forberede eleverne til et vellykket arbejdsliv. I anden del af undersøgelsen undersøger man effekten af programmet retrospektivt på elever, som tidligere deltog i programmet og som nu er indskrevet på universitetet.

Kontekst: USA

Forskningsdesign: Kvantitativt, eksperimentelt med ikke-tilfældig allokering i grupper.

Forskningsmetode: Effektiviteten af CTE måles mellem elever, der er henholdsvis deltagere og ikke-deltagere i programmet. I studiets prospektive del undersøges 136 elever fra to regioner i USA, ved afgang fra grundskolen og nogle i followup. I studiets anden og retrospektive del, undersøges ca. 170 elever fra de samme regioner. Data indsamles primært med spørgeskemaer. Data undersøges for forskelle mellem CTE deltagere og ikke-CTE deltagere og der anvendes bl.a. logistisk regression og McNemar chi-square test.

Forskningsresultat: Overordnet set viser studiet, at CTE programmer, som sammensætter akademiske kurser, hvor high school sættes i forbindelse med college og arbejdsbaseret erfaring, har en positiv effekt på: 1) elevernes informationsniveau i forhold til karrieremuligheder og viden om hvordan de kan opnå deres mål. 2) Elevernes mål og planer 3) Elevernes opnåede karakterer eller opnåede certifikater i college. Men CTE programmet kan ikke vises at højne elevernes uddannelsesmæssige ambitioner, indskrivning i college eller indskrivning på fag i college.

2253702

Brandstätter, H., Grillich, L., & Farthofer, A. (2002). Studienverlauf nach Studienberatung. *Journal of Educational Psychology*, 16(1), 15-28.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse.

Overordnet set er formålet med studiet at undersøge effekten af et vejledningsprogram, der er igangsat af Linz Universitet. Vejledningen består af tests, der skal vise hvordan den enkelte studerende hører sammen med den samlede gruppe af studerende, der har samme faglige interesser, fx i forhold til faglige interesseområder og faglige kompetencer. Studiets formål er for det første at undersøge effekten hos interventionsgruppen versus kontrolgruppen hos de studerende, der dimmitterede i 1997. For det andet ønsker man at undersøge effekten af vejledningsprogrammet på målene 'færdiggørelse' eller 'frafald', på den gruppe studerende, der dimmitterede fra Oberösterreich gymnasier mellem 1991 og 1994 og blev indskrevet på Linz Universitet.

Kontekst: Østrig

Forskningsdesign: Kvantitativt, eksperimentelt med ikke-tilfældig allokering i grupper.

Forskningsmetode: Studiet er en kvantitativ tværnsnits undersøgelse af studerende, der har deltaget i et vejledningsprogram (dimitterende fra gymnasier i 1997 og universitetsstuderende i perioden 1991-1994) versus to kontrolgrupper på både gymnasie- og universitetsniveau. Data består af spørgeskemadata og karakteropgørelser fra samplet. Data analyseres ved at anvende Cox regressions model.

Forskningsresultat: Analyserne viser, at deltagelse i vejledningprogrammet har en positiv effekt på flere områder, bl.a. på de studerendes karakterer og på flere sociale parametre. Mandlige deltagere i interventionen færdiggør deres studier tidligere, hvilket er positivt påvirket af vejledningsprogrammet. Frafaldsrisikoen er endvidere lavere for universitetsstuderende, der har deltaget i vejledningen end ikke-deltagere.

2450770

Buland, T., & Havn, V. (2000). Evaluering av prosjektet "Bevisste utdanningsvalg", Delrapport IV, Fokus på elevene. Trondheim: SINTEF IFIM.

2450773

Buland, Trond; Havn, Vidar (2002). Tusen blomster i fullt flor?: evaluering av prosjektet "Delt rådgivningstjeneste" : delrapport III. Trondheim: SINTEF IFIM.

Undersøgelens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra grundskolen til ungdomsuddannelse.

Studiet er en delrapport af evalueringen af projektet 'Bevidste uddannelsesvalg'. Det overordnede mål med dette projekt er, at hjælpe unge mennesker til at træffe bevidste uddannelse valg uafhængige af traditionelle kønsroller, og at bidrage til at skabe et arbejdsmarked, der er mindre præget af den traditionelle kønsopdeling. Projektet er udført i fire pilot amter (fylkekommuner): Møre og Romsdal, Oppland, Oslo, og Rogaland. Formålet med denne delrapport er, at få et billede af elevernes erfaringer med forskellige initiativer, og at se på hvordan disse initiativer har påvirket eleverne i deres beslutninger og i deres hverdag og skoleliv. Der fokuseres i evalueringen på vejledningens oplevelsestiltag (elevernes oplevelser med forskellige erhverv) og informationstiltag (elevernes møde med særlige rollemodeller og informanter).

Kontekst: Norge

Forskningsdesign: Studiet er et mixed-methods studie, der anvender en etnografisk tilgang.

Forskningsmetode: Der ses på de to interventioner: oplevelsestiltag og informationstiltag, ud fra et materiale bestående af spørgeskemaer fra 91 elever og ved yderligere at inddrage lærererfaringer. Der anvendes spørgeskemaer og interview til at generere data.

Forskningsresultat: Dette projekt viser sig ikke at være i stand til at medføre en hurtig effekt på valget af utraditionelle karriereveje blandt eleverne i grundskolens ældste klasser. Det skyldes, at alternative og utraditionelle beslutninger er del af nogle meget langsigtede processer, som ikke så let kan influeres. En langsigtet indsats, som starter i den tidlige skolealder, kan måske bidrage til utraditionelle karrierevalg. Det faktum, at mange elever allerede har foretaget deres karrierevalg i 8. klasse, støtter dette argument. Forfatterne erkender, at det er en løbende proces at foretage uddannelsesvalg. Det er vigtigt at forstå de unge, for at kunne skræddersy interventioner til dem.

2251692

Dellana, S. A., & Snyder, D. (2004). Student Future Outlook and Counseling Quality in a Rural Minority High School. *The High School Journal*, 88(1), 27-41.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse.

Overordnet set er studiets formål at undersøge, om kvaliteten af skolens vejledning påvirker en elevs fremtidsperspektiver, dvs. om vejledningen gør at eleven bliver mere selvsikker i forhold til deres arbejdsmæssige fremtid. Dette spørgsmål undersøges ved at se på elevens opfattelse af vejledningens kvalitet, set i forhold til variable i gruppen af elever såsom race, køn og karakterer og ved at se på hvilke problemer eleverne peger på i skolens vejledning.

Kontekst: USA

Forskningsdesign: Studiet anvender kvantitativt design og kan karakteriseres som et viewsstudie.

Forskningsmetode: Et sample på 447 elever undersøges ved hjælp af spørgeskemaer i forhold til de to hovedemner: vejledningens kvalitet og elevernes fremtidsperspektiver. Variablerne i datasættet fortolkes ved hjælp af faktoranalyse.

Forskningsresultat: I studiet finder man frem til forskellige korrelationer mellem individuelle forskelle og opfattelser af vejledning. Først og fremmest fremhæves det, at elever, som har højere karakterer i kommunikations- og naturfag, og som var mere tilfredse med kvaliteten af vejledningen og lærerstøtten, havde mere positive fremtidsperspektiver. I forhold til kvaliteten af vejledningen og lærerstøttende vejledning, var piger mere tilfredse med vejledningen end drenge, hvilket også gjorde sig gældende for elever med højere karakterer i matematik og kommunikation. Desuden angav elever med lavere karakterer i kommunikation et større behov for generel tid til vejledning end elever med højere kommunikationskarakterer.

Supplerende resultater viser – specielt i forhold til kvaliteten af vejledningen – at piger oftere end drenge havde det ubehageligt ved at tale med en vejleder. Drenge angav oftere end piger, at vejlederne ikke var godt nok informerede. Endelig var senior-elever mere tilfredse med mængden af vejledning end freshmen-eleverne. Der blev ikke fundet forskelle i fremtidsperspektiver eller opfattelser af vejledningens kvalitet på baggrund af etniske forskelle.

2253685

Doyle, J.W. 2001. The effects of career decision-making workshops on the career uncertainty scores of adult workers in career transition. Bell & Howell Information and Learning Company. Dissertation, The Graduate School of Clemson University.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med voksne i beskæftigelse.

I dette studie undersøges effekten af informerende vejledningsworkshops, der har som formål at vise klienterne vigtigheden af beslutningskompetencer i forhold til karrierevalg. De vejledte undersøges via målered-

skabet 'Career Uncertainty Score'. Der opstilles hypoteser, der skal be- eller afkræfte effekten på deltageres Career Uncertainty Score og effekten i forhold til deltageres køn, alder og uddannelsesniveau.

Kontekst: USA.

Forskningsdesign: Kvantitativt, eksperimentelt med ikke-tilfældig allokering i grupper.

Forskningsmetode: Studiet arbejder med eksperimentel- og kontrolgruppe. Data består af spørgeskemaer, der er blevet besvaret før og efter vejledningsindsatsen. Alle deltagere i samplet er blevet fyret og står om kort tid uden job. Eksperimentelgruppen deltager i 6 vejledningsworkshops, og begge grupper måles i før- og eftertest. Data analyseres for samvarians ved at se på vejledningen som uafhængig variabel og karriereusikkerhed som den afhængige variabel.

Forskningsresultater: Studiet finder, at der kan påvises en signifikant forskel mellem eksperimentel- og kontrolgruppe, hvilket vil sige at vejledningen har en effekt på de vejledtes Career Uncertainty Score. Derimod kan nul-hypoteser angående køn, alder og uddannelsesniveau ikke afkræftes.

2247999

Fowkes, K. M. (2007). An evaluation of career information system in secondary schools. Eugene: Graduate School of the University of Oregon

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse. Studiet er en evaluering af de to komponenter OS (Occupation Sorts) og SKILLS, som indgår i CACGS (Computerassisted Career Guidance Systems) programmet CIS (Career Information System). Fokus er på effekten af programmerne hos en gruppe elever i forhold til køn, etnicitet og SES (Socio Economic Status). Der opstilles positive hypoteser til at måle effekten af vejledningen.

Kontekst: USA

Forskningsdesign: Kvantitativt, eksperimentelt med ikke-tilfældig allokering i grupper.

Forskningsmetode: Studiet er kvantitativt og benytter sig af eksisterende grupper, idet komponenterne OS og SKILLS i forvejen anvendes på to forskellige skoler. Derudover undersøges elever, der ikke har modtaget en vejledningsintervention endnu som kontrolgruppe. Effekten af programmerne undersøges ved hjælp af spørgeskemaer, der besvares af 219 gymnasieelever (high school). Data analyseres ved hjælp af statistiske metoder, der bruges bl.a. ANCOVA og MANVOCA til at sammenholde data.

Forskningsresultat: Overordnet set kan der ikke påvises nogen effekt af programmet. De fleste hypoteser opstillet i studiets formål kan ikke bekræftes, da hverken OS eller SKILLS medførte ændringer af elevernes selvsikkerhed i forhold til at vælge erhverv, forventninger til udbytte eller vanskeligheder i forhold til at vælge karriere. Færre deltagere end forventet indikerede, at de havde fået meget information om forskellige erhverv. Derudover viser det sig, at elever fra skole A med højere SES havde højere selvsikkerhed i forhold til at vælge erhverv, mens elever fra skole B med lavt SES havde flere problemer med beslutningskompetencer relateret til manglende informationer eller misledende informationer om erhverv. Samlet set modsiger dette studie resultater fra andre studier, som finder at CACGS er et brugbart vejledningsredskab

for unge, selvom det dog må bemærkes, at deltagere i de andre studier var udsat for CACGS interventioner over en længere tidsperiode.

2174733

Healy, C. C., 2001. A Follow-Up of Adult Career Counseling Clients of a University Extension Center. *The Career Development Quarterly*, 49, 363-373

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med voksne i beskæftigelse.

Studiets fokus er at se på emnet 'gennemførelse' i vejledningen af voksne klienter. Den konkrete vejledning består i enten et kort eller et længere forløb, der baseres på Healys (1990) tilgang, hvor vejledningen skal ses som et samarbejde mellem vejleder og klient, hvor man afdækker klientens evner, interesser, overbevisninger o.a., og analyserer de aktiviteter og tests, som vejledningen indebærer.

Kontekst: USA.

Forskningsdesign: Kvantitativt, eksperimentelt med ikke-tilfældig allokering i grupper.

Forskningsmetode: Gennemførelsesproblematikken undersøges i en followup evaluering, hvor sammenhængen mellem gennemførelse, klienters tilfredshed og bl.a. alder og køn undersøges.

Specifikt undersøges to vejledningsprogrammer og der anvendes et sample bestående af 181 tidligere klienter. Disse klienter svarer på forskellige spørgsmål angående deres oplevelse af vejledningsprogrammet over et telefoninterview. Data analyseres ved at se på samvarians af de forskellige kategorier i data.

Forskningsresultater: Forfatteren konkluderer at tilfredshed med vejledningen ikke viser nogen statistisk signifikans i forhold til gennemførelse, i forhold til hvilket af de to programmer den vejledte deltog i, eller i forhold til køn eller uddannelsesniveau. Det betyder, at man skal se på muligheden af at lave både kortere og længere forløb, hvor de voksne klienter selv er med til at definere, hvor meget vejledning de har brug for.

2174488

Heppner, M. J.; Lee, D.; Heppner, P. P.; McKinnon, L. C.; Multon, K. D.; Gysbers, N. C. 2004. The Role of Problem-Solving Appraisal in the Process and Outcome of Career Counseling. *Journal of Vocational Behavior* 65, 217-238

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med voksne i beskæftigelse.

Dette studie undersøger hvordan vejledningsklienters evne til problemløsning (problem-solving appraisal) influerer på vejledningsresultatet. Vejledningsindsatsen beskrives som indfølelse og holistisk i sin tilgang til klienterne.

Kontekst: USA.

Forskningsdesign: Studiet anvender et kvantitativt design med før- og eftertests.

Forskningsmetode: Effekten af vejledningen undersøges ved at se på før- og eftertests forskelle i forhold til klienternes problem-løsnings færdigheder. Samplet består af 151 vejledningsklienter, hvorpå man anvender før- og eftertests. Effekten af vejledningen undersøges ved at måle evnen til problemløsning i forhold til en række parametre, der omhandler både en ydre karriere-afklaring og de psykologiske kvaliteter hos den enkelte klient.

Forskningsresultater: Studiet viser positive resultater, både når man ser på sammenhængen mellem problem-løsnings færdigheder og selve relationen til vejlederen i vejledningssituationen, og på resultatet af vejledningen. Dvs. at en klient med gode evner til problemløsning har signifikant større sandsynlighed for at få bedre resultater i kraft af vejledningen, når man måler på både de psykologiske kvaliteter hos klienten og på hvordan klienten ser på karriere valg og hvorvidt de er parate til at skifte karriere.

2247886

Hill, L. D. (2008). School strategies and the "college-linking" process: Reconsidering the effects of high schools on college enrollment. *Sociology of Education*, 81(1), 53-76.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse. Formålet med dette studie er at finde forskellige skolestrategier i forhold til elevernes indskrivning på universitetet (college) og undersøge hvordan de påvirker eleverne. Med skolestrategier forstås de måder, hvorpå/med hvilke ressourcer man fra gymnasialt niveau (high school) forsøger at lette overgangen fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse. Det undersøges også om de forskellige skolestrategier kan siges at have forskellig effekt i forhold til elevernes forskellige etniske og socioøkonomiske (SES) baggrunde.

Kontekst: USA

Forskningsdesign: Studiet er et kvantitativt kohorte studie.

Forskningsmetode: I dette studie anvendes data fra 'High School Effectiveness Study (HSES)'. Datasættet indeholder oplysninger om 1354 elever og 188 skoler og er både tværnsnits- og longitudinelt. Datasættet undersøges ved at anvende latent klasseanalyse for at finde frem til forskellige skole strategier og derefter en to-niveau multinomial hierarkisk generaliserende lineære model, for at sammenholde skole strategier med college indskrivning. Skolestrategier fremanalyseres ved at se på de ressourcer skolerne stiller til rådighed for eleverne og ved at se på de normer og værdier, som på den enkelte skole er knyttet til karrierevejledning.

Forskningsresultat: Ud fra datasættet fremanalyseres tre forskellige skolestrategier: 'Den traditionelle strategi', som kendetegnes ved begrænsede ressourcer og et begrænset engagement i forhold til at facilitere adgang til ressourcer blandt elever og deres familier. 'Clearinghouse strategien', som kendetegnes ved gode ressourcer i forhold til at planlægge forløb på videregående uddannelser, men begrænset engagement i at distribuere ressourcer, som kan hjælpe elever og deres forældre i overgangen fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse. 'Formidler strategien (org. broker)', som kendetegnes ved gode ressourcer og et stærkt engagement i forhold til at give elever og deres familier adgang til disse ressourcer; og derudover at

skolen netop fremtræder som en indflydelsesrig formidler i overgangsprocessen fra ungdomsskole til videregående uddannelse. Resultaterne viser, at de strategier skolerne anvender til at hjælpe med at eleverne navigere i overgangsprocessen til universitetet, viser forskellige resultater i forhold til elevernes indskrivning på universitetet. Skoler, der engagerer sig i at skabe lige adgang til ressourcer, viser sig mere effektive i forhold til indskrivning på videregående uddannelse. Ressourcer er vigtige for overgangsvejledningen, men facilitering af denne vejledning handler også om meget mere end ressourcer.

2174059

Hirschi, A., & Läge, D. (2008a). Using Accuracy of Self-Estimated Interest Type as a Sign of Career Choice Readiness in Career Assessment of Secondary Students. *Journal of Career Assessment*, 16(3), 310-325.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra grundskolen til ungdomsuddannelse.

Formålet med studiet er at undersøge Hollands 'interest inventory' model (RIASEC) på en gruppe elever og se på relationen mellem selvbevidsthed og parathed i forhold til karrierevalg. Der opstilles hypoteser omkring effekten af vejledningen i tilknytning til et studie af Healy & Mourton (1983). Hypoteserne omhandler faktoren 'interesse profil' i tilknytning til faktorer som parathed i forhold til karrierevalg, karriereforventninger, køn, alder og karakterer.

Kontekst: Schweiz

Forskningsdesign: Studiet har et kvantitativt design.

Forskningsmetode: Studiets formål undersøges på et sample bestående af 350 7.klasses elever. Data indsamles ved hjælp af spørgeskemaer baseret på bl.a. Hollands RIASEC model (1980). Disse data analyseres ved brug af korrelationsanalyser.

Forskningsresultat: På baggrund af dataanalysen finder man frem til forskellige korrelationer mellem de faktorer, der er undersøgt i samplet. Forventningen om at piger ville vise mere selvbevidsthed kunne ikke påvises i data. Ligeledes kunne forventningen om at ældre elever ville vise bedre selv-vurdering end yngre, ikke påvises. Kun den rigtige vurdering af ens første interesse type kunne relateres til elevens karrierevalgsparathed.

Elever med forskellige interesser er bedre til at vurdere deres interessetype, hvilket var et forventet resultat og kan relateres til Healy & Mourtons' resultater (1983). Det betyder, at rigtigheden i forhold til at vurdere sig selv, hovedsagligt er knyttet til bestemte evner og viden i karrierevalg, som fx at være klar omkring ens egne interesser, evner, værdier, at have evner til at vælge karriere og viden om ens muligheder.

2247754

Hirschi, A., & Läge, D. (2008b). Increasing the career choice readiness of young adolescents: An evaluation study. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 8(2), 95-110.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra grundskolen til ungdomsuddannelse.

I studiet indgår et vejledningsforløb, der er baseret på en teoretisk tilgang til vejledning kaldet Cognitive Information Processing (CIP). Formålet med studiet er at undersøge effekter af vejledningen ved at se på målene 'student career decidedness', 'career planning', 'career exploration' og vocational identity' før og efter vejledningen.

Kontekst: Schweiz

Forskningsdesign: Kvantitativt, eksperimentelt med ikke-tilfældig allokering i grupper.

Forskningsmetode: Studiet er et kvasi-eksperimentelt studie, hvor der anvendes interventions- og kontrolgruppe. Studiets formål undersøges på et sample bestående af 334 elever, fra fem forskellige skoler (2 skoler er interventionsskoler og 3 er kontrolskoler). Effekten af vejledningen undersøges ved hjælp af spørgeskemaer, som besvares før og efter interventionen. Data fra spørgeskema analyseres med MANOVA (multivariat analyse af varians).

Forskningsresultat: Overordnet set viser resultaterne, at der ikke var nogen forskel imellem interventions- og kontrolgrupper før vejledningsindsatsen, men at der er signifikante forskelle imellem grupperne efter interventionen, idet interventionsgruppen samlet set scorede højere på alle effektmål end kontrolgruppen. Der findes ikke nogen forskelle på effektmålene imellem interventionsgrupperne. Alt i alt konkluderes det i studiet, at deltagerne i interventionen viste betydelige stigninger i forhold til kontrolgruppen på de afhængige mål 'career decidedness', 'career planning', 'career exploration' og 'vocational identity'.

2174835

Jones, L. K., Sheffield, D., & Joyner, B. (2000). Comparing the Effects of the Career Key with Self-Directed Search and Job-OE among Eighth-Grade Students. *Professional School Counseling*, 3(4), 238-247.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra grundskolen til ungdomsuddannelse.

I studiet undersøges effekten af Career Key (CK) i forhold til to andre karriereorienterede vejledningsinterventioner. Interventionerne er alle klasserumsaktiviteter, som forløber over to dage og hovedformålet er interesseafklaring i forhold til karriereveje. I studiet spørges der til hvorvidt CK, som er konstrueret af den ene forfatter L.K. Jones, er mere effektivt end andre karriereudviklingsredskaber, ved at undersøge effekten af redskabet på en gruppe af 8. klasser. Elevernes bedømmelser sammenlignes med bedømmelser fra andre elever, som anvender vejledningsredskaberne 'Self-Directed Search' (SDSCE) og 'Job-O Enhanced' (Job-OE).

Kontekst: USA

Forskningsdesign: Kvantitativt, eksperimentelt med ikke-tilfældig allokering i grupper.

Forskningsmetode: Et sample på 201 8.klasses elever deles i 4 grupper, en kontrolgruppe, en gruppe som modtager 'Self-Directed Search Career Explorer' (SDSCE), en gruppe som modtager 'The Judgement of Oc-

cupational Behaviour-Oriented Enhanced Job-OE' og en gruppe som modtager 'Career Key' (CK). Data indsamles ved hjælp af spørgeskemaer, som analyseres med statistiske analyseredskaber (ANOVA).

Forskningsresultat: Det konkluderes, at CK, i sammenligning med de andre vejledningsinterventioner, er en effektiv, passende og billig måde at facilitere udforskning af karrieremuligheder, specielt når den efterfølges af specifikke muligheder for at undersøge de karrierer, der forslås eleverne ud fra deres testresultater.

2302565

Kracke, B. (2006). Was tun nach dem Abi? Die schulische Vorbereitung auf die Studien- und Berufswahl aus der Sicht von GymnasiastInnen in der Sekundarstufe II. *Diskurs Kindheits- und Jugendforschung*, 1(4), 533-549.

Undersøgelsens formål: Obs: kun en mindre del af studiet er behandlet i dette abstract.

I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse.

I studiet undersøges det hvordan skoler faciliterer overgangen fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse/erhvervsuddannelse ud fra elevernes perspektiver. Der ses på karrierefremmende aktiviteter ud fra elevernes evaluering af disse.

Kontekst: Tyskland

Forskningsdesign: Kvantitativt viewsstudie.

Forskningsmetode: Der indsamles data på et sample på 264 elever på 11. klasses niveau fra Thüringen ved at indsamle spørgeskemaer. I spørgeskemaet spørges der til elevernes karriereplaner, karriereudforskning og karrierefremmende aktiviteter i skolen og elevernes bedømmelse af disse. Data analyseres med statistiske metoder og to-faktor variansanalyse.

Forskningsresultat: På baggrund af data konkluderes det, at elever på ungdomsuddannelse er en meget heterogengruppe i forhold til deres videre uddannelses/karriereplaner. Derfor har eleverne også brug for forskellige former for vejledning. På det undersøgte klassestrin er der stadig mange usikre elever – kun ca. halvdelen af eleverne har planer om videre uddannelse – og det er nødvendigt at identificere elevernes forskellige behov, for at kunne igangsætte den rigtige indsats. Samlet set er mange elever interesseret i at søge information om deres muligheder, men piger er mere engagerede end drenge. Den måde vejledningen er struktureret på, giver ikke eleverne mulighed for individuelle oplevelser. Den selvbevidsthed, som opstår i kraft af et praktikophold, opfølges ikke ordentligt i samspil med andre elever eller læreren.

2248046

Kracke, B., Olyai, N., & Wesiger, J. (2008). Stand der Berufswahl und Qualität des berufsbezogenen Explorationsverhaltens im Jugendalter. *Erziehung und Unterricht*, 55(1), 51-60.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse.

Formålet med dette studie er at evaluere en vejledningsintervention (bestående af 3 kvarters gruppevejledning med en vejleder og derefter 3 kvarters individuel udforskning) på et vejledningscenter. Der stilles to spørgsmål: 1) Søger eleverne information på forskellige måder afhængigt af hvor sikre de er på fremtidige karriereforløb? 2) Får elever, som er henholdsvis sikre og usikre på deres valg, forskelligt udbytte af informationerne fra vejledningscentrene?

Kontekst: Tyskland

Forskningsdesign: Studiet har et kvantitativt design med før- og eftertests af én gruppe.

Forskningsmetode: Fra et sample bestående af 110 elever fra 9. og 10. klasse (svarende til det tyske gymnasiale niveau) indsamles data før og efter vejledningen ved hjælp af spørgeskemaer. Data analyseres ved hjælp af samvariansanalyse (MANOVA).

Forskningsresultat: Vejledning af elever, ligegyldigt hvilken type vejledning der er tale om, skal primært hjælpe elever til at blive afklarede omkring hvilken type profession de skal vælge i relation til deres interesser og evner. Data viser, at eleverne bruger vejledningssessionerne og deres besøg på vejledningscentrene forskelligt, afhængigt af hvor sikre de er på deres karrierevalg. Elever, som er sikre på deres videre uddannelse søger mere specifik information om deres ønskede uddannelse, mens elever, som er usikre søger mere generel information om forskellige uddannelser. Information om karriereveje må derfor være adækvat og præcis, samt formidles på en måde, der gør vejledningen relevant for den enkelte elev.

2208165

Krumboltz, J. D., Vidalakis, N., & Tyson, J. (2000). Virtual Job Experience: Try before You Choose. New Orleans: Paper presented at the Annual Meeting of the American Research Association.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse.

Studiet undersøger effekten af vejledningsredskabet VJE (Virtual Job Experience). VJE er et interaktivt computer jobsimuleringsredskab, som stiller eleverne realistiske opgaver og problemstillinger knyttet til konkrete stillingstyper. Specifikt undersøges effekten af at anvende VJE i forhold til andre interventioner. Data indsamles via spørgeskema på et sample bestående af 94 elever, der deltog i tre sommerskolekurser.

Kontekst: USA

Forskningsdesign: Kvantitativt, eksperimentelt med ikke-tilfældig allokering i grupper.

Forskningsmetode: Eleverne i undersøgelsen var inddelt i tre grupper, en hvor eleven arbejdede alene ved en computer, en hvor to elever arbejdede ved en computer og en, hvor en gruppe på 3-8 elever arbejder med en computer, idet computeren projekteres. To af interventionerne foregik via cd-rom og en via skriftlige handouts. Alle interventioner havde stillingen som 'account executive' (svarende til kundekonsulent) som konkret eksempel på en jobposition. VJE var den ene virtuelle intervention, mens Moving On Up var den anden. VJE er en reel jobsimulering med feedback fra chefen og skuespillere, som agerer medarbejde-

re, mens Moving On Up er en virtuel guide i hvordan man får gode jobs og udnytter jobmuligheder på arbejdsmarkedet. Det skriftlige materiale bestod af forskellige cases, der beskriver reklameindustrien generelt, samt nødvendige kvalifikationer indenfor dette felt. Data analyseres ved hjælp af kvantitative metoder.

Forskningsresultat: Med forbehold for manglende longitudinale data konkluderes det, at den interaktive computermedierede jobsimulering VJE virker bedst. Eleverne, som anvendte VJE i små grupper viste større lyst til at arbejde som account executive end kontrolgrupperne. For de elever, som arbejdede alene, havde kontrolmaterialet dog en større effekt. Men samlet set havde VJE redskabet en bedre effekt på elevernes karriereplanlægning end kontrolmaterialet. De punkter, som bidrog mest signifikant til dette resultat var svarene "Jeg kunne godt lide at bruge det eksperimentelle pædagogiske materiale" og "Jeg vil gerne bruge lignende materiale til at udforske flere karrieremuligheder".

2207850

Lapan, R. T., Tucker, B., Kim, S. K., & Kosciulek, J. F. (2003). Preparing Rural Adolescents for Post-High School Transitions. *Journal of Counseling & Development*, 81(3), 329-342.

2207416

Lapan, R. T., Aoyagi, M., & Kayson, M. (2007). Helping Rural Adolescents Make Successful Postsecondary Transitions: A Longitudinal Study. *Professional School Counseling*, 10(3), 266-272.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse.

Overordnet set vurderes effekten af STOWA (School-to-Work Opportunities Act). I det første studie evalueres effektiviteten af curriculære strategier og emotionel instrumentel støtte anbefalet af STOWA, som forberedelse af overgang efter gymnasiet (high school). I det andet studie testes det om high school seniors (elever på ældste årgang i ungdomsuddannelse) forspring i udviklingen af karriereplaner hos resulterede i bedre overgangsauscomes tre år efter de dimmitterede fra high school. STOWA-programmet består af tre komponenter: 1) skolebaserede læringsaktiviteter, hvor der skabes en bevidsthed omkring karriereforløb hos eleverne og hvor karrieremuligheder udforskes 2) arbejdsplads baserede læringsaktiviteter, hvor eleverne får mulighed for at få erfaringer med ønskede jobs og 3) samlende aktiviteter, hvor eleverne matches til relevante arbejdsbaserede læringsmiljøer.

Kontekst: USA

Forskningsdesign: Kvantitativt, eksperimentelt med ikke-tilfældig allokering i grupper, samt en kohortetilgang.

Forskningsmetode: Undersøgelsen udføres med henholdsvis en interventions- og en kontrolgruppe. 256 elever deltog i undersøgelsens første del. 87 elever deltog i studiets anden og longitudinale del tre år efter. Datamaterialet er indsamlet via spørgeskemaer.

Data analyseres ved hjælp af deskriptiv statistik, regressionsanalyse, hierarkisk multipel regressionsanalyse (1. studie) og strukturelle lignings modelanalyser (2. studie).

Forskningsresultat: At beskæftige sig med udviklingen af ens karriereplaner og overgangen til videregående uddannelse betyder, at eleverne har tendens til flere målbare fordele i deres unge voksenalder. Bedre udvikling af karriereplaner i de ældste årgange betyder, at flere har succesfulde overgange og større tilfredshed med livet generelt, tre år efter dimission fra ungdomsuddannelsen (high school). Kombinationen af holdbaseret undervisning og afprøvning af forskellige arbejdsplader, kan resultere i mere tilfredse elever. Elever, der har deltaget i interventionen er mere tilbøjelige til at ønske videregående uddannelse og til at have opnået højere uddannelsesniveau tre år efter vejledningsinterventionen.

2246625

Lovén, A. (2000). Kvalet inför valet om elevers förväntningar och möten med vägledare i grundskolan. Malmö: Institutionen för Pedagogik, Malmö Högskola.

Undersøgelsens formål: Obs: kun en mindre del af studiet er behandlet i dette abstract.

I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra grundskolen til ungdomsuddannelse.

Overordnet set er emnet for dette studie vejledningssamtaler, som gennemføres de i 9. klasse i Sverige. Der spørges til hvad eleverne synes om vejledningssamtaler, hvordan det influerer på deres udgangspunkt for at vælge uddannelse og på deres forventninger til outcome.

Kontekst: Sverige

Forskningsdesign: Studiet har et mixed-methods design.

Forskningsmetode: Data indsamles med flere metoder på fire skoler med forskellig geografisk og social profil. 93 elever besvarer spørgeskemaer før og efter vejledningen. Kvalitative interviews gennemføres med otte elever før og efter vejledningen. Kvalitative interviews gennemføres med fire vejledere efter vejledningen. Der foretages observationer/optagelser af vejledningssamtaler. Data analyseres kvalitativt ved hjælp af fem trin fra McLeod-modellen: absorbering, kategorisering, fænomenologisk reduktion, triangulering, fortolkning. Der er fokus på kompleksiteten i datamaterialet.

Forskningsresultat: Undersøgelsen dokumenterer, at vejledningssamtalen har en indflydelse på elevernes valg af faglig orientering i gymnasiet, men samtidig har den også komplekse relationer til andre sfærer af elevernes liv, så som relation til forældrene, elevernes køn og socialklasse, deres sikkerhed/usikkerhed i forhold til uddannelsesvalg. Vejledningen bidrager med informationer på områder, hvor eleverne er usikre og dermed hjælpe eleven til afklaring. Det konkluderes at vejledningen blev introduceret så sent i processen, at den ikke i særlig høj grad kunne integreres med skolens læseplaner og pædagogiske aktiviteter. Derfor kunne vejledningen ikke beskrives som en proces, som det ellers anbefales at den er.

2254097

Matthes, Y., & Marx, H. (2000). Evaluation eines Entscheidungstrainings zur Laufbahnwahl in der gymnasialen Oberstufe. *Journal of Educational Psychology*, 14(2-3), 137-145.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse.

I studiet evalueres effekten af træning i karrieremodenhed. Det forventes at træning i de forskellige skalaer i to modenheds opgørelser LBE (måling af udvikling af karrierevej rettet mod dimittender) og EBWA (modstand overfor karrierevalg og erhvervsarbejde for dimittender) vil give højere score end hos kontrolgruppen. Det forventes også, at elever med lav beslutningsdygtighed specielt vil drage fordel af at deltage i denne træning. Interventionen er baseret på Potocnics (1993) forestillinger om forskellige faser i valgprocessen og består af forskellige øvelser (i alt 6 lektioner), som skal træne beslutningsdygtigheden hos eleverne.

Kontekst: Tyskland

Forskningsdesign: Kvantitativt design, eksperimentelt med tilfældig allokering i grupper.

Forskningsmetode: Data indsamles på et sample bestående af 70 elever fra 11.klasse (svarende til gymnasium) ved hjælp af spørgeskemaer før og efter interventionen. Eleverne går i fire klasser, som opdeles tilfældigt i to interventions- og to kontrolgrupper. Data analyseres ved hjælp af deskriptiv statistik.

Forskningsresultat: Analysen af data fra EBWA-skalaen viser, at emnerne karriereforpligtigelse, orientering imod professionelle værdier, uafhængighed og selv-afhængighed og værdsættelse af arbejde og karriere, både hvad angår interventions- og kontrolgruppe ikke har ændret sig i interventionsperioden. Interventionsgruppen viste signifikante effekter på beslutningskompetencer og var mere sikre på deres specifikke karrierevalg. De elever, som ikke havde megen viden om hvad de ville, drog størst fordel af træningen. Træningen viste dog ikke megen effekt ved målinger af karrieremodenhed. Det er særligt overraskende, at de trænede elever ikke viste signifikante forbedringer på LBE-skalaen på deres viden om beslutning, beslutningsdygtighed eller viden om deres karriereveje, uanset det niveau, de startede på.

2253793

Maxwell, N. L. (2001). Step to college: Moving from the high school career academy through the 4-year university. *Evaluation Review*. Vol 25(6), Dec 2001, pp. 619-654, 25(6), 619-654.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse.

Studiet er en evaluering af 'skole-til-arbejde' (Schools-to-Work) programmets potentiale i forhold til at skabe succes i overgangen til videregående uddannelse. Der spørges til Career Academies (karriere akademiers) indflydelse på 1) optagelse på universitet, 2) vej gennem universitetet og 3) de studerendes afgang fra universitetet. Career Academies nævnes som den bedst udviklede model inden for 'skole-til-arbejde' programmer. Programmet fungerer som en 'skole i skolen', hvor curriculum og skoleaktiviteter centrerer omkring et enkelt erhverv. Arbejdsgivere involveres direkte i deres curriculum og fungerer som mentorer for eleverne.

Kontekst: USA

Forskningsdesign: Kvantitativt kohorte studie.

Forskningsmetode: Studiet er et kohorte studie, der følger en gruppe elever over tid gennem elevernes forløb i high school og videre på universitetet. Data består af eksisterende skole- og universitetsjournaler fra ca. 1400 studerende, der kendetegnes ved lav SES (Socio Economic Status). Der anvendes forskellige kvantitative analysemetoder: regressionsanalyse, probitanalyse og multivariatanalyse og deskriptiv statistik.

Forskningsresultat: Resultaterne viser, at Career Academies, hvor man kombinerer teoretiske kurser og arbejdserfaring, kan øge GPA (Grade Point Average) hos specielt de svage elever med lav SES. Career Academies øger til en vis grad sandsynligheden for, at elever som ellers ikke ville tage afgangseksamen fra et universitet, faktisk gør det. Resultaterne tyder dog også på, at den fordel, der opnås ved at deltage i Career Academies, ikke er stor nok til at kompensere for manglende uddannelsesmæssig baggrund i familien hos elever med lav SES.

2208008

Maxwell, N. L., & Rubin, V. (2001). Career Academy Programs in California: Outcomes and Implementation. CPRC Report. Kalamazoo, Michigan: W.E. Upjohn Institute for Employment Research.

2208204

Maxwell, N. L., & Rubin, V. (2000). High School Career Academies: A Pathway to Educational Reform in Urban School Districts? Kalamazoo, Michigan: W.E. Upjohn Institute for Employment Research.

Undersøgelsens formål: Obs: kun en mindre del af studiet er behandlet i dette abstract.

I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse.

Der undersøges i studiet generelt hvordan Career Academies påvirker high schools, således at elevernes faglige- og erhvervmæssige kompetencer højnes. Der spørges til den konkrete effekt af programmet. Career Academies kan beskrives som et program, der fungerer som en 'skole i skolen', hvor curriculum og skoleaktiviteter centrerer omkring et enkelt erhverv.

Kontekst: USA

Forskningsdesign: Kvantitativt kohorte studie.

Forskningsmetode: Data indsamles fra et sample på 10.102 elever, som man har fulgt gennem high school og et sample på 1500 elever, som undersøges efter deres afgang fra high school. Størstedelen af eleverne kendetegnes ved lav SES (Socio Economic Status). Data består af eksisterende skole- og universitetsjournaler samt spørgeskemaer, som er blevet besvaret af tidligere high school elever. Der anvendes forskellige kvantitative analysemetoder: probitanalyse og multivariatanalyse og deskriptiv statistik.

Forskningsresultat: Career Academies ses som en potentielt effektiv strategi for en uddannelsesreform og det konkluderes at programmerne kan skabe succes med videregående uddannelse for elever fra indre by i offentlig high school. Tre forbehold nævnes: 1) Career Academies er kun effektive, når de videreudvikler elevernes akademiske evner og ikke blot sætter arbejdserfaring i stedet for seriøst akademisk arbejde 2)

ikke alle Career Academies er effektive og det er vigtigt at bemærke, at a) alle Career Academies har brug for bestemte basale komponenter, for at gøre en reel forskel og b) forskellige elevgrupper drager ikke lige stor fordel af programmet 3) Career Academies kan i sig selv ikke kompensere for utilstrækkelig uddannelse før high school og selvom eleverne forbedrer sig i kraft af deltagelse i programmet, er forbedringen ikke stor nok til at kunne måle sig med nationale standarder.

2301429

McIlveen, P.; Patton, W. & Hoare, P. Nancey. 2008. An Interpretative phenomenological analysis of adult clients' experience of 'My Career Chapter'. *Australian Journal of Career Development*, 17(3), 51-62

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med voksne i beskæftigelse.

Studiet undersøger voksne klienters oplevelse af et nyt narrativt målings- og vejledningsredskab kaldet "My Career Chapter", hvor deltagerne skriver, fortæller, reflekterer og samtaler om deres arbejdsmæssige situation og øvrige liv.

Kontekst: Australien

Forskningsdesign: Studiet er et mixed-methods studie.

Forskningsmetode: Der anvendes en fortolkende fænomenologisk analyse, men studiet skal dog ses som et mixed-method studie, da der i mindre også anvendes spørgeskema til at supplere de kvalitative data. Samplet i dette studie er 7 voksne, der er blevet udvalgt til at deltage i vejledningsprogrammet "My Career Chapter". Deltagerne interviewes efter deres deltagelse og udfylder derefter et spørgeskema omkring deres oplevelser med deltagelsen.

Forskningsresultater: På baggrund af analysen konkluderes det, at deltagerne mener programmet har været anvendeligt og har givet dem rum til refleksion omkring deres karriere. De har set tingene på en ny måde, især ved hjælp af vejledningssessionen, hvor vejlederen læser deltagerens tekst højt og reflektere over deres besvarelser sammen med dem. Konklusionen på studiet er, at vejledningsprogrammet er brugbart og har været en positiv oplevelse for de deltagende.

2254091

McWhirter, E. H., Crothers, M., & Rasheed, S. (2000). The effects of high school career education on social-cognitive variables. *Journal of Counseling Psychology*, 47(3), 330-341.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse.

Studiet er en evaluering af effekten af et 9 ugers vejledningskursus om karriereveje. Kurset har som formål at assistere de studerende i succesfuld overgang fra high school til videregående uddannelse eller erhvervsuddannelse ved at øge deres viden, evner og ressourcer i forhold til at vælge en karrierevej. Effekten af kurset måles ud fra forud opstillede hypoteser, hvor der fokuseres på elevernes bedømmelse af egne evner i forhold til deres karrierevalg, forventninger til outcome af kurset, opfattede uddannelsesmæssige

barrierer, forventninger til karriere og uddannelsesplaner hos high school sophomores (førsteårselever, svarende til dansk 9. klasse).

Kontekst: USA

Forskningsdesign: Kvantitativt eksperimentelt design med ikke-tilfældig allokering i grupper.

Forskningsmetode: Data indsamles på et sample bestående af 166 high school sophomores. De sammenlignes med en gruppe sophomore elever, som ikke tager vejledningskurset. Eleverne svarer på spørgeskemaer før, under og efter vejledningskurset. Der anvendes kvantitative metoder til at undersøge datamaterialet. Faktoranalyse, t-tests, MANOVA og chi-square analyser.

Forskningsresultat: Vejledningskurset ser ud til at resultere i små til mellemstore stigninger i VSSE (Vocational Skills Self-efficacy Scale) og CDMSE (Career Decision-Making Self-Efficacy Scale) og på kort sigt i forhold til forventninger til outcome, mens elevernes opfattelser af barrierer i forhold til videregående uddannelse, ikke påvirkes. Kurset ser også ud til at have påvirket elevernes karriereforventninger. Givet at CDMSE og forventninger til outcome er vigtige prædiktorer for fremtidig karriere-relateret adfærd, bedømmer forfatterne studiets resultater til at være lovende.

2246654

Mehlbye, J., Hagensen, P., & Halgreen, T. (2000). København: Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra grundskolen til ungdomsuddannelse.

Med særligt fokus på unge fra etniske minoritetsgrupper, er hovedformålet med dette studie at undersøge hvilke barrierer, der findes for at gennemføre en ungdomsuddannelse i Danmark. Fokus er på at afhjælpe uligheder, som gør, at unge med en etnisk minoritetsbaggrund sjældnere tager en ungdomsuddannelse end unge med etnisk dansk baggrund.

Kontekst: Danmark

Forskningsdesign: Studiet anvender et mixed-methods kohorte design.

Forskningsmetode: Data indsamles ved at følge en gruppe af 825 elever fra 9. og 10. klasse over tre år. Alle elever udfylder spørgeskemaer og nogle interviewes. Eleverne kommer fra fire forskellige forstæder til København. Der foretages regressionsanalyse og analyseres for statistisk signifikans ved at anvende chi²-test. Der fortolkes også kvalitativt på data for at kunne give uddybende svar på de kvantitative resultater.

Forskningsresultat: Især tre faktorer viser sig at have betydning for unges valg af ungdomsuddannelse: etnisk baggrund, køn og social arv. Da disse faktorer påvirker de unge i en tidlig alder og kunne det derfor være en fordel at indføre grundig vejledning allerede fra 9. klasse og måske før. Den sociale arv viser sig dog som den mest betydningsfulde faktor i forhold til betydningen af elevens etniske baggrund. For at løfte uddannelsesniveaue hos gruppen af unge med etnisk minoritetsbaggrund, kunne man med fordel intensivere den personlige vejledning, da disse elever ofte vil opleve, at deres forældre ikke har tilstrækkelig viden

om det danske uddannelsessystem og eleverne derfor har brug for grundlæggende viden om deres muligheder for videre uddannelse.

2174035

Mittendorff, K., Jochems, W., Meijers, F., & den Brok, P. (2008). Differences and Similarities in the Use of the Portfolio and Personal Development Plan for Career Guidance in Various Vocational Schools in The Netherlands. *Journal of Vocational Education and Training*, 60(1), 75-91.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse.

I dette studie undersøges brugen af vejledningsredskaberne 'Porteføljer' og 'Personlige udviklings planer' inden for rammerne af kompetencebaserede erhvervsfaglige uddannelser. Porteføljen samler elevernes opgaver og skriftlige refleksioner og skal fungere som støtte i forhold til at vælge uddannelse eller karriere. Den 'personlige udviklingsplan' og porteføljen drøftes med karrierevejlederen hver ottende uge. I dette studie spørges der til hvordan lærere og vejledere opfatter disse redskaber, hvordan eleverne opfatter og bruger disse redskaber, samt hvilke forskelle og ligheder, der findes mellem de studerede cases/skoler.

Kontekst: Holland

Forskningsdesign: Kvalitativt etnografisk studie.

Forskningsmetode: Tre skoler undersøges og der etableres tre cases, hvorfra der indsamles data. Case 1 bestod af fire lærere og otte elever. Case 2 bestod af to lærere, en vejleder og seks elever. Case 3 bestod af tre lærere, en vejleder og ni elever. Data indsamles ved at gennemføre individuelle interview med alle medlemmer af de tre cases. Data analyseres kvalitativt med udgangspunkt i en grounded theory tilgang ved at bruge atlas.ti. Fortolkning af data sker som en induktiv proces og resulterer i analytisk konstruerede kategorier.

Forskningsresultat: Forfatterne anfører at resultaterne ikke kan generaliseres, givet deres begrænsede omfang og den måde deltagerne i undersøgelsen blev rekrutteret. Dog kan det konkluderes, at redskaberne Portefølje og Personlig udviklingsplan ikke kan stå alene, uanset hvor god kvaliteten er af disse redskaber. For at have en betydning skal redskaberne bruges aktivt i vejledningssamtalerne, som må ses som det helt centrale omdrejningspunkt for elevernes karriereplanlægning.

2174199

Multon, K. D.; Wood, R.; Heppner, M. J.; Gysbers, N. C. (2007) A Cluster-Analytic Investigation of Subtypes of Adult Career Counseling Clients: Toward a Taxonomy of Career Problems. *Journal of Career Assessment*, Vol. 15 No. 1, 66-86

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med voksne i beskæftigelse.

I dette studie ønsker man at undersøge en gruppe af vejlede voksne for muligheden af at etablere klynger, baseret på forskellige karakteristika hos de vejlede. Disse klynger ønsker man at sammenholde med de

effekter, som kan måles i de vejledtes før- og eftertests. Klienterne har modtaget individuel vejledning og tilgangen er beskrevet som kontekstafhængig og holistisk, baseret på en tilgang til vejledning beskrevet af Gysbers et al. (2003).

Kontekst (land): USA.

Forskningsdesign: Kvantitativt design med før- og eftertests på én gruppe.

Forskningsmetode: Der anvendes før- og eftertests til at undersøge vejledningseffekten og til at danne materiale, der kan danne fundament for opdeling i klynger. En gruppe af 278 voksne er studiets sample. Deltagerne har modtaget individuel vejledning og er i den forbindelse blevet spurgt om de vil deltage i nærværende undersøgelse. Samplet analyseres på baggrund af spørgeskemaer, som deltagerne har udfyldt før og efter vejledningen. Data analyseres og placeres i klynger på baggrund af en principiel komponent analyse (PCA), der viser de afgørende karakteristika, ud fra hvilke klyngerne dannes. Disse klynger sammenlignes med den effekt af vejledningen, som før- og eftertestene viser.

Forskningsresultat: I studiet finder man frem til fire klynger af vejledte voksne, som adskiller sig fra på bl.a. deres almene psykologiske tilstand og deres beslutsomhed. I forhold til effekten af vejledningen, adskiller de fire grupper sig også. Dette gør forfatterne i stand til at konkludere, at med mere viden om de forskellige sociale og følelsesmæssige karakteristika hos den vejledte, vil man bedre kunne målrette vejledningen i forhold til den enkeltes behov ved at kunne forstå den vejledte inden for en bestemt gruppe eller type af klienter.

2173970

Rothman, S., & Hillman, K. (2008). *Career Advice in Australian Secondary Schools: Use and Usefulness. Longitudinal Surveys of Australian Youth*. Canberra: Australian Council for Educational Research.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse.

Studiets overordnede fokus er på vejledning i de australske skoler. Den vejledning der undersøges er obligatorisk og har som formål at skabe en god overgang for eleverne fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse eller erhvervsuddannelse. Der spørges til hvor udbredt karrierevejledning er i de australske skole, om de studerende finder vejledningen relevant, er der nogle typer studerende, som finder vejledningen mere relevant end andre, er der sammenhæng mellem opfattelsen af vejledningen og andre skolebaserede mål (fx karakterer).

Kontekst: Australien

Forskningsdesign: Kvantitativt kohorte studie.

Forskningsmetode: Data indsamles på et sample af 10.370 elever på 10., 11. eller 12. årgang. Data består af spørgeskemaer, telefoninterviews og data om australske skoler fra PISA-undersøgelsen. Data analyseres kvantitativt med statistiske metoder.

Forskningsresultat: Det konkluderes i studiet, at vejledning bruges af gymnasieelever (secondary school students) og at den også er nyttig for gymnasieeleverne. Angående spørgsmålet om hvilken slags vejledning, der bedst forbereder de studerende på overgangen til videregående uddannelse, kan der i kraft af dette studie svares, at 1) et positivt skoleklima er relateret til positive opfattelser af karrierevejledningens brugbarhed, 2) at unge mennesker finder karrierevejledningen mere nyttig efterhånden som de deltager i flere vejledningsaktiviteter i løbet af året 3) udsættelse for forskellige tilgange, som fx elevcentreret vejledning og informationscentreret vejledning, er vigtig for de studerendes oplevelse af, at de kan drage nytte af vejledningen, 4) den individuelle samtale med skolens karrierevejleder blev opfattet som den mest brugbare vejledning af alle tre årgange, uanset køn eller andre baggrundsfaktorer, mens gruppediskussioner blev opfattet som mindst brugbare.

2207583

Ryken, A. E. (2006). "Goin' Somewhere": How Career Technical Education Programs Support and Constrain Urban Youths' Career Decision-Making. *Career and Technical Education Research*, 31(1), 49-71.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse.

I studiet undersøges elevers oplevelser af muligheder og begrænsninger ved vejledningsprogrammet bioteknologisk CTE (Career and Technical Education). Vejledningsprogrammet skal støtte elever i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse ved at eleven udforsker egne mål for karriere, deres arbejdsmæssige identitet og får relevant viden om arbejdsmarkedet. Programmet løber over tre år.

Kontekst: USA

Forskningsdesign: Kvalitativt casestudie.

Forskningsmetode: 256 elever undersøges ved at foretage kvalitative interview med 22 elever og foretage dokument analyse af programbeskrivelser, elevjournaler og andre relevante dokumenter som fx elevernes ansøgning til college. Alle dokumenter gennemlæses og kodes kvalitativt i fire hovedkategorier. Interview analyseres i henhold til disse kategorier og anvendes som verificering af dokumentanalyse. Den samlede analyse fremstilles i tre elev-cases, som hver især eksemplificerer centrale elementer i datamaterialet.

Forskningsresultat: CTE programmet beskrives som en mulighed for, at elever kan udforske ideen om en karriere inden for det naturvidenskabelige område. Eleverne blev støttet i denne udforskning ved, at der var et klart link imellem arbejds erfaringen (praktik), deres ungdomsuddannelse og videregående uddannelse. Det bemærkes dog også, at oplevelsen med at deltage i programmet kan dog også opfattes som en begrænsning af de jobmæssige udforskningsmuligheder.

2302495

Schütte, M., & Schlausch, R. (2008). Zur Wirkung von kooperativen Angeboten der Berufsorientierung auf die Berufswahlreife. Ergebnisse einer fragebogengestützten Evaluationsstudie an allgemein bildenden Schulen in Bremen und Niedersachsen. *Zeitschrift für Berufs- und Wirtschaftspädagogik*, 104(2), 215-234.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra grundskolen til ungdomsuddannelse.

Hovedinteressen i studiet er at undersøge, hvad der influerer på karrieremodenhed. Karrieremodenhed er studiets outcome, hvilket ses i relation til variable som køn, alder, etnicitet og skolevejledningsaktiviteter.

Kontekst: Tyskland

Forskningsdesign: Kvantitativt studie med én gruppe, der før- og eftertestes.

Forskningsmetode: Der er foretaget to spørgeskemaundersøgelser med elever fra henholdsvis 7., 8. eller 9. klasse. I 2005 undersøges 883 elever og i 2007 undersøges 1167 elever, hvoraf 216 er gengangere fra 2005-undersøgelsen. Data analyseres med statistiske metoder, bl.a. univariat variansanalyse.

Forskningsresultat: Data viser, at karrieremodenhed i gennemsnit toppede mellem 8. og 9. klasse. Tegn på stagnation bemærkedes dog i 10. klasse, hvilket muligvis er en indikation på, at afgangselever har et særligt behov for støtte. Af de variable, som havde betydning for karrieremodenhed, viste køn og etnicitet sig som særligt relevante variable. Forbedringer af karrieremodenhed kan primært opnås ved eksperimentelle og interaktionsorienterede aktiviteter og eleverne angiver selv, at specielt undervisning i skolen og besøg i informationscentre er støttende vejledningsaktiviteter. Konkrete anbefalinger fra dette studie er, at elevers interesser og arbejds erfaringer skal korreleres. Arbejds erfaring skal i vejledningsforløb systematisk bidrage til en udkrystallisering af erhvervsorienteringen.

2246774

Smith, D., & et al. (2005). A systematic literature review of research (1988-2004) into the impact of career education and guidance during Key Stage 4 on young people's transitions into post-16 opportunities.

London: EPPI-Centre, Social Science Research Unit, Institute of Education, University of London.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse.

Studiet placerer sig i en politisk kontekst, hvor man ønsker at få flere unge i uddannelse, og studiet har som formål at foretage et systematisk review af virkningen af CEG (Career Education and Guidance). Der spørges overordnet til virkningen af vejledningsprogrammet CEG på overgang fra Key Stage 4 til videregående uddannelse.

Kontekst: Ikke specificeret (studier fra engelsktalende lande er inkluderet).

Forskningsdesign: Systematisk review.

Forskningsmetode: Via litteratursøgning inkluderes 24 studier i forskningskortlægningen og 10 studier i det dybdegående review. Der anvendes standardiserede retningslinjer fra EPPI-centret til at genbeskrive de inkluderede studier i studiets dybdegående review.

Forskningsresultat: Af de genbeskrevne studier, samles forskellige resultater af forskningen i CEG og præsenteres samlet.

CEG aktiviteter som fx individuelle interview, adgang til karriererelateret information og forskellige erhvervsrelaterede aktiviteter, har positiv indflydelse på udviklingen af elevernes karriererelaterede evner.

CEG aktiviteter synes mere effektive, når de er specifikt målrettet modtagergruppen af elever.

God individuel vejledning er vigtig for karriererelaterede evner, specielt i forhold til at skabe opmærksomhed omkring elevernes forskellige muligheder.

Når der konstrueres karriereinformationsmateriale, er det vigtigt at opleves som relevant og tilstrækkeligt af målgruppen.

Tidligere indsats kan måske være relevant i forhold til at modvirke pres fra jævnaldrende elever.

CEG aktiviteter synes at have den største indflydelse på unge med medium eller store evner fra skoler med lavere score.

Eleverne bedømmer den menneskelige kontakt i videreformidling af karriereinformationer som vigtigere end skrevet materiale.

For at kunne tage hånd om elever i risikogrupper, er det nødvendigt, at deres lærere/vejledere har de rigtige evner og tilgange for at kunne hjælpe dem.

Udviklingsaktiviteter producerer mere effektive resultater, hvis de tilknyttes tilstrækkelig tid og ressourcer.

2247595

Strohm, D. A. (2008). The impact of a cognitive information processing intervention on dysfunctional career thoughts and vocational identity in high school students. Manhattan, Kansas: Kansas state University.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse.

I studiet undersøges betydning af to former for vejledning, målt i forhold til karrieretanker og erhvervsidentitet. Der er to interventionstyper, dels Self-Directed Search (SDS; Holland, 1994) og SDS i kombination med tilgangen Cognitive Information Processing (CIP; Peterson et al. 1991; Peterson, Sampson, Lenz, & Reardon, 2002; Peterson et al. 1996; Sampson et al., 2004). Disse interventioner sammenlignes med en kontrolgruppe. Der måles på hvorvidt niveauet af dysfunktionel karrieretænkning sænkes hos elever, der deltager i SDS-CIP interventionen.

Kontekst: USA

Forskningsdesign: Kvantitativt eksperimentelt med tilfældig allokering i grupper.

Forskningsmetode: Randomiseret eksperiment med 105 high school seniors (højeste klassetrin i ungdomsuddannelse). To interventionsgrupper og en kontrolgruppe. Deltagerne svarer på spørgeskemaer før og efter interventionen. ANOVA anvendes som statistisk test til at undersøge forskelle mellem interventions- og kontrolgrupper

Forskningsresultat: Den kombinerede brug af CTI arbejdsbog og SDS syntes at være mere effektiv end de andre undersøgte tilgange. Resultaterne af denne undersøgelse viser, at CIP tilgangen giver statistisk signifikante forbedringer af elevens erhvervsmæssige identitet og dysfunktionelle karrieretænkning.

Denne tilgang kan også vise sig at være økonomisk rentabel, idet antallet af utilfredsstillende karrierevalg, set over et livsforløb, nedsættes.

2253479

Teuscher, U. (2003). Evaluation of a Decision Training Program for Vocational Guidance. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 3(3), 177-192.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse.

I dette studie undersøges effekten af et vejledningsprogram, der skal hjælpe elever til at vælge erhverv. Vejledningsprogrammet er baseret på Potocniks (1990, 1993) tilgang og er fokuseret på selve beslutningsprocessen og skal således ses som en del af et bredere vejledningsforløb. Beslutningsprocessen deles op i fem niveauer, og alle niveauer skal støttes af vejledningen.

Kontekst: Schweiz

Forskningsdesign: Kvantitativt, eksperimentelt med ikke-tilfældig allokering i grupper.

Forskningsmetode: 64 elever på 10. klassetrin deles op i interventions og kontrolgruppe. Eleverne svarer på to spørgeskemaer, et som omhandler villighed til at deltage i interventionen og et andet, som omhandler effekten af interventionen. Data analyseres med statistiske metoder ved at anvende t-test og undersøge signifikante forskelle imellem grupperne.

Forskningsresultat: Resultaterne af studiet viser, at programmet, der skal hjælpe elever med at vælge erhverv, lever op til elevernes ønsker og hjælper dem med at afklare deres valg. I det omfang en sammenligning med Potocnik var mulig, viste dette vejledningsprogram lige så høje mål på accepten af programmet og kun få forskelle på effekten af programmet, trods programmets kortere varighed. De fleste deltagere synes at have profiteret af vejledningsprogrammet.

2207658

Turner, S. L., & Lapan, R. T. (2005). Evaluation of an Intervention to Increase Non-Traditional Career Interests and Career-Related Self-Efficacy Among Middle-School Adolescents. *Journal of Vocational Behavior*, 66(3), 516-531.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra grundskolen til ungdomsuddannelse.

Formålet med dette studie er at undersøge effekten af et karriereudviklende vejledningsredskab kaldet Mapping Vocational Challenges (MVC, Lapan & Turner, 1997, 2000) og at undersøge brugbarheden af dette

redskab i forhold til elevers karriere planlægning og udforskning af jobmuligheder, herunder udforskning af utraditionelle karrierer. Vejledningsredskabet bruges også til at hjælpe elever udforske relationen mellem deres individuelle karriereinteresser og deres opfattelser af hvordan køn relaterer sig til forskellige jobtyper, for således at udfordre kønsstereotype karriereopfattelser.

Kontekst: USA

Forskningsdesign: Studiet har et kvasiekperimentielt design med en interventions- og en kontrolgruppe.

Forskningsmetode: Før- og eftertest udføres ved hjælp af spørgeskemaer, som besvares af både interventions- og kontrolgruppen (160 elever i alt, fra middle-school). Data analyseres med ANOVA og MANOVA.

Forskningsresultat: På baggrund af en sammenligning mellem interventions- og kontrolgruppe konkluderes det, at MVC er et brugbart vejledningsredskab, som kan øge elevers effektivitet i udforskning af karriereveje og øge interessen for utraditionelle karrierer. Vejledningsredskabet anbefales af forfatterne som del af et vejledningsforløb, hvorigennem eleverne kan udforske deres erhvervsmæssige interesser og hvor fordomme om køn og karriere kan minimeres.

2248190

Vilhjalmsdottir, G. (2007). Outcomes of two different methods in careers education. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 7(2), 97-110.

Undersøgelsens formål: I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra grundskolen til ungdomsuddannelse.

Formålet med dette studie er at evaluere to forskellige vejledningstyper, som findes i det islandske skolesystem: Den erfaringsbaserede og den kognitive tilgang. Vejledningen gives på elevernes sidste skoleår i grundskolen. Den erfaringsbaserede tilgang har som formål at give eleverne viden om arbejdsmarkedet og få eleverne til at udforske egne interesser. Eleverne arbejder med tekstmateriale i skolen og besøger forskellige arbejdspladser. Den kognitive tilgang er baseret på et vejledningsredskab kaldet ADVP (Activation au Développement Vocationnel et Personnel). Aktiviteterne i denne type vejledning er forskellige skriftlige strukturerede øvelser, hvor eleverne skal udforske relevante emner, fx hvad er arbejde. Tilgangen arbejder med relationen mellem viden om en selv/indre og viden om uddannelse/arbejde.

Kontekst: Island

Forskningsdesign: Kvantitativt eksperimentelt studie med ikke-tilfældig allokering i grupper.

Forskningsmetode: Studiet har to interventionsgrupper og en kontrolgruppe, fordelt på 16 skoler og med deltagelse af i alt 306 elever. Eleverne besvarer spørgeskemaer i begyndelsen og slutningen af skoleåret. Statistiske metoder – logistisk regressionsanalyse, samvariansanalyse, ANOVA

Forskningsresultat: Generelt er begge typer uddannelsesvejledning værdifulde for eleverne, men den kognitive tilgang viser sig særlig positiv, idet den er mere effektiv og kræver mindre tid og kræfter. Specifikt er den kognitive tilgang mere effektiv i forhold til at promovere strukturerede overvejelser hos eleverne i for-

hold til karriereveje. Forfatteren anbefaler dog, at den kognitive tilgang skal udvikles således at der også er plads til individuel feedback som en del af vejledningen.

2207968

WestEd, & Mpr. (2002). California School-to-Career: Helping Students Make Better Choices for Their Future. Final Evaluation Report. Berkeley: WestEd & MPR Associates.

Undersøgelsens formål: Obs: kun en mindre del af studiet er behandlet i dette abstract.

I dette studie beskæftiger man sig med unge i overgang fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse.

Formålet med dette studie er at evaluere implementeringen af STC programmet i Californien. STC er en lokal udgave det nationale vejledningsinitiativ STWOA (School-to-Work Opportunities Act fra 1994). Programmet har som formål at styrke elevernes faglighed og karrierevejledning, grundlagt i erfaringer fra arbejdsmarkedskontekster. Denne evaluering af STC handler både om effekter af programmet i forhold til eleverne og om implementering og holdbarhed af programmet. Kun den første del af studiet, som omhandler effekter i forhold til elever, er beskrevet i dette abstract.

Kontekst: USA

Forskningsdesign: Mixed-methods.

Forskningsmetode: Data indsamles fra elever i elementary, middle- og high school (grundskole og ungdomsuddannelses-niveau) og derudover fra en række agenter fra skoleområdet – lærere, skoleledere, arbejdsgivere, fagforeninger o.a. Data om effekten af programmet i forhold til eleverne, indsamles med spørgeskemaer ved foretage to efter-tests, den ene mens eleverne er i high school og den anden 5-6 måneder efter. I den første deltager 14.412 senior elever og i den anden 9.823 tidligere elever. I analysen korreleres der i data mellem deltagelse i programmet og forskellige output-mål.

Forskningsresultat: Samlet set viser evalueringen ingen systematisk dokumentation for programmet STC's indflydelse på akademiske præstationer i high school, overgangen til videregående uddannelse og resultater på tidlig beskæftigelse. Der er dog nogle enkeltstående positive effekter, herunder at elevernes engagement i skolen blev forbedret og i at de havde bedre akademiske præstationer. Studiet peger endvidere på, at forskellige sideløbende vejledningsinterventioner kan have en større samlet effekt, end interventionerne en for en.

11 Appendiks 5: Facilitatorer og barrierer for vejledning for de tre overgange

Overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse			
	Facilitatorer	Barrierer	Kommentarer
Aktør			
Den vejledte	<ul style="list-style-type: none"> • Graden af elevens selv-tillid, fleksibilitet, engagement og selvregulering påvirker tilegnelsen af grundlæggende viden og problemløsningsfærdigheder inden for erhvervsvejledning (Astleitner & Kriegseisen, 2005). • Eleverne opfatter erhvervsvejledningen som mere nyttig og relevant, når de har gjort sig overvejelser over deres karriereønsker og interesser inden vejledningen påbegyndes (Mehlbye et al., 2000). • Elevens vilje og parathed til at søge information, f.eks. om flere erhverv og til at være fleksibel før en endelig beslutning om uddannelsesvalg, bidrager mest til karrieremodenheden. (Schütte & Schlausch, 2008) • Eleverne har forskellige behov og er på forskellige niveauer i vejledningsprocessen, hvorfor skræddersyet information og behandling har en 	<ul style="list-style-type: none"> • Elever, der er uafklarede før vejledningsaktiviteten, er også uafklarede bagefter (Kracke et al., 2008). • Inden skolevejledningen finder sted, er mange afgørende kompetencer som elevens faglige selvopfattelse allerede dannet gennem eksterne faktorer, såsom f.eks.: <ul style="list-style-type: none"> - kønsforestillinger; - sociale forventninger; - interesseorienterede aspekter (Kracke et al., 2008) 	

	effekt (Kracke, 2006; Kracke et al., 2008).		
Mentor/rolle-modeller/coaching	<ul style="list-style-type: none"> • Jobshadowing – følge en voksen i dennes arbejde for en dag (Borgen & Lødding, 2009) • Gymnasiepraktik (no: videregående skole, dk: Gymnasium) – følge en gymnasieelev for en dag. (Borgen & Lødding, 2009) • Læreres deltagelse i et seminar om coaching-teknik berettes som brugbart og relevant i vejledningen (Borgen & Lødding, 2009). • Rollemodeller og netværk: Det har en positiv effekt at møde folk, der har valgt utraditionelt (Buland). • De personer, praktikanterne møder i praktikforløbet, anføres som influerende på elevernes senere uddannelsesvalg (Mehlbye et al., 2000). • At diskutere karrierevalg i et kønsperspektiv med andre (Turner & Lapan, 2005). 	<ul style="list-style-type: none"> • Børn med en anden etnisk baggrund mangler en rollemodel i hjemmemiljøet (Mehlbye et al., 2000). 	
Vejleder/lærer	<ul style="list-style-type: none"> • Ifølge de vejledte er det vigtigt, at vejlederen udviser interesse for dem, er hjælpsom, informativ og god til at forklare, samt at vejlederen udstråler tryghed. Eleverne ønsker konkrete råd, som gør valget lettere for dem, uden at vejlederen griber ind i deres valg (Lovén, 2000). • Adgang til professionel skolevejledning (Vilhjalmsdottir, 2007). • "Skolevejlederen som assisterende ressource [...] har mange forskelli- 	<ul style="list-style-type: none"> • Nogle elever erfarer, at deres vejleder ikke er opdateret med viden, og har derfor truffet forkerte uddannelsesvalg (Mehlbye et al., 2000). • Manglende adgang til uddannelsesvejledning (Vilhjalmsdottir, 2007). 	

	ge komponenter i sin rådgivning" (Vilhjalmsdottir, 2007).		
Forældre	<ul style="list-style-type: none"> • (NB Kan være en barriere, hvis forældre har lav socioøkonomisk baggrund) • Forældre spiller en afgørende rolle i elevernes uddannelsesvalg (Buland). • Forældrene er betydningsfulde samtalepartnere for børnene, før de træffer et uddannelsesvalg (Lovén, 2000). 	<ul style="list-style-type: none"> • Ifølge eleverne er deres forældre de mest betydningsfulde aktører for deres karrierevej, mens skolevejlederen og lærerne har mindre indflydelse. Dog tyder det på, at forældrene giver den følelsesmæssige støtte mens skolevejlederen giver faglig information (Mehlbye et al., 2000). 	
Vejledningsform/indhold			
Praktik	<ul style="list-style-type: none"> • Praktikstedets størrelse: jo større praktikstedet er, des mere systematisk og styret er praktikantens udbytte, jf. kommentar (Bergzog, 2008). • Regelmæssig kommunikation og samarbejde mellem praktiksted og skole (også udenfor praktikperioden) fremmer erhvervsvejledningens effekt, herunder praktikperiodens muligheder for at være et systematisk vejlednings-element (Bergzog, 2008). • Der er stor tilfredshed blandt eleverne om muligheden for at tilbringe en uge på en arbejdsplads (Borgen & Lødding, 2009). • De studerende giver udtryk for, at mere praktik vil være gavnligt, før der skal træffes et uddannelsesvalg (Lovén, 2000). • Praktisk arbejdslivsorientering fremhæves som yderst relevant (Lo- 	<ul style="list-style-type: none"> • Praktikpladsens størrelse (for lille) (Bergzog, 2008). • For lidt kontakt med praktikpladser udenfor praktikperioden (Bergzog, 2008). • Manglende evaluering af praktikken (Bergzog, 2008). • Drengene med en anden etnisk baggrund har svært ved at finde den rette praktikplads (Mehlbye et al., 2000). • Den kognitive tilgang "[...] mere gruppearbejde og strukturerede øvelser på karriererelaterede emner. Eleverne lærer også metoder i at samle information om erhvervs muligheder) har en barriere i det faktum, at den ikke gør de vejledte lige så tilfredse med vejledningen som den eksperimentelle tilgang. • Den eksperimentelle tilgang har en barriere i udvalget af erhverv, der kan udforskes, både i antal, men også i tilgængelighed (Vilhjalmsdottir, 2007). 	<ul style="list-style-type: none"> • Betydningen af arbejdspladsens størrelse for praktikforløbet skal overvejes kritisk. Der kan findes argumenter for dette resultat, men på samme tid udøves mange erhverv i små virksomheder. At forholde sig til dette, er også en del af erfaringen fra praktikken.

	<p>vén, 2000).</p> <ul style="list-style-type: none"> • En aktiv form for uddannelsesvejledning ser ud til at være mest effektiv, f.eks. besøg på en arbejdsplads, praktikforløb eller brobygningsprojekter (Mehlbye et al., 2000). 		
Redskaber	<ul style="list-style-type: none"> • Hjemmesiden www.vilbli.no bliver af eleverne refereret til som et brugbart og anvendeligt værktøj (Borgen & Lødding, 2009). • The 'Mapping Vocational Challenges Career Development Program', et computerbaseret karrierevejlednings-værktøj med efterfølgende gruppediskussioner kan øge elevernes uddannelses-planlægning og uddannelses- og erhvervsudviklingsparathed samt interesse for ikke-traditionelle karrierer. • Vejledning ordnet i projektform giver eleverne et større udbytte på tilfølgelsen af problemløsningssevner og vejledning integreret i skolefagene giver eleverne større viden om erhvervs- og karrieremuligheder. (Astleitner & Kriegseisen, 2005). • The Career Key (CK) er et effektivt og billigt karriereudforskningsredskab, særligt hvis resultatet følges op af supplerende udforskning af de foreslåede karrieremuligheder. (Jones et al., 2000) 	<ul style="list-style-type: none"> • Nogle lærere angiver, at den daglige logbog, som eleverne skal skrive i, er demotiverende for de mindre dygtige elever (Borgen & Lødding, 2009). • Eleverne har modtaget et hæfte kaldet 'Min Fremtid'. Det indeholder opgaver, som skal hjælpe eleverne til at blive mere afklarede i forhold til deres fremtid. Dette hæfte opfattes som et kedeligt og unyttigt redskab af eleverne og deres lærere (Borgen & Lødding, 2009). • Nogle elever udtrykker usikkerhed i forhold til faget 'uddannelsesvalg' og de aktiviteter, som er forbundet med det (Borgen & Lødding, 2009). 	
Workshop	<ul style="list-style-type: none"> • Workshopen Cognitive Information Processing Approach fører til en 		

	signifikant forbedring i beslutningskompetencer (Hirschi, & Läge, 2008b).		
Individuel/gruppe vejledning	<ul style="list-style-type: none"> • Den individuelle vejledning i form af samtaler mellem vejleder og vejledte spiller en rolle i elevernes valg af gymnasium (Lovén, 2000) • Den personlige relation til vejlederen er betydningsfuld for, om man kan fastholde unge med anden etnisk baggrund i uddannelsessystemet (Mehlbye et al., 2000). • Gruppearbejde som et led i et kursus har en positiv effekt på elevernes beslutningskompetence og følelse af afklaring (Vilhjalmdotir, 2007; Borgen & Lødding, 2009). 		
Vejledningens indhold	<ul style="list-style-type: none"> • Eleverne ønsker, at vejledningen skal have et individuelt udgangspunkt frem for generel vejledning (Mehlbye et al., 2000). • Den vejledtes karriere-modenhed fremmes gennem uddannelsesmesser, uddannelsesvejledning, besøg på vejledningscentre og vejledningsorienteret undervisning (Schütte, 2008) • Elever fra interventionen med en eksperimentel tilgang har mere kontakt med voksne, der præsenterer deres arbejde, hvilket ofte er erhverv, som eleverne er interesserede i. Den eksperimentelle tilgang er faciliterende i kraft af, at den giver flere tilfred- 	<ul style="list-style-type: none"> • Én interventionsform er ikke tilstrækkelig (Buland). Det øger tilfældigheder i valget. • Når en mængde forskellige informationer gives de vejledte samtidigt, bliver de generelt nyttige informationer diffuse og uanvendelige for eleverne (Buland). • Mange elever ved ikke, hvor de skal henvende sig for at få hjælp til uddannelsesplanlægning efter de har forladt folkeskolen. Det er mest piger og etnisk danske elever, der søger erhvervsvejledning efter folkeskolens afslutning. (Mehlbye et al., 2000) • Studiet viser, at der ikke er nogen store forskelle mellem de studerende, der dropper ud af en ud- 	

	<p>se elever i forhold til den vejledning, de har modtaget. (Vilhjalmsdottir, 2007)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elever fra interventionen med en kognitiv tilgang opnår bedre resultater. Det betyder, at den kognitive tilgang i karriereuddannelse er mere effektiv i forhold til at øge elevernes organiserede tænkning i forhold til erhverv. (Karakteristika af den kognitive gruppe: Mere gruppearbejde og strukturerede øvelser i forhold til karrierelaterede emner. Undervisning i metoder til at indsamle information om erhverv) (Vilhjalmsdottir, 2007). • Pensumstrategier: Arbejdsbog med eksempler og skriftlige øvelser; individuel fortolkning og feedback; information om arbejdsmuligheder bredt; modellering og støtte til udformning af uddannelsesplaner (Vilhjalmsdottir, 2007). 	<p>dannelse, og dem der bliver – i relation til den mængde af uddannelsesvejledning de har modtaget (Mehlbye et al., 2000).</p> <ul style="list-style-type: none"> • De vejledte udtrykker at de har fået meget lidt hjælp fra såkaldte "elevfirmaer", "projektuger", "praksisdage" og "karriere-valgs-pas" (Schütte, 2008). • Overvejende traditionelle, informationsorienterede tjenester (uddannelse, besøg på vejledningscenteret, erhvervsvejledning) er de mest indflydelsesrige vejledningselementer (Schütte, 2008). • Interventionen med en kognitiv tilgang har en barriere i det forhold, at den ikke gør deltagerne tilfredse med vejledningen som den eksperimentelle tilgang. Den eksperimentelle tilgang har en barriere i den vifte af erhverv, der kan udforskes, både i antal og tilgængelighed. (Vilhjalmsdottir, 2007) • Der er ingen curriculære strategier i vejledningen (Vilhjalmsdottir, 2007). • Ifølge nogle af eleverne er den individuelle vejledning kedelig og standardiseret (Lovén, 2000). 	
Vejledningens timing	<ul style="list-style-type: none"> • Tidlig indføring af og kontinuerlig vejledning igennem skoletiden. • En mere intensiv uddannelses- og karriererådgivning allerede i 9.kl. kan minimere dropout rate hos minoritets-elever (Mehlbye et al., 	<ul style="list-style-type: none"> • Mange af eleverne fortæller, at de allerede har truffet valg om videre uddannelse, når de modtager uddannelsesvejledningen. Dette indikerer et behov for erhvervsvejledning, der starter før niende klasse 	

	2000).	(Buland). • For tidlig vejledning: Eleverne føler, de er for unge til at træffe beslutning om den videre uddannelse (Lovén, 2000).	
Overgangen mellem ungdomsuddannelse og videregående uddannelse			
	Facilitatorer	Barrierer	Kommentarer
Aktør			
Den vejledte	<ul style="list-style-type: none"> • Elever med højere SES havde større tiltro til deres egne erhvervsmæssige evner (Fowkes, 2007). • Elevens engagement i uddannelses- og erhvervsvejledning er afhængig af elevens fremtidsplaner (Kracke, 2006). • Eleverne havde forskelligt udbytte af besøg på et erhvervsinformationscenter og faglige informationsmøder. Udbyttet var afhængigt af, hvor afklarede de var omkring deres fremtidige uddannelses- og erhvervsmæssige ønsker (Kracke, 2006). • Programmet er værdifuldt for udsatte unge og de har brug for særlig opmærksomhed (Rothman & Hillman, 2008). • Elever med konkrete mål bruger vejledningsprogrammet til at reevaluere og redefinere deres mål over tid (case studie med tre elever) (Ryken, 2006). • De elever, der havde en positiv holdning til mere vejledning var dem, der udviste en højere grad 	<ul style="list-style-type: none"> • De studerende mangler information (om erhverv, jobmarked og studiekrav), når de starter processen med at skulle vælge. • Information og viden, der er åbenlys for vejlederen, mangler ofte hos den vejledte – dette opleves som en barriere. • Manglende information om erhverv gør det vanskeligt at træffe en beslutning (Fowkes, 2007). • Pigerne i interventionsgruppen rapporterede, at de havde større vanskeligheder med at træffe en beslutning, fordi de ikke havde fået tilstrækkelig information om karrieremuligheder (Fowkes, 2007). • Elevernes manglende uddannelsesmæssige fundament er en barriere for uddannelsesvalget (Maxwell). • Offentlige skoler i indre by er en barriere for akademisk forbedring (Maxwell). • En traditionel, rationel tilgang til valg er beskrevet som en barriere i relation til elever fra middelklassen (Mcwirth et 	

	<p>af selvopfattelse og bevidsthed omkring muligheder. Det er også disse elever, der har den højeste grad af generelle færdigheder – til trods for at de måske aktuelt mangler karriereudforsknings-færdigheder (Smith et al., 2005).</p>	<p>al.).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvis eleverne oplever barrierer i forhold til videregående uddannelse vil det være meget svært at ændre dette gennem vejledningsinterventionen (Mcwirthner et al.). • Generel karrierevejledning har forskellige virkninger på forskellige grupper (underpræstrende drenge; unge, der er i risikogruppe for frafald; unge med højere eller lavere præstationer end gennemsnittet). (Smith et al., 2005). • Socioøkonomiske faktorer har en indvirkning på vejledningen og på de valg, de unge foretager (Smith et al., 2005). 	
<p>Mentor/rollemodeller/ coaching</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Elever, som deltog i online sessioner, der havde en blanding af elever fra gymnasiet (high school) og universitetet, så ud til at have en fordel, når de startede på den videregående uddannelse. Dette skyldes formentlig, at de lærte om livet som universitetsstuderende fra de ældre studerende (Bishop & White, 2008.). • Mentorprogrammer der, styrker elevernes kommunikationsevner giver disse elever en fordel (Dellana & Snyder, 2004). • Oplæg holdt af repræsentanter fra de videregående uddannelser, fx en universitetsstuderende blev næst efter den individuelle vejledning vurderet til at være det mest givende (Rothman & Hillman, 		<ul style="list-style-type: none"> • Bishop & White 2008: Angående resultaternes generaliserbarhed skal det tages med i betragtningerne, at studiets kun bygger på ét gymnasium (high school).

	2008).		
Vejleder/lærer	<ul style="list-style-type: none"> • Faglærere var de personer, som eleverne i dette studie oftest nævnte som den enkeltfaktor, der støttede dem i deres overgang. Støtten bestod i en blanding af information, råd og vejledning, og var ofte skræddersyet til den enkelte elevs interesser (Boyd & McDowall, 2003). • De elever, som fandt karrierevejledningen brugbar [...] blev påvirkede af deres lærere og karrierevejledere, når de skulle tage stilling til hvilken type arbejde, de ønskede (Rothman & Hillman, 2008). • Lærer og mentor spiller en rolle som støttende i praktikken (case studie) (Ryken, 2006). • Når de studerende skal identificere de mest betydningsfulde kilder til rådgivning, nævner de erhvervsvejledere, forældre/familie, karrierelærere og lærere frem for skriftlig information (Smith et al., 2005). • Der er evidens for, at faglærere har en indflydelse på de valg, de unge træffer, både indenfor og udenfor rammerne af vejledningen. Dog varierer dette indenfor forskellige grupper af unge (Smith et al., 2005). 	<ul style="list-style-type: none"> • Det betragtes som et problem for effektiv vejledning, hvis vejleder bliver tidsmæssigt presset (Dellana & Snyder, 2004). • Uens opmærksomhed til alle elever og uens distribution af erhvervsvejledning opfattes som en barriere (Lapan et al., 2003). • Erhvervsvejlederne mangler videreuddannelse og systematiske opdateringer på erhvervmæssig information (Smith et al., 2005). 	
Forældre	<ul style="list-style-type: none"> • Forældre bliver set som hovedkilden til information og indflydelse på de unges karrierevalg. Konklusionerne peger på, at både karrierevejledning 		

	og støtte fra forældrene er vigtige faktorer til at hjælpe de unge til videre uddannelse (Smith et al., 2005).		
Vejledningsform/indhold			
Integration i curriculum	<ul style="list-style-type: none"> • Inklusion af vejledningsaktiviteter i skolens faste curriculum (Lapan et al., 2003 et al., 2003; Smith et al., 2005) 		
Redskaber/kurser	<ul style="list-style-type: none"> • It-baseret vejledning: • Kurser rettet mod at lette overgangen mellem uddannelser (inden for IT og sundhed) har effekt (Bragg & Ruud, 2007). • [...] elever som havde mulighed for at deltage i et online kursus på universitetsniveau før indskrivning på universitetet sagde generelt, at de havde nemmere ved at tilpasse sig universitetet på første semester end deres medstuderende (Bishop & White, 2008.). • En interaktiv CD-ROM med simulering af realistiske job-situationer virker motiverende (Krumboltz et al., 2000). • Et særligt træningskursus, der fokuserer på beslutningsprocessen og det at opstille personlige mål har en effekt på elevernes evne til dette (Teuscher, 2003). <p><i>Skriftlige materialer:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Redskaber til vejledning i form af oplysningsmateriale (pamfletter, hjemmesider, vejledningsfora m.m.) og uddannelsesplaner er betydningsfulde for elevernes informationsni- 	<ul style="list-style-type: none"> • Et program, der ikke tager personlige hensyn "One size fits all" er en hæmmende faktor (Del-lana & Snyder, 2004) • Medmindre portofoliet bruges i en dialog mellem vejleder og den vejledte, opfattes det som irrelevant af eleverne i deres karriereudvikling (Mittendorff et al., 2008). 	<ul style="list-style-type: none"> • Bishop & White, 2008: Angående resultaternes generaliserbarhed skal det tages med i betragtningerne, at studiets kun bygger på ét gymnasium (high school).

	<p>veau (Boyd & McDowall, 2003).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Information og studieplaner, som de undersøgte kurser indeholder, har en positiv effekt på de studerendes beslutningskompetencer i form af informationsniveau og målorientering (Bragg & Ruud (2007). • Erhvervsinformationsredskaber er nyttige i vejledningen (Fowkes, 2007) • Arbejdsbaserede læringsprogrammer er nyttige redskaber (Lapan et al., 2003). • Når man arbejder med portofolie og personlige udviklingsplaner, er det nødvendigt at vejledningssamtaler med eleverne er af god kvalitet (Mittendorff et al., 2008). • Vejledningsprogram (bestående af tests og spørgeskemaer), som universitetet gennemfører på gymnasiets sidste år, har en positiv effekt på elevernes senere studie gennemførelse på universitetet (Brandstätter et al., 2002). • De elever, der har en aktiv handleplan, har større fremdrift i at anvende deres beslutningskompetencer (Smith et al., 2005). <p><i>Redskaber kombineret med andet</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Redskaber som CTI (Cognitive Information Processing approach) og SDS (Self-Directed-Search) udgør (i gen- 		
--	--	--	--

	<p>nemsnit) en forskel. Kombinationen af forskellige redskaber f.eks. et af disse samme med en arbejdsbog kan have en positiv effekt (Strohm, 2008).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Individuelle karriereplaner som redskab har positiv virkning på beslutningskompetencen, såfremt de følges op af individuelle samtaler og samtaler i grupper f.eks. med andre elever (Kracke, 2006). 		
Praktik	<ul style="list-style-type: none"> • En stor andel af de vejledte fremhæver praktikopholdet som årsagen til at de føler sig parat til livet uden for skolen. (Boyd & McDowall, 2003) • Information og rådgivning kombineret med praktikophold, kurser på universitetsniveau og andre 'virkelige' oplevelser gjorde, at eleverne fik en forsmag på livet uden for skolen, fik afklaret deres erhvervsinteresser og fandt ud af mere omkring både arbejdslivet og videregående uddannelse (Boyd & McDowall, 2003). 	<ul style="list-style-type: none"> • Mangel på follow-up: De vejledningstilbud, som tilbydes eleverne, giver ikke eleverne mulighed for at få individuelle erfaringer og reflektere over disse (Kracke, 2006). 	<ul style="list-style-type: none"> • (Boyd & McDowall, 2003): De studerende rapporterede oftest, at de gennem praktikopholdet havde opnået personlig udvikling (selvsikkerhed og sociale eller kommunikative kompetencer), praktiske job-færdigheder og evner indenfor det pågældende område, uddannelsespoint, information og råd om bestemte jobs, information og råd om videregående kurser, øget forståelse af krav til forskellige typer job og arbejdsforhold samt stiftet bekendtskab med en række forskellige karrieremuligheder.
Eksterne forhold	<ul style="list-style-type: none"> • Strategier skal tilpasses lokale forhold. De skal skabe forbindelse mellem konkrete skoler og arbejdsgivere (Hill, 2008). 		
Interne forhold	<ul style="list-style-type: none"> • Det at have flere strategier til at skabe forbindelse mellem gymnasium (high school) og universitet betragtes som facilitatorer (Maxwell) • (Skole-) ressourcer er facilitatorer (Hill, 2008). • Deltagelse i karrierevej- 	<ul style="list-style-type: none"> • Mangel på tid hindrer refleksiv dialog, hvilket er nødvendigt, når man burger portofolier. Andre forhindringer er mangel på lærerkompetencer (Mittendorff et al., 2008). 	

	<p>lednings-undervisning (McWhirther et al.).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fokus på erfaringsbaserede aktiviteter, der involverer eleverne i indholdet frem for udelukkende at gøre brug af didaktiske metoder (McWhirther et al., 2000). 		
Individuel/gruppevejledning	<ul style="list-style-type: none"> • Individuel vejledning (samtaler) blev af eleverne opfattet som den mest brugbare vejledningsaktivitet, fordi den hjalp de deltagende uanset baggrundsfaktorer (Rothman & Hillman, 2008). • Piger i 12. klasse finder i sammenligning med drengene navnlig gruppediskussionerne nyttige (Rothman & Hillman, 2008) • De elever, der har haft flere gruppevejlednings-sessioner i løbet af 9.klasse, har tilsyneladende større chance for at benytte sig af de informationer, de har fået om deres muligheder efter folkeskolen (Smith et al., 2005). • Samarbejde i grupper øger effekten af en CD-ROM, hvor det var muligt at simulere job-situationer (Krumbolz et al., 2000) • Gruppevejledning er en fordel mhp. at facilitere diskussioner eleverne imellem (Boyd & McDowall, 2003; Mathes & Marx, 2000; Bishop & White, 2008.). 		
Kombination	<ul style="list-style-type: none"> • Integrering af vejledningsprogrammer og karriereserviceudbud og læreplaner har tilsyneladende en effekt på 	<ul style="list-style-type: none"> • Der er reelt få systematiske effekter af School-To-Career aktiviteter når der justeres for elevens baggrundsvariabler (for- 	<ul style="list-style-type: none"> • WestEd, 2002: "School To Career" aktiviteter kan indeholde følgende vejledningselementer - det varierer fra skole til skole:

	<p>udviklingen af unges karriererelaterede færdigheder (Smith et al., 2005).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Integration af karrierevejlednings programmer og læreplaner (Smith et al., 2005)(**NB: CEG: Vejledning). • Individuelle interviews, gruppearbejde, adgang til karriere-relateret information, stort udbud af arbejdsrelaterede aktiviteter (Smith et al., 2005). • Iflg. de vejledte har School-To-Career aktiviteter gjort skolen mere interessant og hjulpet dem til at forstå vigtigheden af at klare sig godt i skolefagene (WestEd, 2002). • Dette skole-til-arbejde program øger det akademiske niveau og mindsker behovet for opkvalificering i engelsk på universitetet. Det øger i nogen grad sandsynligheden for, at en gruppe elever, som ellers ikke ville gå på universitetet, faktisk får taget en universitetsuddannelse (Maxwell). • Informationsbaserede aktiviteter værdsættes, men skal kombineres med elevcentrerede aktiviteter så som individuelle samtaler med karrierevejlederen (Rothman & Hillman, 2008). • Kombinerede aktiviteter, som f.eks. at diskutere med en vejleder, få karriererelaterede informationer og deltage i 	<p>ældres uddannelse, elevens etnicitet og køn) WestEd, 2002).</p>	<p>Individuel vejledning, gruppevejledning/undervisning, virksomhedsbesøg og praktik, besøg på uddannelses-institutioner, vejledningsredskaber (computerbaseret karrierevejledning), vejledningscurriculum, samt mentorordning</p>
--	--	--	--

	<p>en række arbejdsrelaterede aktiviteter øger elevens karrierefærdigheder. (Rothman & Hillman, 2008)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jo flere karriereaktiviteter eleverne deltager i, i jo højere grad oplever de karriererådgivningen som brugbar. Dette viser, at karrierevejledning skal være varieret (Rothman & Hillman, 2008) 		
Vejledningens indhold	<ul style="list-style-type: none"> • Den 'rigtige' intervention i forhold til de identificerede spørgsmål kan med god støtte have store effekter (Brandstätter et al., 2002). • Vejledningsaktiviteter, som er direkte relaterede til elevernes interesser, vurderes positivt af størstedelen af eleverne. Dette kan fx være besøg fra universitetet, erhvervs erfaring og træning i at skrive jobansøgninger. • Elever som fortalte, at deres kursus var organiseret i forhold til et karrieremål, udtrykte stor tilfredshed (Lapan et al., 2003). • Klare mål i en intervention letter elevernes beslutningstagning (Teuscher, 2003). • Følelsesmæssig og praktisk støtte til den enkeltes karriereudvikling er fæltiliterende (Lapan et al., 2003). • Curriculære karriereudviklings-strategier er fæltiliterende (Lapan et al., 2003). • Aktiviteter, der har fo- 	<ul style="list-style-type: none"> • Det er et problem, når behovet for refleksiv forankring af information ikke imødekommes (Brandstätter et al., 2002). 	

	<p>kus på udforskning af og bevidsthed omkring karriere er faciliterende (Lapan et al., 2003).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Støtte fra interessenter er faciliterende (Lapan et al., 2003). • Opmærksomhed på alle elevers fremtidige karriere (Lapan et al., 2003). • Forbinde karriereudvikling til skolereformer (Lapan et al., 2003). • Teoribaseret vejledningsstøtte (Lapan et al., 2003). • Teori og forskning skal integreres i praksis (Lapan et al., 2003). • Elevernes karriereudvikling faciliteres når karriererådgivning imødekommer elevernes behov (Rothman & Hillman, 2008). 		
<p>Vejledningens timing</p>		<ul style="list-style-type: none"> • De data, som er indsamlet [...] tyder på, at det bedste tidspunkt at indføre vejledning ikke er på det tidspunkt, hvor eleverne • også kæmper for at imødekomme akademiske krav på deres sidste år i gymnasiet (high school senior year) (Bishop & White, 2008.) (NB: se kommentar). • Det tidspunkt, hvor beslutninger træffes, er centralt, og det forkert tidspunkt for indførelse af vejledning er en barriere for en effekt (Brandstätter et al., 2002). • Karrierevejledning tilbydes for sent (Smith et al., 2005). 	<ul style="list-style-type: none"> • Bishop & White, 2008: Angående resultaternes generaliserbarhed skal det tages med i betragtningerne, at studiets kun bygger på ét gymnasium (high school).

Voksne			
	Facilitatorer	Barrierer	Kommentarer
Aktør			
Den vejledte	<ul style="list-style-type: none"> • At vejledningsprogrammet koncentrerer sig om de vejledtes problemløsningsfærdigheder, bidrager til at øge dette hos de vejledte og anvendes som redskab til at forudsige udbyttet af vejledningen generelt (Heppner et al., 2004). 	<ul style="list-style-type: none"> • Den vejledtes udbytte af vejledningen er betinget af uddannelsesbaggrund. Det betyder, at en intervention som denne muligvis ikke er brugbar for voksne klienter med lavere uddannelsesniveau (Healy, 2001). 	
Vejleder	<ul style="list-style-type: none"> • Det er vigtigt for den vejledte, at han/hun føler sig lyttet til, og at vejleder hjælper vedkommende til at føle sikkerhed i forhold til egne ideer og karriere. Det bånd som skabes mellem vejleder og klient er centralt for vejledningen (Healy, 2001). • Vejledere kan bedre forudsige deres klienters behov, hvis de kender deres evne til problemløsning (problem-solving appraisal) (Heppner et al., 2004) 	<ul style="list-style-type: none"> • Nogle af de vejledte udtrykte utilfredshed med vejlederen, når denne ikke var opmærksom på deres situation, hvis de læste deres tests for 'mekanisk' eller hvis de ikke fik tilstrækkeligt med specifikke råd i forhold til deres karriere (Healy, 2001) 	
Vejledningsform/indhold			
Redskaber	<ul style="list-style-type: none"> • Karriereworkshops mindsker de vejledtes karriereusikkerhed (Doyle, 2001) • Workshops skal integrere forskellige tilgange og have en indre dynamik samt følge (konstruktivistisk) læringsteori (Doyle, 2001) • Vejledningen giver den vejledte mulighed for at reflektere mere bredt over deres livssituation. Dette opfattes som posi- 	<ul style="list-style-type: none"> • Vejledningsinstruktionen er uklar, hvilket medfører begrænset udbytte af vejledningen (McIlveen & Patton, 2008). 	

	<p>tivt (McIlveen & Patton, 2008).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle deltagere i programmet var glade for den del af vejledningen, hvor vejlederen læste deres manuskript højt. At høre deres manuskript læst af en anden, gav mulighed for at reflektere over egen historie (McIlveen & Patton, 2008) • Redskaber, der giver gode strukturer i forhold til komplekse processer (værdier, reflektere over egen historie osv.) faciliterer effekt (McIlveen & Patton, 2008). • Refleksion er en facilitator på den måde, at det kan være med til at skabe mening og opbygge et tilknytningsforhold til arbejdsmarkedet (McIlveen & Patton, 2008). 		
--	---	--	--

12 Samlet referenceoversigt over de kortlagte undersøgelser

- Astleitner, H., & Kriegseisen, G. (2005). Welche Auswirkungen haben verschiedene Arten von Berufsorientierungsunterricht? Eine quasi-experimentelle Untersuchung. *Erziehung und Unterricht*, 52(2), 138-145.
- Avery, A. L. (2008). Southwestern community college GEAR UP program services: Stakeholder perceptions of SCC GEAR UP services. Western Carolina: Graduate School of Western Carolina University.
- Balogun, J. A., Sloan, P. E., & Hardney, K. (2005). Health Professions Career Awareness Program for Seventh- and Eighth-Grade African-American Students: A Pilot Study. *Journal of Allied Health*, 34(4), 236-243.
- Beer, G., Le Blanc, M., & Miller, M. J. (2008). Summer learning camps: Helping students to prepare for college. *College Student Journal*, 42(3), 930-938.
- Beinke, L. (2006). Das Internet eine wirksame Ergänzung bei der Suche nach Berufsinformationen? *Wirtschaft und Berufserziehung*, 58(7), 24-27.
- Beinke, L. (2006). Surfen mit dem PC zur Förderung der individuellen Berufswahl? *Erziehungswissenschaft und Beruf*, 54(4), 503-512.
- Beinke, L. (2007). Das Internet als Informationsangebot zur Berufswahl. Mit dem PC auf Informationssuche zur Berufswahl. *Wirtschaft und Erziehung*, 59(12), 404-408.
- Beinke, L. (2008). Das Internet - ein Instrument zur Berufsorientierung Jugendlicher? Frankfurt am Main: Peter Lang.
- Bergzog, T. (2006). Beruf fängt in der Schule an. Schülerbetriebspraktika in der Berufsorientierungsphase. *Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis*, 35(3), 28-31.
- Bergzog, T. (2008). Beruf fängt in der Schule an. Die Bedeutung von Schülerbetriebspraktika im Rahmen des Berufsorientierungsprozesses. Bonn: Bundesinstitut für Berufsbildung.
- Bishop, M. J., & White, S. A. (2008). The Clipper Project: Exploring whether Early Engagement through Web-Based Instruction Can Help Ease High School Students' College Transition. *Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice*, 9(3), 357-376.
- Bloxom, J. M., Bernes, K. B., Magnusson, K. C., Gunn, T., Bardick, A., Orr, D. T., et al. (2008). Grade 12 Student Career Needs and Perceptions of the Effectiveness of Career Development Services within High Schools. *Canadian Journal of Counselling*, 42(2), 79-100.
- Borgen, J., Spord, & Lødding, B. (2009). Implementering av faget utdanningsvalg på ungdomstrinnet: Delrapport II fra prosjektet Karriereveiledning i overgangen mellom ungdomsskole og videregående opplæring. Oslo: NIFU STEP.
- Boyd, S., & McDowall, S. (2003.). Innovative pathways from secondary school gaining a sense of direction. Paper presented at the NZARE/AARE Conference 2003, Auckland.
- Boyd, S., & McDowall, S. (2004). Innovative Pathways from Secondary School: Where are the young people now? Wellington: NZARE.

- Bozick, R., & MacAllum, K. (2002). Does Participation in School-to-Career Limit Students Educational and Career Opportunities? Findings from the LAMP Longitudinal Study. Washington, DC: Academy for Educational Development.
- Bragg, D. D., & Ruud, C. M. (2007). Career Pathways, Academic Performance, and Transition to College and Careers: The Impact of Two Select Career and Technical Education (CTE) Transition Programs on Student Outcomes. In Brief. Urbana-Champaign, Illinois: University of Illinois.
- Brandstätter, H., Grillich, L., & Farthofer, A. (2002). Untersøgelsenverlauf nach Untersøgelsenberatung. *Journal of Educational Psychology*, 16(1), 15-28.
- Buikstra, E., Eley, R. M., & Hindmarsh, N. (2007). Informing rural and remote students about careers in health: Factors influencing career decisions. *Journal of Rural Health*, 15(5), 289-295.
- Buland, T., & Havn, V. (2000). Evaluering av prosjektet "Bevisste utdanningsvalg", Delrapport IV, Fokus på elevene. Trondheim: SINTEF IFIM.
- Buland, T., & Havn, V. (2002). Mangfold og aktivisering: evaluering av prosjektet "Delt rådgivningstjeneste", Delrapport 4. Trondheim: SINTEF IFIM.
- Buland, T., & Havn, V. (2002). Tusen blomster i fullt flor?: evaluering av prosjektet "Delt rådgivningstjeneste" : delrapport III. Trondheim: SINTEF IFIM.
- Buland, T., & Havn, V. (2003). De første skritt er tatt; veien videre venter?: sluttrapport fra evalueringen av prosjektet "Delt rådgivningstjeneste". Trondheim: SINTEF IFIM.
- Carroll, J., McMahon, M., & Gillies, R. M. (2000). Links between school and occupations: the perceptions of children. *Guidance & Counseling*, 16(1), 1-12.
- Cassie, D. V. W. (2005). Career maturation in the context of a mandated intervention at the grade ten level. Toronto: OISE.
- Dawes, L., & Rasmussen, G. (2007). Activity and engagement: keys in connecting engineering with secondary school students. *Australasian Journal of Engineering Education*, 13(1), 13-20.
- Dellana, S. A., & Snyder, D. (2004). Student Future Outlook and Counseling Quality in a Rural Minority High School. *The High School Journal*, 88(1), 27-41.
- DIPF.(2004). Expedition Beruf. Schülerinnen, Schüler und Auszubildende sind im Unternehmen Partner auf Zeit. Bericht zu einem Schüler-Azubi-Projekt in Sachsen-Anhalt. Frankfurt am Main: Deutsches Institut für Internationale Pädagogische Forschung.
- Doyle, J.W. (2001) The Effects of Career Decision-Making Workshops on the Career Uncertainty Scores of Adult Workers in Career Transition. Clemson SC: Clemson University
- Dyke, M., Foskett, N., & Maringe, F. (2008). Risk and Trust: The Impact of Information and Experience on the Decision to Participate in Post-16 Education. *Education, Knowledge & Economy: A Journal for Education and Social Enterprise*, 2(2), 99-110.
- Eley, R. M., Hindmarsh, N., & Buikstra, E. (2007). Informing rural and remote students about careers in health: The effect of Health Careers Workshops on course selection. *Journal of Rural Health*, 15(1), 59-64.
- Foskett, N., Dyke, M., & Maringe, F. (2008). The Influence of the School in the Decision to Participate in Learning Post-16. *British Educational Research Journal*, 34(1), 37-61.

- Foskett, N., & et al. (2004). The influence of the school in the decision to participate in Learning Post-16. Southampton: Department for Education and Skills; University of Southampton.
- Fowkes, K. M. (2007). An evaluation of career information system in secondary schools. Eugene: Graduate School of the University of Oregon
- Green, L.; Hemmings, B. & Green, A.(2007) Career Change and Motivation: A Matter of Balance. *Australian Journal of Career Development*, 16(1), 20-27.
- Hallock, S. L. C. (2000). A transition intervention program for at-risk students in a rural public high school. Wilmington: Faculty of Wilmington College.
- Healy, C.C. (2001) A Follow-Up of Adult Career Counseling Clients of a University Extension Center. *Career Development Quarterly*, 49(4), 363-373
- Heppner, M. J. et. al. (2004) The Role of Problem-Solving Appraisal in the Process and Outcome of Career Counseling. *Journal of Vocational Behavior*, 65(2), 217-238.
- Hill, L. D. (2008). School strategies and the "college-linking" process: Reconsidering the effects of high schools on college enrollment. *Sociology of Education*, 81(1), 53-76.
- Hirschi, A., & Läge, D. (2008a). Using Accuracy of Self-Estimated Interest Type as a Sign of Career Choice Readiness in Career Assessment of Secondary Students. *Journal of Career Assessment*, 16(3), 310-325.
- Hirschi, A., & Läge, D. (2008b). Increasing the career choice readiness of young adolescents: An evaluation study. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 8(2), 95-110.
- Hughes, L., & Moriarty, B. (2006.). Evaluation of a pre-university program for senior secondary students making career choices: implications for program design and university promotional activities. Paper presented at the Society for the Provision of Education in Rural Australia. Conference. Hobart, Tasmania.
- Jones, L. K., Sheffield, D., & Joyner, B. (2000). Comparing the Effects of the Career Key with Self-Directed Search and Job-OE among Eighth-Grade Students. *Professional School Counseling*, 3(4), 238-247.
- Kerr, B., & Kurpius, S. E. R. (2004). Encouraging talented girls in math and science: Effects of a guidance intervention. *High Ability Undersøgelses*, 15(1), 85-102.
- Killeen, J. & White, M. (2000) The Impact of careers guidance on adult employed people. Nottingham: Department of Education and Employment.
- Knauf, H., Oechsle, M., Kahlert, H., & Mansel, J. (2007). Berufsfindungsprozesse von Abiturientinnen und Abiturienten im Kontext schulischer Angebote zur Berufsorientierung. In: *Bildung und Berufsorientierung. Der Einfluss von Schule und informellen Kontexten auf die berufliche Identitätsentwicklung* (pp. 143-162). München: Juventa.
- Kracke, B. (2006). Was tun nach dem Abi? Die schulische Vorbereitung auf die Studium- und Berufswahl aus der Sicht von GymnasiastInnen in der Sekundarstufe II. *Diskurs Kindheits- und Jugendforschung*, 1(4), 533-549.
- Kracke, B., Olyai, N., & Wesiger, J. (2008). Stand der Berufswahl und Qualität des berufsbezogenen Explorationsverhaltens im Jugendalter. *Erziehung und Unterricht*, 55(1), 51-60.
- Krumboltz, J. D., Vidalakis, N., & Tyson, J. (2000). Virtual Job Experience: Try before You Choose. New Orleans: Paper presented at the Annual Meeting of the American Research Association.
- Lapan, R. T., Aoyagi, M., & Kayson, M. (2007). Helping Rural Adolescents Make Successful Postsecondary Transitions: A Longitudinal Study. *Professional School Counseling*, 10(3), 266-272.

- Lapan, R. T., Tucker, B., Kim, S. K., & Kosciulek, J. F. (2003). Preparing Rural Adolescents for Post-High School Transitions. *Journal of Counseling & Development, 81*(3), 329-342.
- Lekes, N., & et al. (2007). Career And Technical Education Pathway Programs, Academic Performance, And The Transition To College And Career. Crookston: National Research Center for Career and Technical Education, University of Minnesota.
- Loesch-Griffin, D., & Rye, A. (2001). School-to-Careers: Report on the Year 4 Evaluation of Nevada's STC Implementation System. Carson City: Nevada State School-to-Careers Evaluation System Design Team.
- Loos, L. A. (2008). Career education: Addressing career indecision and career decision in middle school students. Capella: Capella University.
- Lotta, C. C. (2001). A values-based career intervention for talented, at-risk Navajo adolescent girls. Temple: Arizona State University.
- Lovén, A. (2000). Kvalet inför valet om elevers förväntningar och möten med vägledare i grundskolan. Malmö: Institutionen för Pedagogik, Malmö Högskola.
- MacAllum, K., Worgs, D., Bozick, R., & McDonald, D. (2001). Transitioning to College and Career: Interim Findings of the LAMP Longitudinal Study. Washington, DC: Academy for Educational Development.
- MacAllum, K., Yoder, K., Kim, S., & Bozick, R. (2002). Moving Forward: College and Career Transitions of LAMP Graduates. Findings from the LAMP Longitudinal Study. Washington, DC: Academy for Educational Development.
- Maddahian, E. (2001). A Longitudinal Evaluation of the Med-COR Program's Efforts To Improve Minority Students' Postsecondary Educational Opportunities and Health Career Participation. Part A: A Retrospective Study. Los Angeles: Los Angeles Unified School district, Program Evaluation and Research Branch.
- Marsico, M., & Getch, Y. Q. (2009). Transitioning Hispanic senior's from high school to college. *Action research in school counseling, 12*(6), 458-462.
- Matthes, Y., & Marx, H. (2000). Evaluation eines Entscheidungstrainings zur Laufbahnwahl in der gymnasialen Oberstufe. *Journal of Educational Psychology, 14*(2-3), 137-145.
- Maxwell, N. L. (2001). Step to college: Moving from the high school career academy through the 4-year university. *Evaluation Review, Vol 25*(6), Dec 2001, pp. 619-654, 25(6), 619-654.
- Maxwell, N. L., & Rubin, V. (2000). High School Career Academies: A Pathway to Educational Reform in Urban School Districts? Kalamazoo, Michigan: W.E. Upjohn Institute for Employment Research.
- Maxwell, N. L., & Rubin, V. (2001) Career Academy Programs in California: Outcomes and Implementation. CPRC Report. Kalamazoo, Michigan: W.E. Upjohn Institute for Employment Research.
- McIlveen, P. & Patton, W. (2008) An interpretative phenomenological analysis of adult clients' experience of My Career Chapter. *Australian Journal of Career Development, 17*(3), 51-62.
- McMahon, M., Limerick, B., & Gillies, J. (2002). Structured Mentoring: A Career Transition Support Service for Girls. *Australian Journal of Career Development, 11*(2), 7-12.
- McWhirter, E. H., Crothers, M., & Rasheed, S. (2000). The effects of high school career education on social-cognitive variables. *Journal of Counseling Psychology, 47*(3), 330-341.
- Mehlbye, J., Hagensen, P., & Halgreen, T. (2000). Et frit valg? Unges overgang fra grundskolen til ungdomsuddannelserne. København: Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut.

- Mittendorff, K., Jochems, W., Meijers, F., & den Brok, P. (2008). Differences and Similarities in the Use of the Portfolio and Personal Development Plan for Career Guidance in Various Vocational Schools in The Netherlands. *Journal of Vocational Education and Training*, 60(1), 75-91.
- Morgan, M. (2004). The evaluation of the career and transition (CAT) pilot: supporting young people through their life, learning and work transitions. Volume 1 & 2. Canberra.: Dept of Education, Science and Training, Canberra.
- Multon, K. D.; Wood, R.; Heppner, M. J.; Gysbers, N. C. (2007) A Cluster-Analytic Investigation of Subtypes of Adult Career Counseling Clients: Towards a Taxonomy of Career Problems. *Journal of Career Assessment* 15(1), 66-86.
- Rainey, L., Simons, M., Pudney, V., & Hughes, E. (2008). What choice? An evaluation of career development services for young people. Adelaide.: NCVET.
- Rambøll, M. (2005). Evaluering af vejledning, tilmelding og optagelse til de gymnasiale uddannelser efter gymnasireformen. København: Rambøll Management.
- Reid, M. D. (2000). The effects of a career exploration program on the career aspirations and expectations, traditionality of career interests, and perceived barriers to attaining career goals of African American students in a comprehensive public high school. Howard: Howard University.
- Rothman, S., & Hillman, K. (2008). Career Advice in Australian Secondary Schools: Use and Usefulness. *Longitudinal Surveys of Australian Youth*. Canberra: Australian Council for Educational Research.
- Ryken, A. E. (2006). "Goin' Somewhere": How Career Technical Education Programs Support and Constrain Urban Youths' Career Decision-Making. *Career and Technical Education Research*, 31(1), 49-71.
- Schütte, M., & Schlausch, R. (2008). Zur Wirkung von kooperativen Angeboten der Berufsorientierung auf die Berufswahlreife. Ergebnisse einer fragebogengestützten Evaluationsstudie an allgemein bildenden Schulen in Bremen und Niedersachsen. *Zeitschrift für Berufs- und Wirtschaftspädagogik*, 104(2), 215-234.
- Sims, D.; Lines, A. & Lewis, G.(2000) Evaluation of Local adult Information, Advice and Guidance Services. Norwich: HMO
- Sims, D.; Lines, A. & Lewis, G.(2000) Evaluation of Local adult Information, Advice and Guidance Services. Nottingham: Department for Education and Employment.
- Skolverket. (2007). Kvalitetsgranskning av undersøgelse- och yrkesorientering inom Grundskolan. Stockholm: Skolverket.
- Smith, D., & et al. (2005). A systematic literature review of research (1988-2004) into the impact of career education and guidance during Key Stage 4 on young people's transitions into post-16 opportunities .London: EPPI-Centre, Social Science Research Unit, Institute of Education, University of London.
- Sonaike, O. A. (2007). Influence of high school counselors on the choices of universities and academic majors selected by students. Houston: Texas Southern University.
- Strohm, D. A. (2008). The impact of a cognitive information processing intervention on dysfunctional career thoughts and vocational identity in high school students. Manhattan, Kansas: Kansas state University.
- Teuscher, U. (2003). Evaluation of a Decision Training Program for Vocational Guidance. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 3(3), 177-192.
- Turner, S. L., & Lapan, R. T. (2005). Evaluation of an Intervention to Increase Non-Traditional Career Interests and Career-Related Self-Efficacy Among Middle-School Adolescents. *Journal of Vocational Behavior*, 66(3), 516-531.

Vilhjalmsdottir, G. (2007). Outcomes of two different methods in careers education. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 7(2), 97-110.

WestEd, & Mpr. (2002). *California School-to-Career: Helping Students Make Better Choices for Their Future. Final Evaluation Report*. Berkeley: WestEd & MPR Associates

13 Referencer til kommentartekst

Her opregnes alene referencer, der indgår i det systematiske reviews kommentartekst. Den samlede oversigt over de i reviewet indgående undersøgelser er gengivet i Kapitel 12.

- Amstrup, Peter (2010) Virker vejledning i virkeligheden? VejlederForum Magasinet, Sommer 2010, 11-15
- Athanasou, J.A. & van Esbroeck, R (2008) International handbook of career guidance Dordrecht : Springer, 2008
- Bauman, Zygmunt (2000) Liquid modernity. Cambridge: Polity Press.
- Bekendtgørelse af lov om vejledning om uddannelse og erhverv. LBK nr 671 af 21/06/2010, fra <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=132544> (verificeret, d. 22.07.2010)
- Bourdieu, P. & J.C. Passeron (1977). Reproduction in Education, Society and Culture. Sage.
- Fjord Jensen, Johan (1996) Livsbuen: voksenpsykologi og livsaldre. Kbh.: Gyldendal.
- Giddens, Antony (1991) Modernitet og selvidentitet. Hans Reitzels Forlag.
- Hansen, Erik Jørgen (2003) Uddannelsessystemerne i sociologisk perspektiv. Hans Reitzels Forlag.
- Heie, Birgit (2006) Edderkoppen. Uddannelses- og erhvervsvejledning som vidensfelt. Fredensborg: Forlagen undersøgelse og Erhverv a.s
- Henningsen, Inge (2008) 'Køn og uddannelsesvalg'. I: Lige muligheder – frie valg? SFI.
- Hütters, Camilla (2004) Mellem lyst og nødvendighed – en analyse af unges valg af videregående uddannelse. Ph.d. afhandling. RUC: Forskerskolen for Livslang Læring.
- Højdal, L. & Poulsen, L. (2007) Karrierevalg. Teorier om valg og valgprocesser. Fredensborg: Forlagen undersøgelse og Erhverv a.s
- Lalande, V., Hiebert, B., Magnusson, K., Bezanson, L., & Borgen, B. (2006). Measuring the impact of career services: Current and desired practices. Natcon papers (ERIC 2174191).
- Law, Bill & A.G. Watts (1977). Schools, Careers and Community. London: Church of England.
- Leung, S.A. (2008) The Big Five Career Theories, in: Athanasou, J.A. & van Esbroeck, 115-132
- Lyotard, Jean-Francois (1996) Viden og det postmoderne samfund. Slagmark.
- Nordenbo, Sven Erik (1997) Fagdidaktik. Gyldendal.
- OECD (1996) Lifelong Learning for All. Paris.
- OECD, the European Commission (2004) Career Guidance. A handbook for policy makers. Paris: OECD
- OECD (2004), Career Guidance and Public Policy: Bridging the Gap, OECD: Paris
- Patton, W. (2008) Recent Developments in Career Theories: The Influences of Constructivism and Convergence, In: Athanasou, J.A. & van Esbroeck. 133-156
- Peavy, R. Vance (2006) Konstruktivistisk vejledning: teori og metode. Fredensborg: Studie og Erhverv.

- Pedersen, R. H. (1913) Om individuelle sjælelige forskelle: eksperimentale undersøgelser som grundlag for deres udmåling. København: Gjellerup
- Plant, P. (2008) Vejledningsretorik, I: Plant (2008), 9-30
- Plant, P. (ed.) (2007) Ways – On Career Guidance. Copenhagen: Danish University of Education Press
- Plant, P. et al. (2007) Nordic Research in Educational and Vocational Guidance, I: Plant (2007), 39-72
- Plant, P. (ed.) (2008) Vejbred – En antologi om vejledning. København: Danmarks Pædagogiske Universitetsforlag, 1. oplag, 4. udgave.
- Popay et al. (2006) Guidance on the Conduct of Narrative Synthesis in Systematic Reviews. A Product from the ESRC Methods Project.
- Rapport om tværsektoriel vejledning - Opfølgning på B 131. København: Undervisningsministeriet, 9. august 2001. Fra: <http://pub.uvm.dk/2001/b131/vejl.pdf> (verificeret, d. 22.07.2010)
- Rieper, O. & H. Foss Hansen (2007) Metodede-batten om evidens. København: AKF Forlaget.
- Savickas, Mark L. (2008) Helping People Choose Jobs: A History of the Guidance Profession, In: Athanasou, J.A. & van Esbroeck. 97-11
- Wholey, J.S. (1987) Organizational excellence: Stimulating quality and communicating value. Lexington, MA: Lexington Books.
- Ziehe, Thomas (1989) Ambivalenser og mangfoldighed. Politisk Revy.